

**JU KULTURNO-INFORMATIVNI CENTAR
„BUDO TOMOVIĆ“ PODGORICA**

2015

SEMPER IUVENIS – 50 godina KIC-a

m o n o g r a f i j a

IZDAVAČ

JU Kulturno-informativni centar Budo Tomović, Podgorica

ZA IZDAVAČA

mr Snežana Burzan · *direktorica*

TEKST

Nada Bukilić

SARADNICI

Lenka Džankić, Gvozdjenja Šaćiri, Elida Korać, Snežana Burzan,
Maja Paljević, Sanela Orahovac, Bobana Dabović

FOTOGRAFIJE

Damir Murseljević, Momir Matović, Nijaz Njazo Ramović, Žarko Matović,
Duško Miljanić, Balša Rakočević, Nikola Ćupić, S. Matic, Mara Babović

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Suzana Pajović

ŠTAMPA

AP print, Podgorica

TIRAŽ

1000

IZRADU MONOGRAFIJE POMOGLI

Glavni grad Podgorica

Sekretarijat za kulturu i sport

Vlada Crne Gore

Turistička organizacija Podgorice

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore

JP Vodovod i kanalizacija, Podgorica

ČELEBIĆ d.o.o. Podgorica

Auto salon Renault Alliance Podgorica

SEMPER **50** *kulture*
IUVENIS *srce* *grada*
KIC BUDO TOMOVIĆ

50

srce

kulture
grada

POVODOM ROĐENDANA

Titogradski Dom omladine „Budo Tomović“ bio je kreativni centar Crne Gore, rasadnik talenata, ideja, ljubavi... Za mnoge od nas značio je i prve svirke i igranke, koncerte, takmičenja u recitovanju, pjevanju, glumi, pisanju... Značio je ispunjeniji i kulturom bogatiji život, mogućnost da se upoznaju novi, drugačiji umjetnički svjetovi i ljudi, priliku za ostvarenje snova...

Zašto monografija? Zato da makar dio bogate poluvjekovne istorije Kulturno-informativnog centra „Budo Tomović“ ostane i na papiru, u bibliotekama širom države Crne Gore, kao i u domovima brojnih nekadašnjih „Budovaca“, ali i shodno XXI vijeku, u inbox-ovima, na DVD i CD, društvenim mrežama ili sajtu dostupna najširem broju ljudi širom Planete.

DOBRO DOŠLI U KIC – SRCE KULTURE GRADA!

Snežana Burzan
d i r e k t o r i c a

**UMJESTO UVODA:
ZAŠTO
VOLIMO
KIC?**

Ne postoji niko ko je živio u ovom gradu duže od godinu, a da nije – barem jednom i sa barem jednim dobrim razlogom – kročio u naš dragi KIC! (Ustvari, ako i postoji neko takav, onda sigurno nije sasvim živ!) Od onih najmlađih naših sugrađana, do onih časnih starina, koji, takoreći, KIC *znaju još od kada je bio mali* – usađeni temelj na ledini podno goričkih borova.

Izgrađen je u blizini titogradske Gimnazije, što je prilično logično, i u podnožju Gorice, što, takođe, ima lijep rezon. Izrastao je sred komšiluka, koji se sa vremenima mijenjao, dok je on sam mijenjao kulturni rafinman i boju tih istih vremena. Mijenjao je naše živote. Zato je važan. I kada je bio najgori, opet je bio najbolji od svega što naš grad ima.

Nomen est omen, rekli bi Latini, te će biti da nam zato rogobatni naziv – Javna ustanova Kulturno-informativni centar „Budo Tomović“ – nije *legao* i da nekako ne pristaje ovom zdanju, ni spolja, ni iznutra, pa smo ga – s vrha jezika i sa puno duše – nazvali jednostavno KIC! Sva mlađarija zna što je to KIC, a gore pomenute, časne starine, i danas ga često nazivaju *Dom omladine*. Okliznu se ljudi na nostalgiju...

Samo zdanje KIC-a je primjer arhitekture tipične za soc-realizam: sandučasto, četvrtasto, pomalo „ravno“, pomalo nemaštovito, bez uresa i detalja, ni u čemu pretjerano i, ipak, na sve načine upadljivo, barem za ono vrijeme kada je građeno. Pročelje tj. ulaz u samo zdanje odmah upućuje na to da se radi o „kulturnoj instituciji“! Što, valjda, implicira da se, popevši se uz one široke stepenice i ušavši kroz ona vrata slijeva, još u hodniku morate sudariti sa nečim posebnim, drugačijim, novim, aktuelnim, zabavnim, modernim, avangardnim..., a što mora biti ta toliko pominjana i hvaljena Kultura. Nema druge! No, kad već uđete i nađete se sa Njom licem u lice, shvatite da je KIC jedan od važnijih razloga za ljubav prema ovom gradu.

Ako se ijedna institucija trudi(la), da svemu što je važno mladim ljudima, dâ moderni, urbani karakter, onda je to Dom omladine/KIC. (Pred)istorija ove institucije – 50 godina – možda i nije preduga, ali su u nju, ipak, **stale sve slike jednog bivšeg i jednog novog vremena i, svaka na svoj način, svjedoče o nama samima.**

BUDIMIR BUDO TOMOVIĆ
(CETINJE, 1914 – KOLAŠIN, 1942)

BUDO TOMOVIĆ

Ako je ime znak, onda je red da pomenemo i čovjeka čije ime nosi naš Kulturno-informativni centar.

Budo Tomović je bio narodni heroj, što današnjoj djeci ne znači mnogo. Bio je i pjesnik i pripovjedač, što danas mnogima ne znači ništa. Bio je i pravnik, advokat sirotinje i nezaštićenih, što se teško razumije u ovo vrijeme usmjereno na ljepotu novca i jeftinoću koja se njime kupuje. Bio je učesnik Trinaestojulskog ustanka, pokretač i prvi urednik lista *Omladinski pokret*, pa *Glasa Crne Gore*, prvi predsjednik Crnogorske narodne omladine, komunista, borac za pravdu, partizan, idealista, komandant, ratnik slobode... Drug koji je premlad poginuo.

Zahvaljujući porijeklu i odličnom obrazovanju, ovaj svjetlooki i daroviti mladić je mogao imati lagodan život, samo da je htio. Ali, on je odabrao da živi životom svoje zemlje i svog naroda. Ustvari, Budo Tomović je bio Crnogorac iz naših najljepših priča; dijete crnogorske tradicije, koje je vjerovalo u veličanstvenost etičkih zakona, kao što se vjeruje u ljubav i slobodu. Čije srce ima oči da jasno vide, znaće zašto KIC i danas nosi njegovo ime.

OBNOVA RAZRUŠENE PODGORICE NAKON BOMBARDOVANJA

ruševinama ondašnje Podgorice, trebalo je nakon Drugog svjetskog rata, podići novi grad. Osvojena sloboda je nakon svih preživljenih tragedija i uprkos opšteg osiromašenja i malobrojnosti naroda, pružila dobar komad nade i samopouzdanja.

Nesvikli na tuđu pomoć, ne očekujući ni od koga ništa, ne nadajući se da će ikada imati išta više od onoga što im daju mediteransko podneblje i suva zemlja, niti išta ljepše od mirisa grožđa u ljetnjim predvečerjima, ne znajući za širine i visine samoljubivih pobjednika – jer su na pobjede davno navikli, oslanjajući se samo na sopstvenu volju i snagu, skromni i prostodušni, ranjeni i napaćeni, naši su dedovi na ruševinama stvorili mali Titograd.

No, to je bilo vrijeme jake ideologije, vrlo ozbiljnog poimanja države i njenog sistema, pa zato i veoma razvijene spoznaje da svijet ostaje mladima, tj. da se sva snaga naroda mjeri snagom njene omladine. Zato je bilo neophodno, ali i – po sistem – mudro, posvetiti se sveobuhvatno upravo toj omladini. To je, prije svega, značilo **vaspítavati je i usmjeravati**, a katkad joj dati malo oduška kroz raznorazna okupljanja, kulturno-umjetničke forme, jednostavne zabave i, još rjeđe, kroz neke „provjerene“ novitete, preuzete sa drugih jugoslovenskih

područja. U duhu bratstva i jedinstva. Specifičnost tradicionalnog crnogorskog vaspitanja se ogledala i u tom strogom poštovanju starijih, iskusnijih, pa valjda zato i mudrijih, koji su uvijek kao zakleti, vjerovali da sve „novotarije“ unose nedisciplinu u redove omladine i obavezno je „kvare“. Nikako to nijesu smjeli dopustiti, pa je otuda, nigdje kao kod nas, radna i stvaralačka energija, umjetnički zanos, želja i potreba za drugačijim i novim, usmjeravana ka „centru svijeta“, ka Beogradu, ali i drugim gradovima, jer, pobogu, mi u Crnoj Gori smo dosljedne i odane patriote! A patriotama treba samo patriotizma! Od mrkih ratnika se, možda, i nije moglo očekivati više; oni su zaista vjerovali da je skromnost vrlina! Titograd je tek bio pronikao nad Sastavcima, a bijeli Beograd je bio veliki centar voljene domovine. Domovini sve, pa je tako i dobar dio vrlo vrijednih, mladih ljudi, otišao i ostao tamo gdje je ključao život i gdje nije bilo straha da su modernost, otvorenost ka svijetu, lucidnost i umjetnički impuls u koliziji sa patriotizmom. Naprotiv. Tek, ostali smo u jednom prilično uskom uglu kulturne inferiornosti.

U takvoj atmosferi je počeo da radi Dom omladine.

O početku njegovog rada, Danilo Burzan zapisuje:

„Zgrada Doma omladine građena je početkom pedesetih godina minuloga vijeka, prema projektu arh. Radmila Zdravkovića. Izgradnja je, uz dobrovoljni rad omladine, dosta sporo napredovala, a njegova velika dvorana (sa oko 600 sedišta) korišćena je 1959. godine za održavanje Trećega kongresa SK CG (prije dovršetka izgradnje objekta). U prostoriju namijenjenu za garderobu uselio je Opštinski komitet Narodne omladine, a ostatak objekta je dovršen i bio u upotrebi tek početkom sedme decenije. No, ni tada nije bio omladinski – sve do 1965. godine tamo je bilo sedište društveno-političkih organizacija (SK, SSRN, Sindikat), kao i lista *Titogradska tribina*.

Dom omladine je, kao institucija, osnovan krajem 1965, a zvanično je počeo da radi 1. januara naredne godine, kao nasljednik Omladinskog kulturnog centra, nastalog 1962. godine spajanjem OKUD „Budo Tomović“ i Tribine mladih. Dom je, uz ostale funkcije, imao vrstan folklorni ansambl, koji je uspješno reprezentovao Crnu Goru diljem Evrope...“ (*Podgorički toponimi i znamenja*)

(Za one koji ne znaju: SK CG je skraćenica za Savez komunista Crne Gore; SSRN je Socijalistički savez radnog naroda, a OKUD – Omladinsko kulturno-umjetničko društvo.)

Poštujući sve ljude koji su doprinijeli stvaranju Doma omladine, ovdje navodimo kratak zapis prvog rukovodioca Omladinskog kulturnog centra, gospodina **Dragana Lekovića**:

Septembra mjeseca 1960. godine, preselio sam se u Titograd i zasnovao radni odnos u Opštini Titograd, u odsjeku za prosvjetu i kulturu. Odmah sam se uključio u aktivnosti Omladinskog kulturno-umjetničkog društva „Budo Tomović“. Tada su u Titogradu postojala dva društva – OKUD „Budo Tomović“ i hor „Stanko Dragojević“. Ta društva su okupljala omladinu Titograda, naročito OKUD „Budo Tomović“, u kojem je djelovalo nekoliko sekcija: Dramska, Folklorna i Klub mladih pisaca. Sve sekcije su intezivno radile i priređivale pozorišne predstave, koncerte i večeri poezije u Titogradu, po Crnoj Gori i drugim republikama tadašnje SFR Jugoslavije. Dramska sekcija je učestvovala na amaterskom Festivalu na Hvaru (Hrvatska), gdje su izvođene dvije predstave 1961. i 1962. godine – „Zlatan pijesak“ i „Vulac Paštrović“ i bile veoma zapažene. Predstave su igrane po nekoliko puta u Titogradu i drugim mjestima u Crnoj Gori. Folklorni ansambl je veoma aktivno radio i priređivao koncerte u Titogradu i na području Opštine, u Crnoj Gori i Jugoslaviji. Imao je i čast da svojim veoma uspješnim koncertom otvori prvi Balkanski festival folkloru u Ohridu 1963. godine. Veoma zapažen bio je i nastup u Skoplju na obilježavanju prve godišnjice velikog i razornog zemljotresa 1964. godine, o čemu je pisano u makedonskim novinama „Nova Makedonija“.

U drugoj polovini 1961. godine, održana je Skupština OKUD „Budo Tomović“ i izabrano novo rukovodstvo. Za predsjednika je izabran Zoran Lakić, za potpredsjednika ja i za sekretara Vasko Ivanović. Iste godine decembra mjeseca održana je veoma zapažena i transparentna proslava 15-godišnjica od osnivanja OKUD „Budo Tomović“.

Objedinjavanjem OKUD „Budo Tomović“ i Tribine mladih u Titogradu, početkom januara 1963. godine, osnovan je Omladinski kulturni centar „Budo Tomović“ na inicijativu Opštinskog komiteta omladine. Prvi profesionalni rukovodilac Centra bio sam ja. Centar je useljen u novoizgrađeni dio Doma omladine gdje se i sad nalazi.

Dva kulturno umjetnička društva i Tribina mladih u Titogradu okupljali su omladinu u svojim sekcijama i prostorijama, omogućavali pristojnu zabavu i razonodu, igru i zabavu mladih. Pouzdano se može utvrditi da su društva bila masovno stjecište titogradske omladine koja se tu sabirala, družila, vaspitavala i sticala društvena i visoko moralna ponašanja i navike...

Tako je to bilo.

Konačno je Titograd, glavni grad jedne jugoslovenske republike, čitavih dvadeset godina nakon rata, dobio Dom omladine! A u to vrijeme, npr, Bitlsi već uveliko objavljuju svoje najpopularnije pjesme; rokenrol iz muzičkog pravca prerasta u stil života; razvija se kultura i nastaju prateće subkulture; snimaju se filmovi, smjenjuju zanimljivi i raskošni pozorišni repertoari i u jugoslovenskim teatrima; pišu nove drame i komedije; razlepršavaju modni trendovi... sve buja i cvjeta u domovini i u nepregledno velikom svijetu – dakle, ipak, podaleko.

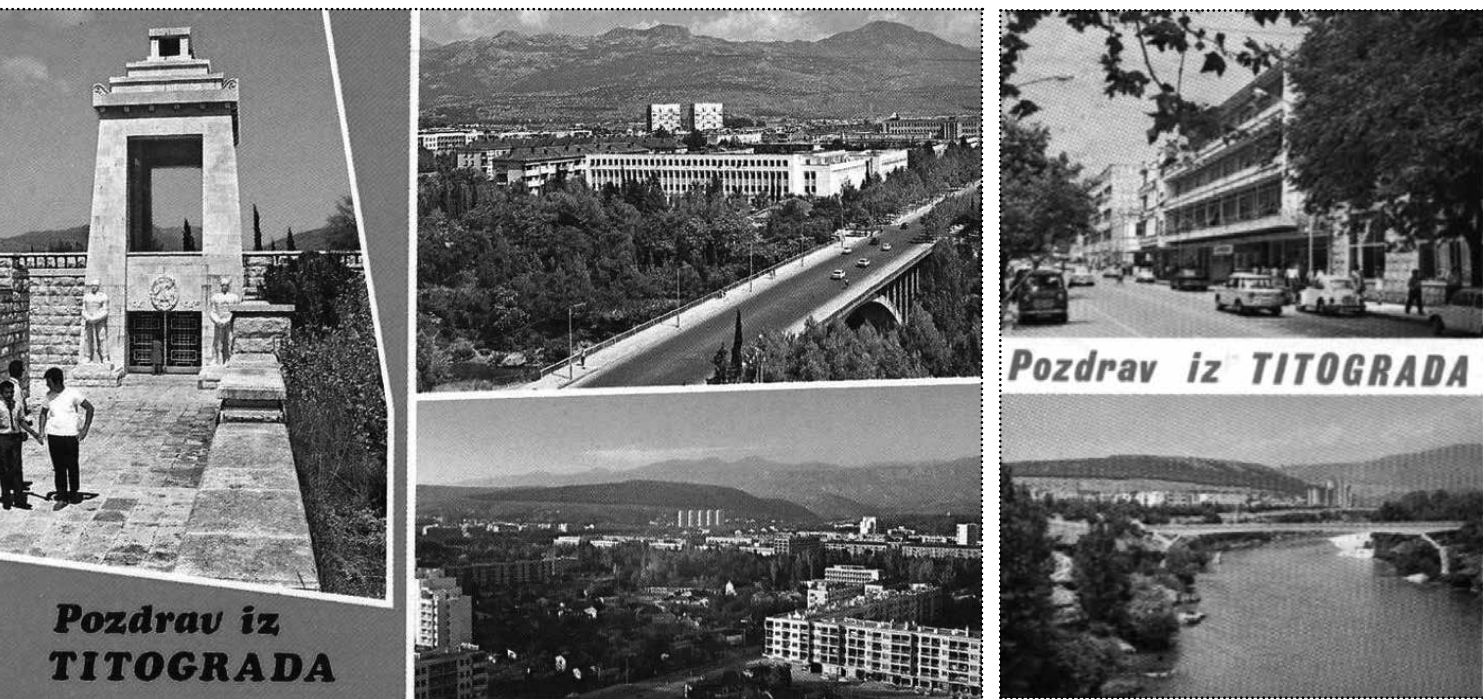
I, Dom omladine tada dobija zadatak da od jednog, doduše uspješnog, Omladinskog centra i Tribine mladih stvori kuću kulture jednog grada! Dakle, iz jedne maltene pastoralne priče, pod strogom ideološkom palicom, trebalo je „uskočiti“ u jedan posve novi koncept, i stvoriti urbanu konstrukciju za afirmaciju sopstvenih talenata, stvaralaca i kreativaca, što usklađenije sa okruženjem, ali i svijetom. Istovremeno, bilo je odsudno važno u Dom omladine „dovesti“ što više relevantnih umjetnika i prikazati umjetnička ostvarenja iz zemlje i svijeta, odnosno ublažiti, ako ne i izbrisati, onu kulturološku inferiornost u kojoj smo se nalazili. Kasnije će se ispostaviti da je stvorena kuća kulture, važna za cijelu Crnu Goru.

To što je Dom omladine, odnosno KIC, na svakom razvojnom stepeniku, ličio najviše na one koji su rukovodili njime, manje ili više spretno, bilo je za očekivati. Jer, teško popustljive karike naslijeđene kulturološke matrice, podređenost politici i finansijska zavisnost, istu zaista volšebno umijeće i volju svih angažovanih u instituciji, od vratara na ulazu do samog uredništva i rukovodilaca. Srećom, među njima je bilo i vrlo darovitih i sposobnih ljudi.

Zato je Dom omladine, a danas i KIC, svojevrsan mjerac istine o tome koliko finansije utiču, odnosno ne utiču na kvalitet rada i na – ‘ajde da to kažemo ovovremenski – konačan kulturni proizvod. Na tu temu, **Mihailo Banjević**, jedan od najpredanijih direktora Doma omladine, ovako je 1983. godine – **dok se za sve programe Doma uvijek tražila karta više** – objasnio opštu situaciju u kulturi: „... Dom omladine se ne oslanja na slogan *koliko para – toliko muzike*, koji, u ovakvoj ekonomskoj situaciji, ostali isturaju svuda i na svakom mjestu... Sadašnja ekonomska situacija i njen restriktivni karakter u odnosu na društvene djelatnosti, dobrodošla je nesposobnjakovićima i mediokritetima u kulturi. Jer, sa raspoloživim sredstvima se još uvijek može relativno uspješno pokrivati sopstvena nesposobnost za kreativni rad. Ukazuje se na ozbiljne ekonomske probleme, ali je zato

vrlo dobro izgrađena sposobnost da se pred društvenom zajednicom brani sopstvena nesposobnost. Tu su najgrlatiji raznorazni urednici i „kreatori“ – koji svoje sposobnosti pokazuju samo kada tezgare ili kada trebaju dobiti određeno priznanje...“

Ne treba ni podsjećati da je rečeno paradigma u okviru koje i danas kultura, pa tako i KIC, opstaju. Kultura je i dalje najjeftinija povlastica našeg čovjeka; ili, da parafraziramo jednog od najuspješnijih polit-pjesnika: Dom omladine (KIC) je najskuplja riječ podgoričke

kulture! To znači da iza svakog ponuđenog nam programa, iza svake izložbe, filma, predstave ili festivala, stoji čitav niz pojedinaca (a ne država!), koji su sve to iznijeli na svojim plećima i svojom snagom i umijećem. Na drugoj strani su oni plaćeni, često i preplaćeni, koji jesu dali malo ili mnogo ili najviše, ali svejedno – uvijek pod državnom brigom – pa, zato, i bez istinske nužnosti da svojom stvaralačkom snagom i kreacijom nadomjeste ograničenja te iste države i sistema unutar kojih su postojali.

Izuzetno je lako kritikovati i naći desetine mana ovoj instituciji, no, na kraju bi opet ostala istina koju je davno (1980) u *Omladinskom pokretu* zabilježio Zoran Ljumović: „Kada se ništa ne događa u Domu omladine, ništa se i ne mijenja u kulturnom i zabavnom životu mladih Titograda.“

Nakon svega, postaje jasnije kako je i zašto je Dom omladine (KIC) od kulturno-umjetničkog društva postao Srce kulture našeg grada. Možda je sada vrijeme za jednu novu *kulturnu gerilu*, koja će iznova „pokoriti“ naš grad?

ДОМ ОМЛАДИНЕ „БУДО ТОМОВИЋ“ У ТИТОГРАДУ

р а с п и с у је К О Н К У Р С

за попуну следећих радних мјеста:

1. — секретара Дома,
2. — руководиоца Омладинске трибине,
3. — шефа рачуноводства,
4. — благајника,
5. — дактилографа,
6. — музичара — хармоникаша,
7. — домара,
8. — гардеробера,
9. — угоститељског радника.

УСЛОВИ:

1. — висока или виша спрема са двије године праксе. Предност имају правници или економисти;
2. — висока или виша спрема са двије године праксе на одговарајућим пословима;
3. — виша или средња стручна спрема са двије године праксе на пословима рачуноводства;
4. — средња економска школа са три године праксе;
5. — положена I или II класа, са познавањем кореспонденције;
6. — музичара — струка хармоника.
7. — електро механичар са познавањем водoinсталатерског заната;
8. — кројач са дужином праксом;
9. — квалификовани угоститељски радник са 5 година праксе.

Уз молбу за пријем треба приложити документа о квалификацији, биографију и радне карактеристике. Молбе се достављају на адресу: Дом омладине „Будо Томовић“ — Титоград.
Конкурс остаје отворен 15 дана од дана објављивања.

**Pozdrav iz
TITOGRAĐA**

PRVI KONKURS DOMA OMLADINE, 9. JANUAR 1966.

O RUKOVOĐENJU I LJUDIMA

Pomenućemo, naravno, sve one ličnosti, koje su, sa manje ili više vještine, rukovodili Domom omladine i KIC-om. No, momenat je odličan za pomenuti i ovo: da ni kultura i njeni poslenici, nijesu imuni na sindrom *Država, to sam ja*, dokazuju i neki od direktora Doma omladine, samo što se, u njihovom slučaju, taj sindrom zove *Dom omladine, to sam ja!* Naime, jedan od njih, odlazeći sa direktorskog mjesta, vrlo ljutit i duboko pogođen, pokupio je svu arhivu i – uništio je!?! Drugi je, opet,

OBIJELJEŽAVANJE GODIŠNJICE SMRTI BUDA TOMOVIĆA

MILOŠ MILIĆ V.D. DIREKTOR DOMA OMLADINE

bio nešto uviđavniji: popakovao je arhivu, sakupljenu za njegovog vakt, i odnio je – doma!?! Biće da mu je potrebna za neku višetomnu autobiografiju, kakvu samo Crnogorac umije napisati.

Baš iz tih razloga, arhiva o ukupnom radu Doma omladine, odnosno KIC-a, ne postoji! Postoji samo fragmentarno i unutar svakog od sektora domskih aktivnosti i to za potonje vrijeme. Pa i to zahvaljujući ljudima koji su, ipak, razumjeli da „riječi lete, a samo ono što je zapisano postoji“.

Zato, Dom omladine (KIC) ne bi bio to što jeste, da u svojim redovima nije imao i svoje anđele čuvere. Vrijedni, odmjereni, savjesni i lojalni „svojoj kući“, oni su čuvali i kulturnost samog Doma omladine, uvijek i na svakom mjestu sa ponosom pokazujući da mu bezuslovno pripadaju.

Dom omladine je od svog osnivanja težio da bude ugodno i svima pristupačno mjesto, gdje bi se, prvenstveno mladi ljudi, na najneposredniji način upoznavali sa onim što kultura podrazumijeva, sadrži i pruža. Otuda je bilo važno da i njegovi zaposlenici svojim primjerom pokažu obrazac ponašanja u jednoj instituciji kulture, iz čega se razvijala – sa jedne strane,

ukupna kultura gledanja (pozorišnih, filmskih, likovnih, muzičkih i svih ostalih sadržaja), a sa druge – privrženost publike datoj instituciji, gotovo do sadejstva.

Čuven je vratar (i razvodnik) **Bako Asović**, čovjek koji je posjetioce dočekivao uvijek odjeven u bijelo odijelo i sa leptir mašnom, isključivo persirajući im, bez obzira na svoje i njihove godine. A nerijetko je Bako umio, uz rukoljub, ispratiti damu do njenog mjesta u gledalištu, ako je

ZAPOSLENE U KIC-U DARA ČEPIĆ, VERA PAJOVIĆ I
SLAVKA CACA BAKIĆ (S lijeva na desno)

ova prikasnila ili se nije umjela snaći. Uz takvo Bakovo ponašanje, koje je razoružavalo i one najarogantnije i najbahatije, nikome nije ni padala na pamet nekakva neprimjerenost. Čudesnog čovjeka Baka ste, prosto, morali da poslušate. Kuriozitet, a priča o Domu omladine ih je puna, jeste činjenica da je taj dragi Bako, kasnije, bio i vođa bleh muzike!

Još je takvih bilo u Domu omladine. Na primjer, sekretarica, svemoćna teta Caca. Zahvaljujući njenoj sistematičnosti, bilježeno je baš sve što se događalo u Domu omladine: od evidencije o nabavljenom kancelarijskom materijalu, o pošti koja je stizala i slata, preko zakazivanja press-konferencija, prijema raznih gostiju, upisivanja novih članova, pa do pažljivog praćenja dogovorenih gostovanja, novinskih zapisa i sl. Sačuvan je dio nekada izuzetno bogate zbirke novinskih tekstova, intervjua, kritika, vijesti i bilješki o aktivnostima, događajima i događanjima u Domu omladine. Ni slovo nije napisano o Domu, a da teta Caca to nije pronašla u novinama, pažljivo izrezala, označila datume i pohranila. Iz tih se novinskih isječaka najbolje vidi obim rada Doma, kao i šarenilo svih njegovih aktivnosti, gostovanja i saradnje sa brojnim institucijama i

umjetnicima sa strane. Teško da se i o drugim ustanovama, ne samo ovog tipa, toliko pisalo.

Stariji radnici u KIC-u se i danas sa osmijehom sjećaju kolegice **Vere Klišić**, nešto zbog toga što je bila jedna od najljepših žena koje su tu radile, a nešto zbog činjenice da je ova vrijedna blagajnica sa istinskim veseljem dijelila plate, a posebno tzv. viškove! Naime, srčano se trudila da ubijedi direktore, ukoliko se dobro zaradilo i imalo više novca na računu, da ga podijeli svim zaposlenima! A devedesetih, kad je inflacija jela svaku paru, Vera je od novca iz blagajne kupovala devize – samo da ne bi propala vrijednost plata koje će podijeliti kolegama...

Važnu ulogu u životu Doma imali su, jasno je, novinari. Bez obzira da li su pisali zaista razumijevajući njegov rad ili samo zato što im je to bio posao, oni su to radili revnosno. No, i svako gostovanje Doma omladine, pratio bi bar po jedan novinar i, kako novinari za to i postoje, uspijevali su da od tih gostovanja naprave „velike priče“, koje su za posljedicu imale (u to vrijeme izuzetno cijenjeno) bratimljenje Titograda sa drugim, dalekim gradovima; npr. sa Erivanom, Košicama...

Da, arhiva Doma omladine/KIC-a „Budo Tomović“ je siromašna, no, ljudi ili sjećanja na njih, predstavljaju najbolju moguću ostavštinu i zaostavštinu.

***

Prva direktorica Doma omladine bila je gospođa **Ljiljana Bulatović** (sada Medić). Veoma mlada (imala je tek 25 godina), kao istaknuti član partije, vratila se iz Beograda gdje je studirala književnost, da bude prva direktorica tek osnovanog Doma omladine, sa idejom da i „Titograd dobije i razvije na polju kulture ono što ima Beograd“.

A potom: **Radojica Popović** (prosvjetni radnik), **Vukale Đerković** (profesor ruskog jezika), **Budo Čarapić** (ekonomista), **Mihailo Banjević** (ekonomista), **Srđa Vukadinović** (sociolog i dramaturg), **Ranko Vuković** (politikolog).

Direktori KIC-a su bili: **Predrag Mitrović** (ekonomista), **Branko Baletić** (reditelj), **Žana Filipović** (istoričarka umjetnosti), **Snežana Burzan** (novinar/PR menadžer), **Zoran Šoškić** (pozorišni producent).

Kao sekretari i v.d. direktori, ovdje su radili i **Miloš Milić** i **Slobodan Avramović** (oba prosvjetni radnici).

Sadašnja direktorica KIC-a „Budo Tomović“ je Snežana Burzan. Ovo je njen drugi mandat.

KAKO ČITATI MONOGRAFIJU?

Već je rečeno na osnovu čega je nastajala ova monografija. S obzirom na tu istinu, nije preostalo ništa drugo do da hronologiju pratimo preko rijetkih, sačuvanih godišnjih programa i planova i – dostupnih novinskih zapisa! Kako se u njima često pominje da je tokom svog rada i teškog, a upornog bitisanja, Dom omladine / KIC uspijeva da premaši zacrtane planove, odnosno da dodatno udovoljava kulturnim potrebama titogradske / podgoričke publike – „zatrjavajući se“ dodatnim terminima za raznovrsne programe i do pucanja iskorišćavajući raspoloživi mu prostor – imamo sva prava vjerovati da se, onda, ispunilo sve što je bilo zacrtano u godišnjim planovima i programima. (Ovdje navedeni novinski zapisi nijesu oni najreprezentativniji, već smo se trudili da odaberemo one koji najšire pokazuju kojim su se sve djelatnostima, aktivnostima, događajima, organizacijama, gostovanjima i sl, bavili zaposleni i članovi sekcija i klubova u ovoj instituciji.)

Ipak, iščitavanje novinskih arhiva je najneobičnije iskustvo. Sudaramo se sa dugim vremenom za nama, sa onim minornim i onim velikim događajima, ponekad smiješnim, katkad i otužnim... a za koje mišljamo tada da su, ipak, naša čudesna i sigurna gondola: taj Dom, zakačen za samo nebo, visi nad cijelim svijetom, prostim i zapuštenim; a mi, eto, zahvaljujući njemu, dosežemo neke zvjezdanije prostore – zaneseni, srećni, raspjevani i izuzetni! Ovdje i sada... Ah, ta melanholična istorija varoši, koja se branila od provincijalizma. Varoši, koja je htjela opet biti grad.

A onda, još dublje i snažnije, između tih zapisanih redova nađete i sebe same – nađete svoje nekadašnje snove, podsjetite se i ličnih zabluda i istinskih potencijala, prisjetite se momenata koji su vas činili srećnim, sjetite se i opet osjetite koliko je ljepote bilo u tim nevinim godinama, pročitate o čemu ste maštali i kakvi ste i vi sami bili nekada... Na vas sa tih sasušanih stranica gledaju oči prošlosti i znate da ste sebe, ondašnjeg, jednostavno negdje izgubili, pod životom zaturili... ili u tim trošnim novinskim redovima, i to samo ako ste imali sreće. Ispod vaših prozora su ostale stope nekadašnjeg i vaše stope, sjedinjene i sravnjene, kao najčistiji račun. Ah, mladosti. Pobjegoše godine, pobjegoše i ljudi...

Zato, čitajte. Realisti će se podsjetiti zašto je naš život ovakav kakav jeste; idealisti će se u nevjerici rasplakati zbog *starih, dobrih vremena*, kada smo se voljeli i duboko uvažavali; a cinici će u ovim zapisima pronaći i obilje naivnosti, perje iluzija i pepeo idealizma, danas neshvatljive prostodušnosti, čak i nerazumijevanja stvarne ljudske prirode i one nasušne potrebe za igrom. Ali, čitajte! U nekom od zapisa, zasigurno ćete naći i sebe, ili, barem, nekog ko vam sliči.

5 DECENIJA DOMA OMLADINE / KIC-A

srce *kulture
grada*

KIC BUDO TOMOVIĆ

ŠEZDESETE
– GODINE NADE I POLETA

DIREKTOR DOMA OMLADINE · Ljiljana Bulatović

UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH · 7

ZAPOSLENI · Ljiljana Bulatović, Martin Vlahović, Danilo Burzan,

Gojko Drakulić, Bećo Tuzović, Slavka Caca Bakić, Stefa Nikić...

FORME · folklorna sekcija, narodni orkestar, tamburaški orkestar,

zabavni sastav, literarni klub, likovni atelje, dramski studio

U FORMIRANJU · klub međunarodnog prijateljstva, klub esperantista,

šah klub, stonoteniserska sekcija, foto i kino sekcija, hor

***

A u dnevnoj štampi je pisalo:

INSTITUCIJU NIJE DOVOLJNO FORMIRATI

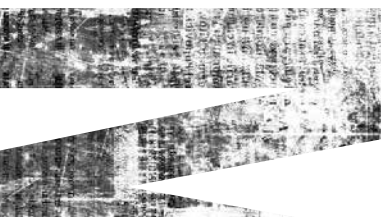
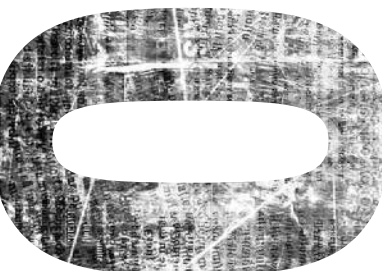
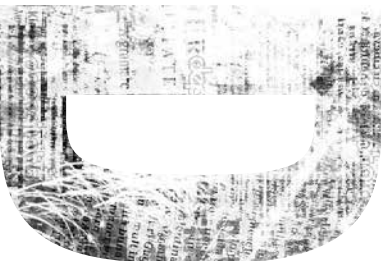
10. APRIL 1966.

Obilje formi aktivnosti Doma omladine „Budo Tomović“ u Titogradu može ostati neizraženo, ukoliko im se ne dodijele sredstva za početak rada

Dom omladine u Titogradu, tek što je konstituisan i počeo da radi, a već se sukobio sa jednom velikom i stalnom teškoćom. Stalnom u tom smislu što se od slučaja do slučaja ponavlja. Naime, Dom je formiran, izražajne forme naslijeđene od bivšeg omladinskog centra obnovljene i ojačane, nove nađene, ali im nijesu stvorene i mogućnosti da se kroz djelatnost afirmišu...

I pored punog poštovanja principa da se finansiraju djelatnosti, a ne ustanove, čini se sasvim opravdano vajkanje, koje se u Domu čuje, da im je za početak rada trebalo odobriti znatno više sredstava.

Čini se da je djelatnost Doma veoma srećno zamišljena. Sem, kako je već rečeno, naslijeđenih formi: **folklorne sekcije** (koja se bila osula, a danas broji 75 članova), **narodnog orkestra**, za koji se tvrdi da je najbolji u Republici, **tamburaškog orkestra** i **zabavnog sastava „Entuzijasti“**, koji časno nosi svoje ime – u Domu su stvorene i nove forme čija fizionomija i struktura dozvoljavaju razvitak obimnih aktivnosti. Omladinski univerzitet sa

svojim katedrama za književnost i umjetnost u čijem bi okviru radi **literarni klub** i **likovni atelje**; za društveno-ekonomsko obrazovanje, svoju funkciju će ostvarivati kroz ciklična predavanja; za muzičko obrazovanje, čiju će afirmaciju podržati i Radio Titograd, i za nauku i tehniku, kojoj su obilnu pomoć obećali Elektrotehnički fakultet i Armija. Zasad se može računati jedino na domaće snage i slučajne prolaznike, jer za ugovaranje gostovanja stručnjaka van naše Republike nema para...

... **Omladinska tribina** je popularniji oblik, kroz koji će Dom ostvarivati svoju djelatnost. Ona će reagovati na teme trenutka... Nosilac te aktivnosti biće debatni klub, koji će odabirati te teme...

Formiraće se klub međunarodnog prijateljstva, koji će saradivati sa klubom esperantista. Tribina treba i da koordinira aktivnosti u Domu, da ugovara gostovanja, organizuje čajanke na kojima će se sretati radnička sa školskom omladinom itd.

Dramski studio ima satiričnu scenu i dramsku sekciju... Foto i kino sekcija Doma za sad nemaju potrebne opreme, a ni šah klub i stonoteniserska sekcija. Ali, interesovanje je veliko, pa kad nastupe bolji dani, razviće se i te aktivnosti.

„Velika nam je želja da organizujemo i školu modernog baleta, ali zasad je to samo želja“, kaže rukovodilac Doma Ljiljana Bulatović. Iz razgovora smo saznali da će Dom (nadajmo se uskoro) imati i svoj hor...

... Pada u oči da je slabo interesovanje starijih građana za učlanjenje u Dom... Deficitarnost u starijem članstvu najnepovoljnije će uticati na rad Dramskog studija. Stvarno je interesantno otkud kod građana Titograda toliko inertnosti.

... U toku aprila Dom će, sem normalnog uvježbavanja sekcija, njegovati samo one forme rada koje ne iziskuju veće materijalne izdatke...

Dom će 1. maja biti domaćin Štafete mladosti. Toga dana će folklorna sekcija izvesti program na trgu Ivana Milutinovića. Poslije nje će se prirediti miting poezije, a zatim će se Štafeta prenijeti u Dom, gdje će se izvesti prigodni program.

DOM OMLADINE NA GOSTOVANJU U BARIJU 5. JUN 1966.

U četvrtak, 2. juna, folklorni ansambl i narodni orkestar Doma omladine iz Titograda otputovao je za Italiju. Ovo iznenadno gostovanje uslijedilo je na poziv Barija, koji ovih dana proslavlja svoj tradicionalni praznik. Titogradski amateri će se publici Barija predstaviti u petak i

subotu. Troškove boravka u Bariju snosi organizator. Ovo je prvi put da Titograđani uzmu učešća u toj tradicionalnoj manifestaciji, koja se svake godine održava u isto vrijeme.

Ukoliko zbog nekog naknadnog aranžmana ne dođe do produžetka boravka, ansambl Doma omladine „Budo Tomović“ vratiće se u ponedjeljak. Na svečanosti u Bariju iz Jugoslavije učestvuju još i kulturno-umjetnička društva iz Dubrovnika.

NA DOBROM PUTU

11. SEPTEMBAR 1966.

Ukidanjem bivšeg OKC „Budo Tomović“, Titograd je dobio novu instituciju koja na izvjestan način postaje i obrazovna ustanova, neophodna gradu koji ima preko **16.000 omladinaca**. Za šest mjeseci rada Dom omladine nije bio samo stjecište već i **škola za omladince**.

... Bez obzira na sve teškoće sa kojima se suočavao u toku rada, Dom omladine je organizovao oko **sto manifestacija** raznovrsnog karaktera. Ova brojka djeluje impozantno jer kazuje da je **svakog trećeg dana Dom organizovao neku priredbu** (ne izuzimajući ljetnji period), što govori o tome da je ova institucija na dobrom putu.

NOVA SEZONA – NOVE OBAVEZE

Nastojanje da učvrsti izvođačke sekcije i pokrene veću društveno-obrazovnu djelatnost – osnovna je orijentacija Doma omladine u ovoj sezoni. Međutim, već na početku sezone pojavio se problem nedostatka kadra. Neshvatljivo je, recimo, da nema ljudi i omladinskih aktivista koji hoće da rade, da pruže pomoć u organizovanju posla.

U narednom periodu Dom omladine će osobitu pažnju posvetiti obrazovnim katedrama i Omladinskom univerzitetu. Dosta se očekuje od katedre za književnost i umjetnost i katedre za društveno-ekonomsko obrazovanje... **Posebnu pažnju Dom će posvetiti ideološkom obrazovanju**. Omladinski univerzitet i katedra za društveno-ekonomsko obrazovanje treba da budu nosioci ideološkog vaspitanja mladih.

ŠANSZA ZA STVARAOCE

U sekcijama za literaturu, pozorište, slikarstvo i kratkometražni film mladim ljudima biće pružena prilika da razvijaju i usavršavaju svoje sklonosti. Naročita pažnja će se posvetiti dramskom studiju koji pored potencijalnih mogućnosti, nije dao željene rezultate. Njegov rad i

organizaciju treba mijenjati i uskladiti sa mogućnostima. Jer, nije nova stvar da u Titogradu ima darovitih glumaca-amatera koji bi se mogli uspješnije predstaviti...

Klub pisaca nije radio... Dom omladine će nastojati da svrsishodnije organizuje rad Klubu i omogući mladim stvaraocima potpuniju afirmaciju.

... Folklorni ansambl je gostovao u Italiji. Ovih dana je Dom omladine prihvatio vrlo povoljne uslove i sklopio ugovor da iduće godine **provede mjesec dana na gostovanju u Francuskoj**. Ansambl ima ponude za gostovanja u Austriji, Grčkoj i Italiji. Interesantno je da u prošloj sezoni niko u Republici nije htio da angažuje folklorni ansambl Doma omladine, i da je gotovo nepoznat u „svojoj kući“, dok mu iz inostranstva stalno stižu ponude za aranžmane. Kako to protumačiti?

Prošle sezone djelimično su se afirmisali narodni i zabavni orkestar od kojih ubuduće možemo očekivati mnogo više...

DRAMSKI STUDIO POČEO RAD

4. DECEMBAR 1966.

Dramski studio je počeo da priprema ratnu komediju „Šta to grickaš družo“. Komediju je dramatisovao i za scenu pripremio **Z. Đorđević** po kazivanjima **F. Pavlovića**.

Ovom komedijom dramski studio želi da se prvi put predstavi titogradskoj publici i da na neki način privuče pažnju mladih, kako bi masovnije uzeli učešća u daljem radu i razvijanju dramskog amaterizma u Titogradu, koji, poznato je, preživljava već duže krizu, mada je Titograd oduvijek imao darovitih amatera, koji su na mnogim pozornicama u zemlji mamili aplauz i osvajali publiku.

Zamolili smo **Petra Perišića**, stalnog honorarnog reditelja u dramskom studiju, da nam kaže nešto više o fizionomiji i budućem radu studija.

– Dramski studio – rekao je Perišić – zamišljen je izvanredno. Mogućnosti za unapređenje amaterizma su velike i prava je šteta što Titograd nema jedno omladinsko pozorište, koje bi u toku sezone pripremilo pet do šest premijera. Do sada se radilo stihijski... što nije pružalo veće mogućnosti da se amaterizam uzdigne na viši nivo. Često ja kao reditelj ne mogu da pravim izbor, već dajem ulogu neprovjerenom početniku. No, nadati se da će ubuduće biti više mladih ljudi koji će željeti da ispolje svoje sklonosti na „daskama“ i doprinesu oživljavanju kulturno-zabavne atmosfere u Titogradu. I ne samo u Titogradu već i u Crnoj Gori.

LJETNJA ŠKOLA DOMA OMLADINE U TITOGRAU OTVARA VRATA 2. JUL 1967.

Prošle godine je Dom omladine „Budo Tomović“ iz Titograda organizovao dopunsku nastavu za učenike koji na kraju školske godine nijesu pokazali zadovoljavajući uspjeh iz matematike.

Pokazalo se da je ovakav vid pomoći koristan: od 340 učenika koji su se spremali prošle godine u „ljetnjoj školi“ Doma omladine, popravni ispit su položila 224 učenika.

I ovog ljeta Dom omladine će **organizovati dopunsku nastavu iz matematike za učenike osnovnih i srednjih škola**. Sudeći po trenutnom interesovanju učenika... može se reći da se ovaj vid nastave sve više afirmiše. U razgovoru sa **Gojkom Drakulićem** saznali smo da će Dom omladine obavezno obezbijediti 50 časova po učeniku... Učenik osnovne škole za 50 časova platiće 22.000 starih dinara, a srednjoškolci će za isti broj časova uplatiti 25.000 starih dinara.

Nastava će se odvijati po grupama od 6 do 8 učenika i počće 24. jula, a izvođiće je afirmisani profesori matematike.

Dom omladine će organizovati dopunsku nastavu i iz ostalih predmeta ako se za to ukaže potreba.

TAKMIČENJE RECITATORA 12. DECEMBAR 1968.

U okviru finalnog programa koji Dom omladine priprema za 19. decembar, prije neki dan je održano drugo polufinalno veče takmičenja mladih recitatora. Na ovom takmičenju učestvovali su predstavnici osnovnih škola „Boro Četković“, „Milorad-Musa Burzan“, „Radojica Perović“ i „Maksim Gorki“.

Prvo mjesto i nagradu Doma omladine osvojila je Dragana Čanak... drugo mjesto Goran Cvjetanović, dok je učenica Ljiljana Jauković osvojila treće mjesto i nagradu publike... Oni će se pojaviti na finalnom takmičenju sa pobjednicima prvog polufinalnog susreta mladih recitatora.

... Dom omladine „Budo Tomović“ na svojoj omladinskoj tribini koja je održana sinoć priredio veče o dosadašnjim crnogorskim kongresima Saveza komunista o kojima je govorio Savo Brković, član Savjeta Federacije. Drug Brković je odgovarao i na pitanja omladinaca.

„MIKROFON JE VAŠ“ U LIJEVOJ RIJECI

Na priredbi „Mikrofon je vaš“ koju je Dom omladine „Budo Tomović“ nedavno priredio za stanovnike Lijeve Rijeke, sala osmogodišnje škole „Šćepan Đukić“ bila je premala da primi sve one koji su došli, čak i iz udaljenih sela, da vide ovu priredbu.

U takmičenju recitatora prvo mjesto je osvojila učenica Slobodanka Milošević, koja je dobila nagradu Doma omladine i opštinskog odbora za staranje o djeci. Ista učenica je pobijedila i u takmičenju pjevača-amatera koje je pratio narodni orkestar Doma omladine.

U kviz takmičenju znanja na temu iz NOB-a pobijedio je učenik iste škole Todor Adžić koji je tačno odgovorio na sva tri postavljena pitanja.

U programu su učestvovali i pjevači narodnih i zabavnih melodija Doma omladine, kao i članovi kluba mladih pisaca pri ovom Domu.

VEČE RECITATORA

6. MART 1969.

U prostorijama Doma omladine „Budo Tomović“ održaće se sutra večer recitatora. Tema: „Žene u Revoluciji“, a stihove koji govore o ženama revolucionarima čitaće učenici srednjih škola.

IGRANKE

Dom omladine: 8. marta igranka za radnike Pamučnog kombinata.

PROLJEĆNA GITARIJADA

23. MART 1969.

Danas u Domu omladine, u 11 časova, počinje velika proljećna gitarijada uz učešće desetak sastava iz čitave Republike. Svoje učešće prijavile su ekipe iz Titograda, Herceg Novog, Kotora, Cetinja, Bijelog Polja i Ivanograda, dok će titogradski sastav „Entuzijasti“ svirati van konkurencije.

IGRANKE

Dom omladine: „Entuzijasti“ sviraju za omladinu grada u prostorijama Doma omladine u nedjelju (početak u 16 časova).

JUGOSLOVENSKI FESTIVAL POEZIJE

27. APRILA 1969.

Klub mladih pisaca pri Domu omladine „Budo Tomović“ **organizator** je ovogodišnjeg jugoslovenskog festivala poezije za mlade koji će se 30. aprila i 1. maja održati u Titogradu. Na festivalu će učestvovati oko 60 mladih pjesnika iz čitave Jugoslavije. Specijalni žiri pregledaće po tri rada svakog autora, a na centralnoj priredbi u Domu omladine mladi pjesnici će pročitati po jedan svoj rad, a kao gosti pojaviće se i neki stariji i poznatiji književnici.

... Klub mladih pisaca iz Titograda, koji je ujedno i najbolji u Republici, uručiće učesnicima festivala i pobjednicima nagrade. Pomoć ovoj akciji pružilo je nekoliko radnih kolektiva iz Titograda, a među prvima Grafički zavod iz Titograda i Izdavačko-štamarsko preduzeće „Obod“ iz Cetinja (u knjigama).

MIS TITOGRAĐA

24. AVGUST 1969.

U prepunoj sali Doma omladine ... izabrana je najljepša Titograđanka i njene pratilje, sve učenice srednjih škola... Najljepšoj Titograđanki – Veri Pejović – pripala je prva nagrada u iznosu od 1.000 dinara (**nagradu dodijelio Dom omladine**) dok su pratilje nagrađene sa po 250 dinara (**ta-kođe nagrade Doma**). U aranžmanu Savjeta za staranje o djeci opštine, one će provesti i po pet dana na moru...

... Sem izabranica u programu su učestvovali i članovi Simfonijskog orkestra Radio-televizije Titograd, Branka Šćepanović i Mića Lazarević, vokalni solisti i VIS „Entuzijasti“ koji su priredili svoj mali šou.

IGRANKE

Folklorni ansambl narodnih igara i pjesama Doma omladine u Titogradu u svom dvadesetpetogodišnjem radu postigao je značajne rezultate na afirmaciji, širenju i njegovanju folklornog amaterizma u Crnoj Gori. Stotine mladića i djevojaka naučile su ovdje da igraju i pjevaju.

... Ansambl Doma omladine priredio je programe u svim selima i radnim organizacijama titogradske opštine. Samo za posljednje tri godine izveo je preko 200 samostalnih koncerata, a učestvovao je i u mnogim zajedničkim programima...

Sedamdesete
SEDAMDESETE

**— GODINE SAMOUVJERENOSTI
I OPTIMIZMA**

DIREKTORI DOMA OMLADINE · Vukale Đerković (do 1973);

Radojica Popović (do 1981)

UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH · varira od 15 do 20-tak, da bi pred kraj decenije u Domu omladine radilo 25 ljudi, a 1981. ih je bilo 29.

FORME · sve postojeće sekcije i klubovi su nastavili rad, proširujući svoj uticaj na šire područje

***

Sedamdesete u naš grad donose novu svežinu. Stasale su generacije koje su rođene poslije rata. Opterećenost istorijom je popustila, iako je ideologija i dalje na pijedestalu. Obrazovanje je prošireno i svima dostupno, a i vaspitanje je nešto liberalnije. Pristup informacijama je lakši, televizija je u svaku kuću donijela cijelu Jugoslaviju, ali i svijet; susreti sa umjetničkim ostvarenjima su češći; angažovanost u klubovima, sekcijama i drugim sličnim organizacijama više nije nikakva rijetkost; filmska i muzička kultura postaju sve važniji segmenti života, samim tim što su udaljenije od tzv. velikih tema, a bliže su čovjeku, intimističkom pogledu na život i svijet, individualizmu; snaga kolektiva popušta, a individua se „vraća“ na svoje mjesto; putovanja po Jugoslaviji su uobičajenija, a i putovanja svijetom su sve brojnija... Sve to zajedno, uticalo je na kulturne potrebe Titograđana, pa samim tim, i na neophodne promjene u ponudi različitih sadržaja i aktivnosti Doma omladine.

No, to nije bilo lako dosegnuti. Jer, više se nije moglo računati da će publika tj. mladi ljudi hrliti u Dom zbog onoga što im on sam nudi – postalo je važno da Dom odgovori i ponudi ono što mladosti treba. Dakle – nova vremena, novi izazovi!

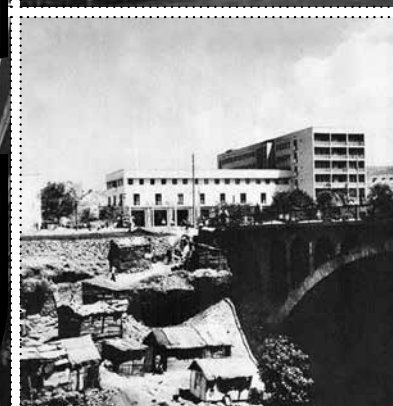
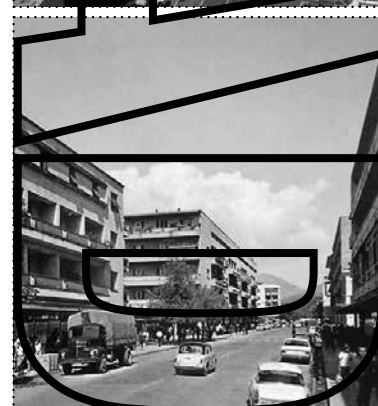
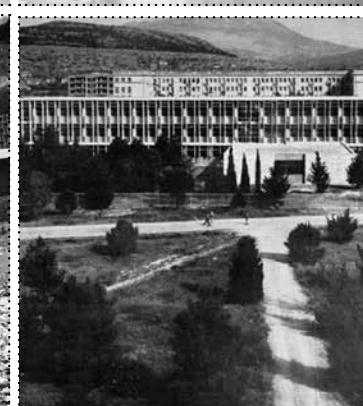
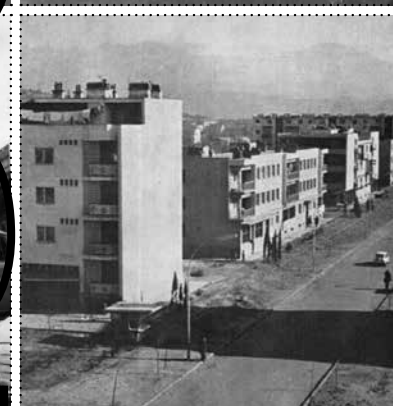
Mijenjao se ukus i kulturni senzibilitet i Dom omladine je morao odgovoriti na te zahtjeve.

Sociolozi bi nam dali svoj opis tih optimističnih godina, objasnili bi nam potrebe i interese tadašnjih generacija, kao i (ne)zadovoljstvo onim što

im je društvo tada bilo spremno pružiti i omogućiti; i sve to zasigurno zasnovano na činjenicama i provjereno naučnom teorijom. No, to bi nas, bez obzira na validnost, na izvjestan način udaljilo od odabranog metoda u pripremi ove knjige: neposrednog, gotovo iskustvenog *putovanja* kroz vrijeme, a preko sjećanja na događaje i ljude koji su obilježili rad Doma omladine/KIC-a. Primjera radi: ako uzmemo u obzir činjenicu da je, kako je zapisano u novinama, u Domu omladine „osnovan hor na inicijativu grupe omladinaca“, ne treba nam poseban naučni pristup da shvatimo datu želju mladih i spremnost Doma da im pomogne u ostvarenju tog cilja. Naravno, to je samo jedan mali primjer, a bilo ih je na stotine i mnogo zahtjevnijih. Znači da su se i Dom i oni kojima je namijenjen, uzajamno mijenjali i uticali jedni na druge tokom tog procesa. Iz zapisa koji slijede, uočljivo je da je to bio komplikovan proces. Ali je uočljivo i to da volja za akciju i potencijal same mladosti, prepušteni sebi samima i bez jasno strukturiranog pravca razvoja i materijalno zaštićenih uslova, nijesu dovoljni. Razvoj i podržavanje amaterizma, okupljanje omladine na mjestu koje će im pružiti „zdrave osnove za budući život unutar jednog (socijalističkog) društva“, postajao je sve ambivalentniji: kolektivizmom se jedino uspješno mogao izazvati jak huk individualizma. I baš tu se krila najveća tajna za uspješan rad Doma: kako, dakle, biti od koristi društvu, a istovremeno poštovati i podržati evidentnu snagu nadarenih, obrazovanih i samouvjerenih pojedinaca?

Istina je da je ova tajna katkad, i na određeno vrijeme, otkrivana, a katkad se sasvim zatomljavala. To je trajalo i tokom sedamdesetih, ali i tokom osamdesetih godina minulog vijeka. Tek sa jačanjem kulturnih institucija i osnivanjem adekvatnih škola i umjetničkih akademija, popustio je pritisak provincijalnog poimanja kulture i vraćeno je, makar na tom polju, određeno (samo)poštovanje i kulturnih poslenika i građana uopšte. Primitivno shvaćen (najuže, najkonkretnije) patriotizam prestao je biti nezaobilazan segment umjetničkog djela i umjetničke tvorevine. Bivalo je sve jasnije da je vrijedno umjetničko djelo, dobra slika, odlična kompozicija, reprezentativna pozorišna predstava ili kvalitetan film – najviši, najčistiji i čovjeku najdostojniji oblik i slobode i humanizma. A što bi drugo i moglo biti važnije?

A Dom omladine je dugo, dugo bio naša jedina gradska akademija na kojoj smo mogli ponešto vidjeti, naučiti, inspirisati se...

***

U štampi tih godina piše:

FORMIRAN OMLADINSKI HOR 23. APRILA 1970.

Na inicijativu grupe omladinaca u Domu omladine prije neki dan je formiran hor mladih. Novim horom rukovodi muzičar i kompozitor **Boro Tamindžić**. On nam je rekao da je osnovni cilj hora da mlade podstiče i za ovu vrstu pjevanja: „Težnja nam je da što više mladih uključimo u hor i stvorimo reprezentativan omladinski horski sastav za kojim se u gradu odavno osjeća potreba“.

IZLOŽBA UMJETNIČKE FOTOGRAFIJE JUSUFA KARŠA 10. SEPTEMBAR 1970.

U Domu omladine „Budo Tomović“ otvorena je ovih dana izložba umjetničke fotografije **Jusufa Karša**, kanadskog fotografa turskog porijekla. Karš je najveći i najpoznatiji fotograf našeg vremena. Njegove fotografije, a naročito portreti velikih državnika, pisaca, naučnika i drugih velikana umjetnosti – prava su remek-djela.

„Moja radost je“, kaže Karš, „da snimim one koji su velikog srca, duše i duha, bilo da su oni slavni ili nepoznati“.

Izložba će biti otvorena do 20. septembra.

KNJIGA PROTESTA PROTIV AGRESORA 13. DECEMBAR 1970.

U Domu omladine „Budo Tomović“ sutra će se otvoriti knjiga protesta povodom agresije na zemlje Indokine. Tom prilikom građani Titograda ispoljiće tradicionalnu solidarnost sa narodima Vijetnama, Kambodže, Laosa i drugim zemljama, žrtvama agresije.

Knjiga protesta biće otvorena do subote 19. decembra.

VEČE ČEDA VUKOVIĆA 25. MART 1971.

Dom omladine organizuje večeras „Književno djelo **Čeda Vukovića**“ – večer posvećeno ovom istaknutom crnogorskom književniku. O djelima Čeda Vukovića govoriće književnici **Dušan Đurišić** i **Radoslav Rotković**, i književni kritičar **Milorad Stojović**, a tekstove čita Mira Marković, spiker Radio-Titograda.

Veće književnika Čeda Vukovića održaće se u sali Doma omladine sa početkom u 18, 30 časova.

„TITOGRAJSKO PROLJEĆE 71“ 25. MART 1971.

Pod pokroviteljstvom preduzeća „Mašinopromet“ u Domu omladine će se 28. i 29. marta održati takmičenje interpretatora zabavnih i narodnih melodija pod nazivom „Titogradsko proljeće 71“.

Na audiciji, koja je održana u Domu omladine, odabrana su 32 interpretatora zabavnih i narodnih melodija koji će se na prvim polufinalnim priredbama predstaviti publici.

Šesnaest najuspješnijih ući će u finale.

/U SUSRET FESTIVALU/ „NOVI GLASOVI CRNE GORE 71“ 24. JUL 1971.

Dom omladine, u saradnji sa listovima *Večernje novosti* i *Koraci*, organizuje prvi put, 1. avgusta veliko republičko takmičenje amatera pjevača narodne i zabavne muzike, pod radnim geslom „Novi glasovi Crne Gore“...

... Pravo učešća na festivalu steći će i svi oni mladići i djevojke koji budu imali najbolje rezultate na audiciji 24. jula, u Domu omladine.

... Po ozbiljnim pripremama koje Dom omladine vrši, nije pretjerano očekivati da će ovaj festival nadmašiti sve slične dosadašnje muzičko-zabavne priredbe u Crnoj Gori.

FOLKLORNI ANSAMBL DOMA OMLADINE „BUDO TOMOVIĆ“ 25. JUL 1971.

Folklorni ansambl Doma omladine iz Titograda, jedan od najboljih ansambala te vrste u zemlji, učestvovao je na svim značajnijim manifestacijama širom naše domovine. Trideset dva člana ovog ansambla predstavljala su se na beogradskom festivalu folkloru, omladinskim igrama „Bratstvo-jedinstvo“ u Titogradu, proslavi Dana mladosti u Beogradu, dočeku druga Tita na Žabljaku, u radničko-sportskim igrama u Zagrebu, i drugim velikim gradovima van naše republike.

Ansambl je bio i najmlađi učesnik četvrtog tradicionalnog Balkanskog festivala folkloru, održanog od 3. do 8. jula u Ohridu.

... Ansambl Doma omladine izveo je igre iz Crne Gore: *Crnogorsko oro*, *Igre iz Boke*, *Vrsutu* i *igre iz Rožaja i Gusinja*.

Koreografija **Ablaha Abdovića** simbolika kola, raznolikost i bogatstvo igre s puškom, provjereni solista **Jusuf Jakupović** i njegov mlađi kolega **Dragiša Sekulić**, izvrsna muzička pratnja narodnog orkestra – oduševili su sve prisutne na velikoj ljetnjoj pozornici „Dolina Saraj“ u Ohridu.

... pozivi za gostovanja i turneje, najbolja su potvrda odlične interpretacije crnogorskog narodnog folklora i melosa.

AUDICIJA

12. MART 1972.

Dom omladine „Budo Tomović“ organizuje 14. i 15. marta **audiciju za prijem mladih glumaca, režisera i pisaca tekstova** za Dramski studio, kojim će rukovoditi dramaturg Crnogorskog narodnog pozorišta **Milan Popović**. Dramski studio će pripremati predstave za „Majsku smotru“ kulturno-umjetničkih društava Titograda, Festival dramskih amatera u Nikšiću, a predviđa se i pripremanje dva scenska recitala, dvije premijere teatra poezije i humoristički program koji će se prikazivati po selima. Ako rezultati audicije budu dobri, **moguće je i povećanje obima programa** pošto su uslovi za rad amaterske scene vrlo dobri.

KONCERT POSLIJE 20 GODINA

20. APRIL 1972.

Hor Doma omladine obnovljen je nakon 20 godina i ima 80 članova. Prvi samostalni koncert održaće na tradicionalnim „Majskim susretima“, a učestvovaće i na republičkim horskim svečanostima koje će se krajem maja održati u Titogradu.

Članovi hora svakodnevno vježbaju pod rukovodstvom Bora Taminđića.

„MAJSKA RUKOVANJA“

7. MAJ 1972.

Tradicionalni festival mladih pjesnika Jugoslavije počinje 8. maja

U Domu omladine okupiće se u ponedjeljak u 19 časova, na tradicionalnom festivalu 30 mladih pjesnika iz 20 gradova u zemlji. Žiri koji sačinjavaju književnici **Milorad Stojović**, **Zuvdija Hodžić** i **Miroslav Đurović** dodijeliće tri novčane nagrade. Svi učesnici dobiće diplome...

... a 9. maja biće im priređen prijem u Domu omladine. Ovo je četvrti festival mladih jugoslovenskih pjesnika koji se organizuje povodom Dana pobjede.

RAZMJENA ISKUSTAVA

14. SEPTEMBAR 1972.

Predsjedništvo Opštinske konferencije Saveza omladine i Dom omladine „Budo Tomović“ sinoć su Tribinu mladih ustupili razgovoru o temi „Omladina SR Hrvatske danas“. Govorio je Vjekoslav Koprivnjak, predsjednik Republičke konferencije Saveza omladine SR Hrvatske.

Za mlade Titograđane bila je to prilika da se informišu o idejnim strujanjima u redovima mladih u Hrvatskoj.

OMLADINCI OTPUTOVALI U BARI

14. SEPTEMBAR 1972.

U sklopu kulturnih razmjena Titograda i Barija, **danas je u Bari otputovalo 55 omladinaca**, članova kulturno-umjetničkih društava „Budo Tomović“ i „Mirko Srzentić“. Oni će od 15. do 19. septembra izvesti niz koncerata „Igram i pjesmom kroz Jugoslaviju“.

„BUDO TOMOVIĆ“ U PRIZRENU

OKTOBAR 1972.

Na susretima amaterskih pozorišta „Večeri bratstva“ u Prizrenu, koji će trajati od 10. do 20. oktobra, Crnu Goru će predstavljati Dramska sekcija Doma omladine „Budo Tomović“. Oni će publici prikazati dramu *Vaska Ivanovića Ko puca, otvoriće mu se*, u režiji **Milana Popovića**.

PONOVO DISKO-KLUB

U iduću subotu ponovo počinje da radi Omladinski studio Doma omladine. Sudeći po svemu, ova vijest će mnogo obradovati mlade. Zapravo, oni do sada nijesu imali nikakvo sastajalište, nikakvo mjesto za zabavu, mjesto gdje bi se osjećali kao domaćini. Dom omladine ovog puta se ponovo javlja upravo njima, okuplja ih i pruža im mogućnost da čuju poeziju, zaplešu...

NA TRI KOLOSIJEKA

22. OKTOBAR 1972.

... Dom omladine gostovao u Bariju.

... Na „Nedjelji kulture Titograda“ u Erivanu, gostovao Dom omladine.

...Nekoliko puta gostovali u Leskovcu, a KUD „Kosta Abrašević“ bilo gost Titograđana...

U SVOM AMBIJENTU

23. NOVEMBAR 1972.

U Domu omladine već **nekoliko mjeseci radi disko-klub**. Svake večeri mladi dolaze ovdje i provode prijatno veče u ambijentu dekorisanom raznobojnim sijalicama, uz muziku s najnovijih ploča, uz ples i razgovor. Iz večeri u veče smjenjuju se mladi pjesnici, recitatori, slikari-amateri i sl. Ponekad se ovdje mogu sresti kao gosti večeri, i već afirmisani umjetnici...

PUTNICI ZA ERIVAN

Danas u Erivan putuju učesnici „Nedjelje kulture Titograda“, kojom se Titograd predstavlja glavnom gradu Jermenske SSR, gradu – prijatelju... U okviru manifestacije izvešće koncerte igara i pjesama Jugoslavije članovi kulturno-umjetničkih društava „Budo Tomović“ i „Mirko Srzentić“.

НОВОСТИ У ЦРНОЈ ГОРИ

У Дому омладине „Будо Томовић“ у Титограду

НИ ДАН БЕЗ ПРОГРАМА

5. ФЕБРУАР 1973.

Мало која институција може да се похвали тако плодним радом као Дом омладине који је постао најомиљеније састајалиште младих у главном граду Црне Горе

О томе говори и веома богат биланс Дома омладине – око 300 различитих програма у чијем извођењу је учествовало 3.000 девојака и младића и које је посматрало близу 100.000 гледалаца.

...О квалитетним представама Дома омладине говоре 11 разних диплома и других признања, међу којима је и Златна медаља града Барија.

Дом је помогао многим веома талентованим певачима народних и забавних мелодија, музичарима и глумцима аматерима, песницима и другима да се афирмишу и постану познати не само у Титограду већ у целој земљи.

Ово је једна од ретких установа која систематски помаже развој аматеризма и организује разна такмичења као што су „Село весело“ – смотра сеоских културно-уметничких друштава, „Титоградско пролеће“ – такмичење певача аматера народних и забавних песама, петнаестодневна мајска смотра културно-про-

светних и културно-уметничких друштава са подручја општине са финалним програмом у част Дана младости „Распевани мај“, затим квиз такмичење „Под сунцем слободе“ посвећено Дану армије и Дану ослобођења Титограда итд.

... На „Трибини младих“ одржаће се 20 предавања о актуелним питањима из друштвено-политичког живота, културе, просвете и науке. Кренуће Омладинска политичка школа коју ће финансирати Општинска конференција Савеза омладине.

Титоградска смотре сеоских културно-уметничких друштава „Село весело“ планирана је за овај месец а такмичење певача аматера „Титоградско пролеће 73“ у марту ове године, док ће се у априлу одржати такмичење вокално-инструменталних састава из Црне Горе „Звуци гитаре“.

Смотра радничких културно-уметничких друштава под називом „Букет мајских ружа“ одржаће се у мају а од 9. до 15. маја предвиђен је фестивал младих песника Југославије „Мајска руковања“.

СВЕЧАНОСТИ ЗА 8. МАРТ

7. МАРТ 1973.

...У Дому омладине, у омладинском студију, организоване су свечане другарске вечери посвећене Дану жена, за младе из индустрије „Радоје Дакић“, Памучног комбината, Трикотаже, Медицинског центра, школских организација и других.

У уторак, 6. марта, Дом омладине и Конференција за друштвену активност жена организују сусрет под називом „Жене ствараоци говоре“. У разговору ће учествовати Добрила Ојданић, народни херој, Тања Ђуровић, ликовни уметник, Милица Костић, научни радник и Малина Аковић, новинар...

ШАНСА ЗА АМАТЕРЕ

Организатор „Титоградског пролећа 73“ је поново Дом омладине... Сви учесници претходних пролећа снимили су бар по једну плочу, а победник '71. године, **Зоран Калезић**, данас је један од најзапаженијих интерпретатора народног мелоса код нас...

БОРБА, РАД И МЛАДОСТ 27. МАРТ 1973.

Пето „Титограско пролеће“ традиционално такмичење младих композитора и певача народне и забавне музике, одржаће се од 12. до 14. априла у Дому омладине... Теме су: НОБ, рад и младост. На конкурс се јавило више од педесет младих композитора, углавном из Црне Горе. За такмичење су одабране 32 мелодије...

Титоградски фестивал је лансирао у свет југословенске музике два млада певача, **Бранку Шћепановић** и **Зорана Калезића**.

Финале такмичења ће вероватно директно преносити телевизија.

НОР СЕ РАСПЈЕВАО 30. МАРТ 1973.

Revijски hor Doma omladine iz Titograda, sastavljen od 80 omladinaca i omladinki, učenika titogradskih srednjih škola, uveliko se priprema za učešće na svečanostima koje će se održati u Kolašinu povodom polaska štafete mladosti...

ПОКРОВИТЕЉ

UGOBANKA

12, 13 и 14 IV 1973.

„ТИТОГРАДСКО ПРОЉЕЋЕ '73“

Наградно такмичење интерпретатора забавних и народних мелодија
Нове композиције на тему: НОБ, РАД, МЛАДОСТ

ОРГАНИЗАТОР
Дом Омладине
„БУДО
ТОМОВИЋ“

ИНТЕРПРЕТАТОРИ НАРОДНИХ МЕЛОДИЈА

1. ЉУШКОВИЋ ВЕХИЛА
2. ЂОКИЋ ПЕРСА
3. БЕРО АЛЕКОВИЋ
4. ДРАГАН КОПРИВИЦА
5. СЛОБОДАН РАДУЛОВИЋ
6. РАДЕ ТАТАР
7. ПОКРКЉИЋ САРГИНА
8. ПРАНКОЧЕВИЋ СЛАВИЦА
9. ДРАГАН МИЛАЧИЋ
10. ЂУРИНИЋ МИЛИВОЈЕ
11. УСКОКОВИЋ ДРАГАН
12. ЈОЛУЗА РЕЧИЋ
13. РАЈКО ЗЕЧЕВИЋ
14. САВИЋ ВАСИЉКА
15. ДУШКО ТОДОРОВИЋ
16. БЛАГОЈЕВИЋ СЛОБОДАН

Резерва: НАВИЋЕВИЋ РАДОМИР

ИНТЕРПРЕТАТОРИ ЗАБАВНИХ МЕЛОДИЈА

1. ПЕТРИЧЕВИЋ СОЊА
2. ДАНИЛОВИЋ НАДА
3. ПОПОВИЋ МИРО
4. НЕВОЈНА РАЧИЋ
5. МИЛАН ВУКОВИЋ
6. КОВАЧЕВИЋ МИРОГРАД
7. ШУДИЋ ПЕВАД
8. КАЗИЋ ЗНОДРАГ
9. МАТАЈОВИЋ БЕЉКО
10. МАРТИЋ ЖЕЉКО
11. ПЕЈОВИЋ МИЛИВОЈЕ
12. ВУКАШИНОВИЋ БАШЕ
13. ЗДЕНКА ПЕРЕЗЕВИЋ
14. КУЛИНИЋ СЛАВОЉУБ
15. РАДЕ БУЛАТОВИЋ
16. ШОЛО ЈАСЛО

МУЗИЧКА ПРАТЊА: ОРКЕСТАР „ТИТОГРАДСКЕ ЕСТРАДЕ“
Светозар Алексоћ-Пурча, Павле Поповић, Петар Гвозденић, Страрица Јанковић, Снежана Димчић, Владимир Милошевић, Глебор Вурчековић, Жарко Марковић, Исмет Абдовић.

ЗАБАВНИ ОРКЕСТАР: Томислав Васић, Петар Фатић, Милошко Асаћ, Стојанка Илић, Петар Сидановић, Ђивка Поповић, Ратко Павловић, Радоша Вучковић, Новак Стеван, Буричиновић Ђанко, Абдовић Јово.

МУЗИЧКО ВОЂСТВО: СВЕТОЗАР — ПУРЧА АЛЕКСИЋ и ТОМИСЛАВ ВАШИЋ.

НА ФИНАЛНОЈ ВЕЧЕРИ УЧЕСТВОВАЉЕ И НАГЛОДИХ СА ПОДУФИНАЛНИХ ТАКМИЧЕЊА И РЕВИЈСКИ ХОР ДОМА ОМЛАДИНЕ ПОД ВОЂСТВОМ БОРИСЛАВА ТАМНИШИЋА.

ЗА НАЈБОЉЕ КОМПОЗИТОРЕ, АУТОРЕ ТЕКСТОВА И ИНТЕРПРЕТАТОРЕ ОБЕЗБИЈЕНО ЈЕ 16 БРИЛЈАНТНИХ НАГРАДА

СЦЕНСКО РЕШЕЊЕ: арх. ВЕДИНОР РАДОНИЋ

Већ неколико година Југобанка је покровитељ највећег броја приредба у организацији Дома омладине. Почев од организовања дечијих изложб радница на југу у иностранству, преко покровитељства Југобане над „Титоградско пролеће '73“, оштрице сматра културно-умјетничких друштва и разних такмичења из образовног програма Дома омладине, ова сардња је достигла кулминацију на приредбама организационалне секције младалачких хориста у неколико коле дугачке за штеднице Југобане.

Овакаква ства Југобане значе изванредну помоћ на оном аматерском Дому омладине већ аматерског града уопште.

ZNAČAJNI REZULTAT

5. JUL 1973.

Šestomjesečni bilans aktivnosti Doma omladine je vrlo uspješan.

... U sklopu kulturno-zabavne aktivnosti narodni i zabavni orkestar Doma omladine i folklorni ansambl, dramska i horska sekcija, klubovi mladih pisaca i ljubitelja ozbiljne muzike, Titogradska estrada, likovni atelje foto-služba i Omladinski studio imali su više nastupa i priredbi... Dramska sekcija je organizovala tri takmičenja recitatora srednjih škola i pomogla dramskim društinama i ansamblima u gradu i na selu. Članovi Kluba pisaca nastupali su u 15 kombinovanih programa Doma omladine, zatim u Zeječaru, Nišu, Beogradu, Vinkovcima i Danilovgradu... članovi Kluba ljubitelja ozbiljne muzike učestvovali su na ovogodišnjem takmičenju Muzičke omladine Jugoslavije i **osvojili prvo mjesto...**

Omladinski studio priredio je 90 kulturno-zabavnih večeri za mlade, od kojih 25 za omladinu titogradskih radnih organizacija...

„ENTUZIJASTI“ U SSSR-U

16. NOVEMBAR 1973. GODINE

Popularni VIS „Entuzijasti“ iz Titograda, zajedno sa interpretatorkom narodnih i zabavnih melodija Brankom Šćepanović-Popović već mjesec dana gostuju u SSSR-u...

„Entuzijasti“ ostavljaju odličan utisak...

Mladi titogradski umjetnici ostaće u Sovjetskom savezu još mjesec dana.

PRIREDBA ZA PRIREDBOM

5. JUL 1973.

... Dom omladine organizovaće od 17. do 22. decembra niz kulturnih i javnih manifestacija u obliku kulturno-zabavnih programa, susreta, takmičenja, koncerata i slično.

Predviđeni su susreti pjesnika, takmičenja recitatora, likovne izložbe amatera, karavani mladih književnika, koncerti folklornog ansambla, koncerti muzičke omladine... U tim priredbama povodom važnih istorijskih jubileja, učestvovaće oko 500 omladinaca članova ansambla i sekcija Doma, učenika osnovnih i srednjih škola, seoska i radnička omladina, gradske kulturne institucije i kulturni i javni radnici.

ŠIROK DIJAPAZON AKTIVNOSTI 1974.

Ovih dana u štampi i na javnim skupovima, posebno na Predsjedništvu Opštinske konferencije Saveza socijalističke omladine Titograda, mnogo se govorilo o radu i budućoj aktivnosti Doma omladine

Dom je dosta učinio u razvoju kulturnog amaterizma, omasovljavanju formi rada, stvaranju novih sekcija, koje su uz povremene, djelovale upravo onako kako je mladima odgovaralo. Zato se i ne treba čuditi što je Dom omladine visoko cijenjena ustanova kod članova Saveza socijalističke omladine i što s pravom mladi traže da mu se posveti veća pažnja.

U proteklom periodu... na opštinskoj smotri kulturno-umjetničkih i prosvjetnih društava učestvovalo je 17 ekipa sa preko 1.500 izvođača. A na smotri „Selo veselo“ oko 250 mladića i djevojaka iz raznih mjesnih centara. Priredbe pod nazivom „Buket majskih ruža“ bile su vrlo posjećene i okupile su veliki broj mladih radnika, kao učesnika i posmatrača. U organizaciji Doma „Titogradsko proljeće“, zanimljiva priredba, postalo je tradicionalno...

Aktivnost Doma je veoma zapažena kroz folklorni ansambl i narodni orkestar, uspješnu organizaciju Muzičke omladine, dramski studio, omladinski studio, klub pisaca, školu za pripremanje učenika, guslarsku sekciju, likovni atelje i organizaciono-tehničku sekciju.

U raznim vidovima aktivnosti i djelovanja Doma omladine... prošle godine učestvovalo je preko **sedam hiljada** mladih iz opštine. Programme Doma u Titogradu i širom Jugoslavije i van naše zemlje, posmatralo je u toku 1974. godine preko 200.000 gledalaca. To su imponantne brojke o kojima se, prilikom rasprave o ovoj kući i njenoj ulozi, mora prvenstveno voditi računa...

Dom mora ostati glavno stjecište za okupljanje mladih stvaralaca, dati šansu svima koji mogu i žele da se kao stvaraoci – pisci i umjetnici, folkloristi i sportisti – iskažu... da bude nosilac daljeg razvoja amaterizma u opštini, posebno među mladima na selu, a isto tako ne smije zaboraviti da da našoj omladini, pa i starijima, predstavlja vrhunske umjetnike iz zemlje i inostranstva... Samo tako Dom će moći djelovati politički, vaspitno i obrazovno... Ali, potrebno je da se i društvo mnogo više okrene njemu, kao značajnom činiocu u okupljanju mladih... U svakoj političkoj i društvenoj akciji Dom je bio uvijek među prvima... Zato se i može kazati da je prošle godine program rada realizovao za 30 odsto više nego što je bilo predviđeno...

Naša omladina traži da joj se u svakoj prilici pruži dobar kvalitet onoga što joj se nudi. Dom omladine to čini dosta uspješno... Dom traži da se finansira ono što se radi...

Dom je potreban mladima, dobio je svoje mjesto u našoj društvenoj zajednici, te ga treba podržati u naporima koje čini da program rada i akcije bude bolji, ali isto tako da svoju zgradu uredi onako kako treba. Prostorije ovakve kakve jesu, uz prikazivanje bioskopskih predstava, nijesu ono što moraju biti. Raspoloženje postoji da zaista to bude prava kuća mladosti.

GOSTUJU ZAGREPČANI

26. MART 1975.

U Domu omladine 31. marta gostuje „Modifest“, jugoslovenski festival mode iz Zagreba, sa pjevačicom **Terezom Kesovijom** i voditeljem **Olivrom Mlakarom**...

KRATKE VIJESTI

Dom omladine – Studio mladih: večer učenika Tehničkog školskog centra. Početak u 18 časova.

Tribina mladih: razgovor na temu „Idejno-politički značaj izbora u Savez komunista Crne Gore“. Govori dr Radovan Radonjić, član Izvršnog komiteta Predsjedništva Centralnog komiteta SK Crne Gore. Početak u 18 časova.

SALA DOMA OMLADINE POD KLJUČEM

8. JUN 1976.

Velika sala Doma omladine „Budo Tomović“, jedina sala za mlade u gradu, više neće okupljati mlade jer su inspektori stavili zabranu na rad. Bina ove sale toliko je dotrajala, posebno električne instalacije, da svakog časa može da dođe do požara. Tim povodom direktor Doma omladine Rade Popović nam je rekao:

– Već godinu dana radimo, uprkos zabrani, jer ne možemo prekinuti aktivnosti mladih. Nakon druge zabrane odlučili smo da na salu stavimo katanac, kako ne bi došlo do nemilih posljedica. Da bi se ova sala, koja je u gradu bila najviše korišćena, dovela u red, potrebno je obezbijediti oko milion i sedamsto hiljada dinara. To su velika sredstva koja nijesmo u stanju da obezbijedimo.

GRB FESTIVALA
TITOGRAJSKO PROLJEĆE '77

SVEČANOST U DOMU OMLADINE: DVJESTA LOKALNIH ŠTAFETA

16. APRIL 1978.

Juče je od ranih jutarnjih časova u glavnom gradu Republike bilo svečano. Zakićeni cvijećem, pioniri, omladina i predstavnici JNA, nosili su u Dom omladine lokalne štafete sa srdačnim čestitkama drugu Titu za 86. rođendan... Stiglo je 200 štafeta...

PREMIJERA U POZORIŠTU DODEST U TITOGRAJU

10. MAJ 1978.

NJEGOŠ NA DRUGI NAČIN

U petak, 12. maja **Dramski eksperimentalni studio** Doma omladine izvešće premijeru „Vijenac gorski“, koju je prema poznatom Njegoševom djelu, u sopstvenoj adaptaciji i scenografiji, režirao student **Slobodan Milatović**.

Maske je napravio **Miodrag Gligorović**, muzika **Nikola Hercigonja**, a u predstavi igraju: **Dušan Bojić**, **Mladen Nelević**, **Jovanka Kovačević**, **Žarko Laušević**, **Džoni Hožić**, **Veselin Rakčević**, **Ljubo Rajković**, **Veselin Radonjić**, **Vlado Radulović**, **Miladin Janković** i grupa **Centra** za muziku i balet „Vasa Pavić“...

– U svim našim predstavama izražavamo naš odnos prema mitu, prema legendi, običaju, pa smo zaželjeli da kroz ovu predstavu izrazimo svoje viđenje „Gorskog vijenca“ – kaže reditelj **Milatović**.

Četiri dana nakon premijere u Titogradu, **DODEST** će se sa ovom predstavom pojaviti na ovogodišnjem **BRAMS-u** u Beogradu.

SMISAO ZA INICIJATIVU 28. MAJ 1978.

Unapređivanje umjetničkog nivoa kulturnih aktivnosti i omasovljavanje amaterizma – osnovni su i stalni zadatak, kaže Rade Popović, direktor Doma omladine

O radu i ulozi domova kulture, u okviru opštih nastojanja da kulturno stvaralaštvo postane potreba, briga i pravo svih ljudi, bilo je više rasprava... Titogradski Dom omladine spada, na opšte zadovoljstvo, među najaktivnije omladinske institucije u našoj zemlji...

– I ova institucija, kao i sve druge, nailazi na mnoštvo teškoća u svom radu. Želje i mogućnosti, po pravilu, nikada se neće moći uskladiti, pa tako ni naše, rekao nam je Rade Popović. Objektivne potrebe, koje smo uočili i najveći broj njih uspjeli evidentirati, stoje iznad naših materijalno-kadrovskih mogućnosti. Ako bih se malo strože izrazio, rekao bih i da izostaje i onaj stepen razumijevanja koji očekujemo od SIZ-ova kulture – počev od opštinske do republičke. Najveća nadoknada za to i dalje ostaje – omladinski entuzijazam. On je veliki, ali ne i beskrajan.

Dom omladine je 1973. godine imao 13 stalno zaposlenih lica, a ove godine ih je 23, a među njima je najviše onih koji su tehničko-operativno osoblje. Deficitarni su kreativni kadrovski profili, pa se stoga pristupilo školovanju jednog muzičara na Muzičkoj akademiji u Beogradu, jednog dramaturga na teatrologiji u Sarajevu i dvoje glumaca na Akademiji dramskih umjetnosti u Beogradu. Svi oni su iz reda najtalentovanijih dramskih amatera i muzičara i istaknutih omladinskih aktivista... **Stipendije za njihovo školovanje obezbijedene su iz vlastitih sredstava Doma...**

Razvijanje svih žanrova i formi kulturno-umjetničkog amaterizma i stalno podizanje njegovog nivoa – jedan je od osnovnih programskih zadataka i ciljeva... Posebnu pažnju Dom posvećuje razvijanju omladinskih inicijativa...

– Istaknutim aktivistima u amaterizmu, koji su nezaposleni, a imaju neku stručnu kvalifikaciju, pomažemo da dođu do zaposlenja. Njih četvoro i sami smo zaposlili u našoj radnoj organizaciji – naglasio je Popović.

Iz Doma omladine potekla je i inicijativa za osnivanje servisa koji bi se bavio izradom odjeće i obuće – narodnih nošnji – potrebne ne samo amaterskim kulturno-umjetničkim društvima koja su sada, u tom pogledu, gola kao crkveni miš. Servis bi opskrbljivao garderobom i druge institucije kulture kojima je ona potrebna, a i građani bi mogli kupovati toliko traženu nošnju. Osim toga, na ovaj način bi oživjeli i neki stari zanati... Najzad, to bi bila prilika i da se neki mladi ljudi zaposle...

Pokretači ove inicijative još nijesu naišli na podršku i razumijevanje u asocijacijama kulture, pa su riješili da sami osnuju skromni fond od priloga svih kulturno-umjetničkih društava...

Tomovićevci očigledno ne miruju i ne odustaju... S pravom očekuju šire razumijevanje i veću pomoć društva.

DRUGOVANJE S POEZIJOM

Vera Vujović, studentkinja književnosti u Beogradu, u tišini sprema ispite za junski rok. Osim toga, kako kaže, došla je da se još jednom uvjeri da je Titograd zeleniji od Beograda. Odlučila se da studira književnost zato što je voli, posebno poeziju. Inače, član je Književnog kluba Doma omladine... osvojila je **prvo mjesto na takmičenju mladih pjesnika u Prizrenu...**

NOVI ČLANOVI I SEKCIJE

23. SEPTEMBAR 1978.

Malo je kulturnih institucija koje okupljaju toliko mladih kao Dom omladine „Budo Tomović“. Ovdje aktivnost ne prestaje tokom cijele godine. U folklornu, recitatorsku, dramsku i druge sekcije uključen je veliki broj mladih.

Ovih dana aktivnost je izuzetno intenzivna. Mladi su pozvani na audiciju za prijem novih članova i formiranje novih sekcija. Omladinsko pozorište DODEST koje već nekoliko godina uspješno radi u sastavu Doma, ovih dana prima nove članove. Jedan od njegovih najistaknutijih članova, **Žarko Laušević**, upisao se na Pozorišnu akademiju u Beogradu, gdje će nastaviti amaterski rad, sa još troje mladih iz ovog pozorišta, koji su se prošle godine upisali...

Od nedavno radi duvački orkestar, pod vođstvom **Mitra Kneževića**, dugogodišnjeg muzičkog radnika. Orkestar okuplja preko 40 članova. Interesovanje veliko, ali prostorne mogućnosti male... Čitavog ljeta na terasi Doma Omladinski studio je priređivao igranke i zabave za mlade. Rad će nastaviti u prostorijama pozorišta DODEST. Tako će mladi imati priliku da tu prijatno provedu nekoliko časova...

Kako kaže **Slobodan Avramović**, sekretar Doma, mladi će dobiti pravo mjesto za zabavu i aktivnost tek kad bude završena adaptacija zgrade...

PARE I ŠALE NJEMU U RUKE

Kad je za direktoricu Doma omladine izabrana Ljiljana Bulatović, ona je za šefa računovodstva dovela **Beća Tuzovića** i odmah mu dala u ruke cijeli posao koji se ticao para, plata, troškova, nabavki, kupovina i ostalog. „Imala je mnogo povjerenja u mene“, kaže Tuzović, hvaleći odlučnost, istrajnost i mladalački polet prve direktorice. „Poslije su dolazili i drugi direktori i sa svima sam imao isti odnos. Ono što pamtim od tog dalekog doba jeste lije-pa atmosfera među nama. Nikad se nije desilo da se ljudi posvađaju ili međusobno zavade. Šalili smo se, družili, išli na izlete, u posjete, na čestitke. To je trajalo i kad više nije-sam bio član kolektiva. Nijesu me zaboravljali... Takođe je važno reći da smo vazda imali jaku podršku od grada tj. od opštine, tražimo malo para za neke honorare, a dobijemo tri puta više! A imali smo i sposobnih direktora... Bilo je i mnogo posla, po cio dan smo bili u Domu. Dešavalo se da me zovnu, i ne samo mene, nego i direktora, sekretarice, blagajnika, garderoberke: *Ajte, imamo posla!* – pa smo svi trčali zasukanih rukava i radili što je trebalo...“ Kao najvažniji dio svog profesionalnog života, Tuzović pamti baš to vrijeme provedeno u Domu omladine. Najviše zbog ljudi sa kojima je radio i koji su mu i sada u srcu: „Imam dosta godina, ali ne bih nikad mogao da zaboravim Ljilju, Dragana Milonjića, Sveta Lazarevića... Ko bi mogao zaboravit' Gojka Martinovića koji je bio tada blagajnik, a pomalo se i polako poprimicao bini i pričao one lijepe podgoričke anegdote i šale... Priča ih još! Kako da zaboravim jednog Danila Burzana, bio je sekretar – obrazovan, ozbiljan, pedantan, tačan i pouzdan čovjek... Eeh, Daro je bio lafčina!“

Beća Tuzovića stare kolege, a i mlađi, pamte i kao izuzetno duhovitog čovjeka. Nije čudo. Evo kako Tuzović sebe opisuje: „Imam osamdeset i pet godina! Da izguram do stote, pa za tih pe'ses' preko, nećemo gledat!“

OSAMDESETE
osamdesete
— **GODINE DOBRIH PLODOVA**

DIREKTORI DOMA OMLADINE · Budimir Čarapić (do 1982.),
 Slobodan Abramović (1983.), Mihailo Banjević (do 1988.) i
 Srđa Vukadinović (1988–1993)
 BROJ ZAPOSLENIH · shodno djelatnostima varira od 25 do 34.
 FORME · iste forme sa novim sadržajima, povećanim brojem članova i
 djelatnostima podignutim na viši umjetnički nivo

***

A onda su došle osamdesete. Umro je Tito, jedini pravi superstar ondašnje države, ali je kult još poživio. Međutim, to je bio i prvi poslijeratni period kad se Crna Gora suočila sa činjenicom da je najmanja republika u državi. Naravno, ne samo teritorijalno.

Odnosno, te godine su jednu pojavu pretvorile u očigledu situaciju – ljudi su odavde jednostavno odlazili! Nijesu ni imali dilemu – ostati u Crnoj Gori ili otići. Hiljade mladih, obrazovanih, talentovanih – otišle su odavde, odnosno ostale su u centrima gdje su se školovali, lakše dobijali posao, radili atraktivnije poslove, lakše nalazili alternative, živjeli dinamičnije i jednostavnije dobijali potvrde svojih vrijednosti. To je bilo posebno upadljivo kada se ticalo umjetnika, novinara, pisaca, naučnika... Crna Gora nije umjela ili nije uspijevala da ih zadrži, sem na kratko.

U takvoj atmosferi, jedan mali kolektiv, kakav je bio u Domu omladine, trudio se sačuvati i opravdati stečeni status. Bilo je sve više izazova, zahtjeva i potreba, a sve manje finansijskih uslova, prostornih mogućnosti i kreativnih kadrovskih potencijala... U *Pobjedi* od 30. juna 1980. godine, objavljen je tekst o planu izgradnje Doma mladih u južnom dijelu budućeg poslovnog centra na Kruševcu. U tekstu piše: „Prilikom nedavne posjete delegacije Vlade italijanske pokrajine Pulje Crnoj Gori, vođeni su razgovori o izgradnji doma za mlade u Titogradu... U sastavu Poslovnog centra predviđen je i kulturni dom

za mlade... **Objekat će biti završen iduće godine.** Prema planu, dom će biti dvospratna građevina, a od sadržaja su najvažniji: univerzalna sala sa promjenljivim postavkama sjedišta i izvođačkog podijuma, posebno pogodna za muzičke priredbe i igranke, bioskopske i i pozorišne predstave, predavanja, revije i slično... Dom će imati galeriju, čitaonicu, prostore za rad klubova..."

„Objekat će biti završen iduće godine“? Taj i takav objekat nikada nije ni izgrađen! Ovo je bilo dovoljno da se nasluti i sudbina postojećeg

starog, dobrog Doma omladine. Trebalo je, dakle, zasukati rukave. Dom je i dalje bio stjecište najtalentovanijih i najkreativnijih, osobito u okviru dramske umjetnosti, književnosti i folkloru. I ostale aktivnosti su uspjevale zadržati kvalitetan nivo, pa čak i napredovati.

Pobjegoše vremena, pobjegoše i ljudi...

I opet je sve zavisilo od onih koji su ostali. U Domu omladine se osamdesetih radilo punom parom i nije se moglo ni naslutiti da će uz sve što se dešavalo (ekonomska kriza, tzv. stabilizacija, popuštanje međurepubličkih veza, uzajamni antagonizmi, politička srljanja itd.) tek doći teške godine, i to velikim koracima. Paradoksalno je što su najveće, hajde da kažemo – žrtve – tog vremena i tih uslova, bili upravo oni koji su ostali i koji su najviše i dali i ovoj i drugim institucijama, ali i samom gradu.

Iz novinskih arhiva da se naslutiti opšta slika programa koji je Dom omladine tih godina nudio. Osim uobičajenog truda oko različitih

majskih svečanosti, njegovanja likovne kulture i dramskog amaterizma, teatra, popularisanja književnosti, društvenog aktivizma i sl, Dom bi znao zablistati nadnaravnim naporom i postignućima. To je nadjačavalo sliku tadašnjeg *običnog života običnog naroda* u Titogradu. (Ta *običnost* se ogledala čak i u nemaštovitim naslovima novinskih bilješki – kakve i ovdje navodimo – kao i u uniformisanom novinarskom stilu i šturom jeziku.) Bilo je dosta takvih uzleta nad *običnošću*, na osnovu kojih se nije dala naslutiti atmosferu koja će, kasnije, poklopiti Crnu Goru.

Ne treba zaboraviti da smo tih godina još uvijek imali samo jedan dnevni list, te da se čitala hrvatska i srpska štampa – kome je bilo do čitanja. Televizijski program je još uvijek bio zajednički, a udio naše televizije relativno skroman. Ponašali smo se, i živjeli tako, kao da će nam sve što vrijedi i što nam je potrebno, i tako i tako, doći sa neke druge strane – i biće bolje od našega! Samo, Dom omladine nije imao takav pristup. Fabrike, preduzeća, poljoprivreda – ekonomski razvoj uopšte, lagano je posustajao, posebno kada bi se uporedili sa drugim jugoslovenskim republikama. Kultura, koja se sedamdesetih uspravila na noge, ojačana boljim, kvalitetnijim kadrovima, pa onda i institucijama, nije prerastala nivo „odskočne daske“ za odlazak kadrova u veće centre. Dom omladine je, ipak, nastavljao svoju značajnu misiju. I sve u sopstvenoj produkciji! Takav, Dom je i dalje bio i škola i kuća, ali i sâm „odskočna daska“ mnogobrojnim. Ljudi baš pobješkoše, čini se, brže od vremena...

RADITI S RADOŠĆU I DOBRIM LJUDIMA

Sedamdesetih godina jedan od najvažnijih segmenata u radu Doma omladine, bila je Tribina mladih. Za rukovodioca Tribine 1978. godine izabran je **Svetozar Sveto Lazarević**. Gospodin Lazarević se i danas sjeća ko su sve bili značajni gosti, predavači ili diskutanti na večerima koje je Tribina redovno priređivala. Određeni događaji, pojave, fenomeni, ideje i sl, a koji su interesovali posebno mlade građane, postajali su teme za Tribinu. Potom su se tražili odgovarajući autoriteti (obrazovani i priznati autori, naučnici, umjetnici, pa čak i političari) da bi – kroz živ razgovor sa mladima – prezentovali svoje sudove, pojasnili najvažnije, osvijetlili ono što se činilo komplikovanim, uputili u suštinu... jednostavno – bili „na ruku“ mladima, na toj pouznoj stazi, kojom se moralo krenuti i u svijet i u život, a katkad i u svoje sopstvo... Na Tribinama mladih su učestvovali različiti ljudi različitih svjetonazora i znanja, recimo: Milovan Đilas, Stipe Šušvar, dr Jovan Striković, Azem Vlasi, dr Božina Ivanović, Branko Lukovac, Miodrag Lekić... pa, i još veoma mladi omladinski aktivisti: Miodrag Vuković, Milo Đukanović... Lazarević objašnjava da je uspješnost ovog vida rada i saradnje sa mladim ljudima zavisila, prije svega, od atraktivnosti gostiju, njihovog znanja i sposobnosti da ga na prijemčiv način prenesu publici. Jer, ma što ko mislio, mladi ljudi odlično razlikuju pozere i njihove prazne titule od istinskih erudita.

Nakon nekoliko godina, kada je u penziju otišao takođe dobro upamćeni **Slobo Avramović**, na mjesto sekretara Doma, dolazi S. Lazarević. Lazarević kaže da je na njemu tada bila velika odgovornost, jer nije bilo lako zamijeniti jednog Avramovića, sposobnog i vrijednog čovjeka, čiji rad je potvrđen i izborom za v.d. direktora Doma. Mjesto sekretara u prevodu znači biti glavni organizator svih aktivnosti i dešavanja u ustanovi. Dakle, za sve što su direktor i urednici programa koncipirali kao plan rada, Lazarević je morao naći

način da se sprovede u djelo. To je podrazumijevalo praćenje rada svakog pojedinačnog programa, uvid u situaciju i uslove u kojima programi rade, nabavku neophodne opreme, alata i materijala, organizaciju uzajamne pomoći i saradnje zaposlenih, angažovanje stručnjaka sa strane, koordinaciju i saradnju sa drugim ustanovama i još mnogo toga. Takav posao je, ukratko, trajao od zore pa do mrkle noći. I tako sve do 1994, odnosno do penzije.

No, posao sekretara je pružao i lijepu satisfakciju. Naravno – vrsta satisfakcije zavisi od kvaliteta čovjeka. Za Lazarevića je ona u sljedećem:

– Folklorni ansambl je svuda nizio uspjehe, članovi svih sekcija su često dobijali nagrade, Klub mladih pisaca je bio vrlo aktivan (tada su kod poštovalaca poezije bili vrlo popularni i u Klubu aktivni pjesnici Bogić Rakočević i Milić Popović...), gostovali su najistaknutiji jugoslovenski umjetnici... sve teatarske scene su cvjetale, uspješno su organizovane likovne izložbe, majske smotre, festival za djecu „Naša radost“... muzički program je uređivao **Boban Jerkov** i tada je prvi put objavljena muzička kasete sa dječijim festivalskim pjesmama!

– Dolaziti sa radošću u ustanovu u kojoj radiš, kao u svoju drugu kuću, i raditi sa ljudima u koje imaš potpuno povjerenje i koje mnogo cijeniš... Imati toliko valjanih prijatelja...

Sve su to, prema riječima Lazarevića, znaci uspješnog i lijepog života i rada.

Ostalo je zabilježeno:

DOM OMLADINE – DANAS I SJUTRA **22. JANUAR 1980.**

I vrapci već znaju da Titograd malo može ponuditi i dati mladima kada su u pitanju kulturno-zabavni i sportski sadržaji, posebno u toku zimskih večeri. Jedna od rijetkih institucija koja se koliko-toliko brine da na neki način organizuje i održi razne kulturne manifestacije u koje će uključiti mlade iz našeg grada je Dom omladine... No, danas je Dom omladine, poslije toliko godina rada, u nezavidnom položaju. Kao dokaz za to može da nam posluži glavna i najveća dvorana Doma. Ova kino-dvorana sigurno ne pamti lošije dane, a kakav je njen „ugled“ kod publike, kazuje podatak da su ljudi iz bioskopa morali građane posebnim plakatima obavještavati da je „sala zagrijana“.

Kako je Dom omladine institucija od opšt društvenog značaja, odlučeno je da se napravi projekat adaptacije... No, aprilskim zemljotresom, Dom omladine je znatno oštećen, tako da se mora i sanirati i adaptirati...

... Ako ljudi zaposleni u Domu (njih 26) ne uspiju da u potpunosti ostvare svoj veoma ambiciozan program rada za 1980. godinu, ne treba krivicu prebacivati samo na njih. Dovoljno je samo jednom poći u kino-dvoranu i vidjeti u kakvom je stanju. Zato sa novim Domom omladine treba očekivati bolje i potpunije sadržaje, više zbivanja iz kulture, sporta, zabave. Jer, Dom omladine je nekada bio (a nadamo se i biće) centar i pokretač mnogih aktivnosti u gradu pa i Republici.

AKTIVNOSTI DOMA OMLADINE: SARADNJA SA KINOTEKOM **– KORAK DO REPERTOARA** **21. FEBRUAR 1980.**

...Dom omladine je u svoj program aktivnosti unio poboljšavanje filmskog repertoara...

U toku ove godine Dom omladine planira organizovanje pojedinih filmskih ciklusa ili panela u okviru kojih bi se gledaocu predstavila neka velika ostvarenja filma, pojedini reditelji ili nacionalne kinematografije... Uz izbor cjelovečernjih igranih filmova nastojaće se da se gledaocima prikaže i izbor dokumentarnog i kratkog filma kinematografije zemlje koja se predstavlja. Nastojaće se da se našoj publici predstave i najbolja ostvarenja našeg dokumentarnog filma (oko 50 naslova), a i najnovija ostvarenja cjelovečernjeg igranog filma.

Posebnu pažnju zaslužuje nekoliko ciklusa klasičnih filmskih ostavrenja, koji bi se realizovali u saradnji sa Jugoslovenskom kinotekom iz Beograda. Tako krajem marta startuje ciklus u okviru kojeg će gledaoci vidjeti *Oklopnjaču Potemkin* i *Aleksandra Nevskog* S. Ajzenštajna, *Sedmi krst* F. Cinemana, *Destri* Dž. Maršala, Kurosavin *Rašomon*, *Do posljednjeg daha* Ž. L. Godara i *Frankeštajn srijeće vukodlake* R. V. Nejla...

PRVO BOGATO LJETO

10. SEPTEMBRA 1980.

Tokom avgusta na ušću Ribnice u Moraču prikazano desetak programa koje je vidjelo preko 30.000 građana.

... Eto, zahvaljujući pojedincima, odnosno institucijama u kojima osmišljavaju svoj rad, a prije svih **Slobodanu Avramoviću** i **Domu omladine** otkrili smo nove prostore, nove mogućnosti da sparna, zapravo, usijana titogradska ljeta učinimo svježijim, zanimljivijim, atraktivnijim, podnošljivijim... Takvi animatori kulturnih aktivnosti dokazali su samo jednom akcijom da Titograd nije ljeti pust, da je moguće organizovati najrazličitije manifestacije, pa i one visokog umjetničkog dometa...

DOM OMLADINE: POČELI RADovi

1. OKTOBAR 1980.

Konačno, poslije maratonskog odlaganja, juče, utorak, 30. septembra, počeli radovi na renoviranju i sanaciji zgrade Doma omladine. Hoće li biti obezbijeđena sredstva za ljetnju pozornicu i klima uređaje? Ako dogovori budu poštovani mladi Titograđani će u aprilu nastaviti aktivnosti u obnovljenoj zgradi

Više puta smo, tokom posljednjih pet godina, najavljivali renoviranje zgrade Doma omladine, ali se uvijek nešto desilo što je prolongiralo početak radova. Prošle godine taman da počnu radovi ali ih zaustavi petnaestoaprilski zemljotres. Potom bi sve spremno da u aprilu ove godine počnu radovi, ali opet odlaganje – zgradu Doma omladine namijenše Muzičkoj akademiji. Neizvjesnost je trajala sve do avgusta. Tada stručnjaci... obrazložili da im zgrada ne odgovara i odlučili da naprave baraku. I podigoše baraku, ali tijesnu. Sada traže da im Dom omladine ustupi neke prostorije, kako bi omogućili normalan rad Akademije... Ipak, najvažnije je da su konačno počeli radovi na renoviranju i sanaciji zgrade Doma omladine.

... Pored rekonstrukcije krovne ploče i fasade najzamašniji radovi biće izvedeni na renoviranju velike dvorane, sa 700 sjedišta, koja će, poslije obnove,

biti funkcionalna... U suterenu će graditi kamernu dvoranu sa 120 sjedišta, za dramske i estradne programe... Svi prostori će biti osposobljeni za višenamjensku upotrebu... Ali, ne treba se zanositi, i pored svega toga biće to nedovoljan prostor da bi u njemu moglo da nađe mjesta i uslova za ispoljavanje sopstvene sklonosti i sposobnosti oko 30.000 mladih, koliko ih ima u našem gradu, a kamoli i za zabavu i razonodu... Neće biti izgrađena ljetnja pozornica, a ni klima-uređaji neće biti ugrađeni...

OTVOREN DOM OMLADINE

26. MAJ 1982.

U prisustvu mnogih zvanica, 24. maja u Domu omladine svečano je proslavljen Dan mladosti i početak rada Doma u renoviranoj zgradi. Tom prilikom u Galeriji mladih, novom izložbenom prostoru, otvorena je izložba „Mladi crnogorski stvaraoci“ na kojoj se sa oko 60 radova predstavilo 25 mladih umjetnika.

U velikoj sali izveden je bogat kulturno-umjetnički program u kome su učestvovali: hor „Stanko Dragojević“, Simfonijski orkestar RTT, Narodni orkestar i Folklorni ansambl Doma omladine i solista Vjera Miranović, prvakinja Sarajevske opere.

Početak rada Doma u novim uslovima mladi Titograda dobili su nove, osavremenjene prostore, koji će sigurno doprinijeti razvoju kulturnog života grada i Republike.

IZLOŽBA MLADIH CRNOGORSKIH LIKOVNIH STVARALACA

U novoj galeriji Doma omladine likovnoj publici predstavilo se 25 mladih umjetnika: Krsto Andrijašević, Milivoje Babović, Žarko Bjelica, Savo Braunović, Anka Burić, Ilija Burić, Željko Đurović, Dušan Jeknić, Radovan Milanović - Peleš, Dragan Mitrović, Dobrosav Mrdak, Pero Nikčević, Tomislav Pavićević, Branislav Perić, Pavle Pejović, Milovan Radulović, Nikica Raičević, Risto Radmilović, Vasilisa Radojević, Aleksandar Rafajlović, Branislav Sekulović, Ratko Todorović, Žarko Vojičić, Radislav Vučinić i Dragomir Vušović.

Izložbu je u prisustvu brojnih poklonika umjetnosti otvorio Mišo Brajović, a biće otvorena do 10 juna.

MLADALAČKI RAZIGRANO

Teatar „Kako nam drago“, koji radi pri Domu omladine, izveo je ovih dana premijeru predstave „E viva Talija“

Na **Jagoša Markovića** i njegove „uvrnutе“ predstave već smo navikli, no on nas uvijek iznova uspije iznenaditi nečim novim...

Snagom svoje mašte i, može se reći, drskosti svojstvene šesnaestogodišnjacima, Jagoš je uspio da napravi dobru predstavu u kojoj je on reditelj, glumac, scenograf, kostimograf, a odabrao je i muziku. Tu, naravno, nema mnogo poštovanja scene, improvizuje se, šmira, ali to i čini draž ove predstave... Pored Jagoša... u ovoj predstavi se pojavljuju: **Momo Radević, Dejan Prelević, Boško Đokić, Vučko Vučković, Tanja Milić, Žana Stijepović, Branka Ivanović, Tanja Brajović, Željko Kuzman, Rifat Rastoder** i drugi.

CIKLUS FILMOVA ŽIVKA NIKOLIĆA 27. OKTOBAR 1982.

Od 27. ovog mjeseca, Titograđani će biti u prilici da vide čitav filmski opus reditelja Živka Nikolića.

Svečana premijera njegovog najnovijeg filma *Smrt gospodina Goluže*, kojoj će pored Nikolića, prisustvovati i protagonisti, zakazana je za večeras sa početkom u 20 časova.

Sjutradan, u maloj sali Doma omladine biće prikazan izbor kratkih filmova ovog reditelja. Treba napomenuti da su Nikoliću upravo kratki filmovi donijeli svjetsku slavu.

U petak ćemo vidjeti dugometražni Nikolićev film *Beštije* koji je prije par godina sniman u Kotoru.

FORMIRANJE FILMSKOG KLUBA

Udruženje filmskih radnika Crne Gore, Republički centar za kulturno-umjetničku djelatnost i Dom omladine „Budo Tomović“, oformiće Filmski klub sa željom da ljubiteljima „sedme umjetnosti“ omogućе gledanje dokumentarnih i drugih vrijednih filmskih ostvarenja. Članovi Filmskog kluba okupljaće se oko neke projekcije svake sedmice, ponedjeljkom u maloj sali Doma.

Filmski klub biće svečano oformljen 31. oktobra u 10 časova i tom prilikom biće prikazani dokumentarni filmovi o Oktobarskoj revoluciji.

OTVOREN DOM OMLADINE

26. MAJ 1982.

U prisustvu mnogih zvanica, 24. maja u Domu omladine svečano je proslavljen Dan mladosti i početak rada Doma u renoviranoj zgradi. Tom prilikom u Galeriji mladih, novom izložbenom prostoru, otvorena je izložba „Mladi crnogorski stvaraoci“ na kojoj se sa oko 60 radova predstavilo 25 mladih umjetnika.

U velikoj sali izveden je bogat kulturno-umjetnički program u kome su učestvovali: hor „Stanko Dragojević“, Simfonijski orkestar RTT, Narodni orkestar i Folklorni ansambl Doma omladine i solista Vjera Miranović, prvakinja Sarajevske opere.

Početak rada Doma u novim uslovima mladi Titograda dobili su nove, osavremenjene prostore, koji će sigurno doprinijeti razvoju kulturnog života grada i Republike.

(NE)POTREBNI „VISOKI“ STRUČNJACI

12. JANUAR 1983.

U institucijama kulture u opštini trenutno je potrebno 150 radnika, od toga 115 „kreativaca“... Kulturi u opštini nije potreban ni jedan doktor ni magistar nauka!? Doista čudno, tim prije što je u ovoj sferi zaposleno ukupno samo četvoro doktora, odnosno magistara. Po jedan doktor nauka radi u Muzejima i galerijama i u Narodnoj biblioteci, a po jedan u Domu omladine, odnosno u Simfonijskom orkestru... Ove institucije su i najveći „potraživači“ kreativnih kadrova... Zaista nijesu jasni argumenti za tezu – da kulturnim ustanovama u gradu nije potreban nijedan stručnjak-kreativac...

KVALITETAN I RAZNOVRSTAN PROGRAM

12. JANUAR 1983.

Nedavno osnovani Filmski klub Doma omladine „Budo Tomović“, u čijem su formiranju, pored Doma, učestvovali Udruženje filmskih radnika CG i Republički centar za kulturno-umjetničku djelatnost, najavljuje za početak ove godine bogat i kvalitetan program.

Od ponedjeljka, 10. ovog mjeseca, Filmski klub je krenuo sa projekcijama filmova **Velimira Velja Stojanovića**, jednog od prvih crnogorskih reditelja. Ciklus je počeo prikazivanjem njegovih kratkih filmova: *Djela Tripa Kokolja*, *Mrtvi grad*, *Perast*, *Zatočenici mrijet naviknuti*, *Utkani tokovi*, *Naša tammovanja* i *San nad bezdanom*. O Velimiru Stojanoviću govorio je Radoslav Rotković. Biće prikazani i njegovi dugometražni fil-

„HAMLET“
POZ. DRUŽINA
NJU ŠEKSPIR KOM.,
London

1983

„POŠTO ŽELJEZO“,
TEATAR LERO – Dubrovnik

DISCO
VEČE

movi: *Lažni car*, snimljen 1955. godine, prvi igrani film „Lovćen filma“ i prvi film sa istorijskom tematikom snimljen u našoj zemlji poslije rata; *Zle pare*, snimljen 1956. godine i nagrađen na Pulskom festivalu; *Četiri kilometra na sat* iz 1958. i *Kampo Mamula*, snimljen 1959. godine.

U saradnji sa Foto-kino savezom CG, Filmski klub je organizovao Veče amaterskog filma autora iz naše Republike. Projekcije će se održati 14. januara u maloj sali Doma, sa početkom u 19 časova. Biće prikazano 11 filmova: *Dan manje penzionera Bogičevića*, autora Momira Markovića, *U krugu* Predraga Bojovića, *Kocka je bačena* Momira Matovića, *Igra* Predraga Bojovića, *Jutro* Zorana Damjanovića, *Isti dan* Žarka Matovića, *26 Viktora Varge*, *Stop* Predraga Bojovića, *Vodeničarka* Gojka Ščekića i *Veliki mali ljudi* Vlatka Vujoševića i Veska Jokića...

U sklopu projekcija, predviđeno je i veče **Momira Matovića**, jednog od najuspješnijih kino amatera naše Republike...

NOVI OBLICI RADA

20. APRIL 1983.

Dom omladine sve više postaje mjesto gdje se mladi okupljaju, zadovoljavaju svoje kulturne potrebe, bave se umjetnošću, stvaraju. Adaptacijom zgrade stečeni su uslovi za bolji rad i pokretanje novih djelatnosti koje su našle svoje mjesto i u godišnjem planu rada Doma.

Pokretanje novih djelatnosti bilo je vezano i za brojne teškoće. U prvom redu to je nedostatak stručnog kadra u samom Domu, zatim organizovanje audicija na kojima je trebalo odabrati često kompletno članstvo sekcija, jer su se zatišjem u radu doma neke potpuno ugasile... Uz to, pokretanje novih djelatnosti iziskuje i znatna materijalna ulaganja...

Dom je sada bogatiji za dva hora: omladinski i pionirski. U Domu već radi i pionirski folklor. Za rad sa horom zaduženi su **Ilija Dapčević** i **Radmila Avramović**, a folklor vodi koreograf **Draško Savković**... Studio recitatora broji 30 članova i već uveliko radi pod rukovodstvom **Gorana Rakočevića**... Pionirski studio recitatora biće formiran kasnije...

Tamburaški orkestar broji oko 30 članova, uglavnom učenika Muzičke škole. Orkestar vodi **Peko Gatolin**, a prvi javni nastup očekuje se u oktobru...

Teatar poezije, novi oblik pozorišne djelatnosti Doma, pored predstave koja će se premijerno izvesti u petak, do kraja juna spremiće još dvije predstave...

Narodni orkestar i 15 talentovanih pjevača... duvački orkestar... nastavljaju svoj rad uobičajenim tempom. Uskoro počinje sa radom i likovna škola.

IZLOŽBA CRTEŽA
DRAGANA LUBARDE,
TITOGRAJSKO LJETO '83

KONCERT
„THE HARTLEY TRIO“,
Velika Britanija

ROK
VEČE

1984

... U redovno članstvo Doma primljeno je preko 250 mladih. No, u Domu ističu da broj članova ni u jednoj sekciji nije definitivn, tj. da audicije za prijem talentovanih mladih ljudi zainteresovanih za rad u bilo kojoj oblasti stalno traju. Vrata Doma, dakle, širom su otvorena...

ČETVRT VIJEKA RADA

16. MART 1983.

Književni život u gradu usko je vezan sa Klubom pisaca Doma omladine „Budo Tomović“. Ovaj klub postoji četvrt vijeka i za to vrijeme je organizovao bezbroj književnih susreta, 17 festivala mladih pjesnika Jugoslavije – „Majska rukovanja“ i razvio saradnju sa poklonicima lijepe riječi širom zemlje. Gotovo svi, sada već afirmisani crnogorski pisci srednje generacije, bili su njegovi članovi: Zuvdija Hodžić, Ratko Vujošević, Lale Brković, Ranko Jovović, Miodrag Tripković, Nevenka Radunović-Miranović, Slobodan Kalezić, Svetozar Radonjić, Slobodan Vojičić i drugi... Klub pisaca je za svoj rad dobio mnogobrojna priznanja... i *Decembarsku nagradu* Titograda, kao i bezbroj diploma sa skoro svih tradicionalnih susreta u zemlji...

Klub sada okuplja oko 40 mladih stvaralaca.

POČELA RAD LIKOVNA ŠKOLA

15. JUN 1983.

Dugo najavljivana likovna škola Doma omladine počela je da radi krajem prošlog mjeseca... Rukovodilac škole je **Branislav Sekulić**, a u radu mu pomažu slikari **Nikica Raičević** i **Rajko Todorović**... Škola trenutno ima 20 članova, od kojih desetak rade svakodnevno.

– Većina upisanih su maturanti, mada imamo i studenata, pogotovo onih sa likovnog smjera nikšičke Pedagoške akademije, kaže Sekulić. Talentovani su, vrijedni, rade ozbiljno.

Tijana Dujović, maturantkinja, pokušaće da upiše Likovnu akademiju i puna je lijepih riječi za rad ove škole:

– To je jedino mjesto u gradu gdje mogu ozbiljno da vježbam, kaže. Sve nam je omogućeno i obezbijeđeno – od materijala do modela i stručne kritike.

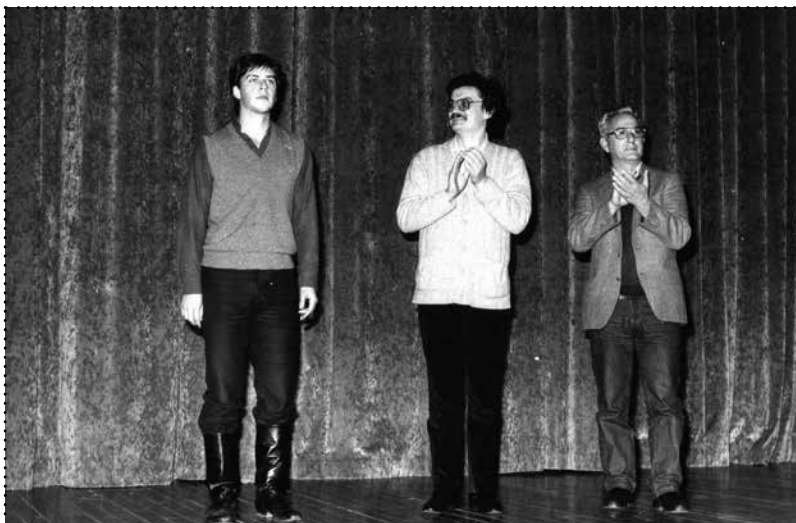
Slično misli njen kolega iz škole **Ratko Odalović**, koji takođe želi na Likovnu akademiju:

– Samo je ponekad gužva, nas je dvadesetak, a samo sedam štafelaja, ali svima ovakav rad koristi...

IZLOŽBA SKULPTURA
MILIVOJA BABOVIĆA

premijera filma
„LAZAR“,
režija: A. FOTEZ
DODEST DANI

„ZOOLOŠKA PRIČA“, premijera
režija: STANKO BOGOJEVIĆ
POZORIŠTE DODEST

PROMOCIJA KNJIGE
„DOMAĆE VASPITANJE“
JEVREMA BRKOVIĆA

FESTIVAL POEZIJE,
MAJSKA RUKOVANJA '84

SVEČANA SJEDNICA
SKUPŠTINE OPŠTINE
POVODOM 19. DECEMBRA
– DANA OSLOBOĐENJA TITOGRADE

KONCERT UČENIKA
MUZIČKE ŠKOLE
„VASA PAVIĆ“

MAJSKA SMOTRA
PIONIRA OSNOVNIH ŠKOLA
IZ TITOGRADE

ČETIRI CJELOVEČERNJA PROGRAMA 20. OKTOBAR 1983.

Folklorni ansambl i Narodni orkestar (sa solistima) Doma omladine „Budo Tomović“, prirediće od 21. do 26. oktobra četiri koncerta u: Lovćencu, Vrbasu, Kuli i Subotici. Turneja je organizovana povodom „Oktobarskih dana kulture“ u Lovćencu.

NIJEDAN DAN BEZ PROGRAMA 21. OKTOBAR 1983.

*Zgrada je od jutra do večeri prepuna mladih ljudi;
kako i dolikuje Domu omladine*

Već je druga godina kako je Dom omladine u novom, renoviranom izdanju...

Dom omladine pohodilo je, od jutra do kasno u noć, nekoliko hiljada mladih ljubitelja kulturno-zabavnih programa koji se nižu i pamte.

U posljednje vrijeme o Domu se govori kao o fenomenu. Nedavno je film Veljka Bulajića *Veliki transport* u Domu omladine postigao rekord u broju gledalaca: 16.000 za samo par dana! Slične su i ostale premijere, koncerti, književne večeri, izložbe, promocije, okrugli stolovi, kao i Tribina „Po prvi put ja“.

Bane Sekulić, akademski slikar koji vodi likovni sektor u Domu omladine, iznio nam je podatak: samo prošle godine organizovali su 22 izložbe, više nego sve ostale galerije u Titogradu zajedno sa dva-tri crnogorska grada! Među slikarima bilo je i Parižana. Izlagao je i **Omićkius**. Ovih dana izlaže **Vasilisa Radojević**, akademska slikarka iz Titograda.

Preko 1.000 članova je upisano u razne sekcije. Tu je našla svoje mjesto i profesionalna pozorišna scena Dodest.

Pitali smo Mihaila Banjevića, direktora Doma omladine, u čemu je tajna njihovog uspjeha?

– Dom omladine ranije je radio samo subotom i nedjeljom.* Uložili smo šest milijardi u adaptaciju. Nas 32 koliko je zaposleno dali smo zavjet da ćemo časno raditi. Eto, ja kao ekonomista, zalutao sma u jedan „kulturni zamak“ koji traži čitavog čovjeka. Zarekli smo se da nijednog dana ne budemo bez izložbe, bez programa. Kao što vidite, mladi nam to vjeruju, dolaze. Dolaze i gosti. Za ovu godinu planirali smo finansijski plan od dvije milijarde i trista miliona starih dinara...

Još jedna tajna uspjeha– svi profesionalci: slikari, pisci, glumci, muzičari, i ostali aktivisti rade za simbolične honorare. Dakle, amaterskim dinarom na profesionalanom nivou.

*zbog adaptacije Doma

TITOGRAJSKO LJETO: PLES NA TRIDESET STEPENI

26. JUL 1983.

Titograd je valjda jedan od malobrojnih gradova sa više od sto hiljada stanovnika koji nema diskoteku... Oni malo stariji se sjećaju da je prije desetak godina u Domu omladine postojao disko-klub, oni mladi pamte prošlogodišnji bezuspješni pokušaj otvaranja diskoteke u Sportskom centru „Morača“. Pa, kad je već tako, valja iskoristiti ono što imamo, a **zaposleni u Domu pružaju pravi primjer kako organizovati kulturno-zabavni život u gradu na preko trideset stepeni Celzijusa**, kada su vrata mnogih institucija kulture zatvorena... Njegova terasa je jedino mjesto u gradu gdje svake večeri od 20 do 23 časa na podijumu za igru izađe više od 500 mladih... a poziv iz Doma omladine „svi na ples“ pokazuje koliko su mladi željni i ovakve zabave.

TITOGRAJSKO KULturno LJETO – „HARI NE PUTUJE VOZOM“

30. JUN 1984.

U okviru „Titogradskog ljeta 84“ u nedjelju 1. jula u 21 čas u maloj sali Doma omladine biće izvedena pozorišna predstava „Hari ne putuje vozom“ autora Milana Delića.

U predstavi igraju bivši glumci DODEST-a, sada glumci Jugoslovenskog dramskog pozorišta i Ateljea 212 iz Beograda - Žarko Laušević i **Milutin Karadžić**. Reditelj predstave je, takođe bivši član DODEST-a, **Milan Karadžić**, student završne godine Fakulteta dramskih umjetnosti u Beogradu.

„SEDMI KONTINENT“

Sjutra će u maloj sali Doma omladine u 10 časova biti prikazan film za najmlađe „Sedmi kontinent“ autora Dušana Vukotića.

U DOMU OMLADINE „BUDO TOMOVIĆ“: GOSTUJU „SREBRNA KRILA“

10. JUL 1984.

Večeras će na terasi Doma omladine održati koncert muzička grupa „Srebrna krila“ iz Zagreba. Koncert počinje u 21 čas.

KONCERT JOVANA KULUNDŽIJE

11. JUL 1984..

U maloj sali doma omladine večeras u 21 čas priređuje koncert Jovan Kulundžija.

FESTIVAL
NARODNE I ZABAVNE MUZIKE
TITOGRAĐSKO PROLJEĆE '84

73

„HARI NE PUTUJE VOZOM“,
Režija: M. KARADŽIĆ,
SKC, ATELJE 212,
Beograd

SOLISTIČKI KONCERT:
KONSTANTIN BOGINO,
klavir

MONODRAMA „LJEPOTICA
AMHERSTA“,
DARA ČALENIĆ

MAJSKA SMOTRA,
FOLKLORNI ANSAMBL

DJEČJI FESTIVAL
„NAŠA RADOST“

IZLOŽBA GRAFIKA
STOJANA ČELIĆA

Gosti iz Beograda:
KONCERT UMJETNIČKOG
ANSAMBLA DOMA JNA

KONCERT KLUBA „MLADOST“ IZ SUBOTICE 12. JUL 1984.

Večeras će na terasi Doma omladine u 21 čas, Kulturno-umjetničko društvo „Mladost“ iz Subotice održati koncert pod nazivom „Igram i pjesmom kroz Jugoslaviju“. Ulaz je besplatan.

„MARKS... NEPRIJATELJ NARODA“

Sjutra će u velikoj sali Doma omladine „Budo Tomović“ u 21 čas biti izvedena predstava „Marks... neprijatelj naroda“ u režiji **Ljubiše Ristića**. Igraju **Ljuba Tadić**, **Snežana Nikšić**, **Miona Babić**...

„TROSTRUKE NEVOLJE ČARLIJA ČAPLINA“

U nedjelju 15. jula će se u maloj sali Doma omladine u 10 časova prikazati film za najmlađe „Trostruke nevolje Čarlija Čaplina“.

KLUB PISACA VRŠI UPIS 6. OKTOBAR 1984.

Ovih dana Klub pisaca pri Domu omladine vrši upis novih članova. Svakog četvrtka u 19 časova organizuju se tribine i književne večeri. Klub saraduje sa sličnim klubovima iz Subotice, Vrbica, Lovćenca, Beograda i Lukavca...

HAJDNOVO VEČE U TITOGRADU 9. OKTOBAR 1984.

Koncert ozbiljne muzike pod nazivom *Hajdnovo veče* biće održan sutra u 20 časova u velikoj sali Doma omladine u Titogradu. Solista je **Tahir Kulenović**, flautista iz Beograda, a dirigent **Silviu Pontiru**. Na programu su Hajdnova djela – Uvertira u D-duru, Koncert za flautu u D-duru i Simfonija br. 102 u B-duru...

BOGATE AKTIVNOSTI 10. OKTOBAR 1984.

U okviru 40-godišnjice oslobođenja Titograda i 10 godina postojanja pozorišta DODEST, od 19. do 24. novembra održaće se manifestacija „Dodest dani 84“. Tim povodom biće prikazano nekoliko pozorišnih predstava: *Prljave ruke* (premijera pozorišta DODEST), *Audijencija*, *Hari ne putuje vozom*, kao i nekoliko premijernih filmova: *Lazar*, *Šest dana juna* i *Vojnici*. Za vrijeme ove manifestacije održaće se književno veče najmla-

đih crnogorskih književnika, koncert studenata Muzičke akademije, solistički koncert **Miladina Šobića** i **Danijela Popovića**, kao i bivših članova pozorišta DODEST.

Pored ove manifestacije Dom omladine priprema bogat kulturno-umjetnički program do kraja godine. U oktobru, između ostalog, biće organizovano filmsko veče **Krsta Škante**, ciklus filmova **Frederika Felinija**, festival dječjeg amaterskog filma i filmsko veče **Lordana Zafranovića**. U novembru biće promovisana knjiga **Milutina Čolića** o domaćem ratnom filmu. Održaće se i tradicionalni festival „Dječja radost“. Kako smo saznali u pripremi je program za priredbu povodom Dana republike „Rođendanski karanfili“. Za kraj godine predviđeno je filmsko veče **Bana Bastaća**, ciklus filmova **Marsela Karisa** i veče amaterskog filma **Svetozara Guberinića**.

GODINE USPJEŠNOG RADA

6. NOVEMBAR 1985.

Tribina mladih, folklorni ansambl, narodni orkestar, omladinski i pionirski hor, studio za ritmiku i balet, književni klub, studio recitatora, likovna galerija i likovna škola, dramski studio, teatar poezije, filmski klub, pozorište Dodest – samo su dio oblika rada i svakodnevnih aktivnosti u Domu omladine

Već smo navikli, a ovo se posebno odnosi na rad u posljednjih nekoliko godina, da u Domu vidimo kvalitetne programe u vlastitoj produkciji, a takođe i gostujuće...

Kulturno-umjetničko društvo je odigralo značajnu ulogu u razvoju kulture u poslijeratnim godinama razvoja našeg grada.

Vremenom su se smjenjivale generacije amatera. Od njih su mnogi postali istaknuti književnici, muzičari, glumci, reditelji...

... Svoj jubilej i uspješni rad Dom omladine obilježava u adaptiranom objektu koji je umnogome doprinio stvaranju mnogo boljih uslova rada, a time i kvalitetu programa. Dom je takođe i tehnički i kadrovski ojačan. Sve ovo omogućava da se stalno povećava masovnost članstva, pokreću nove djelatnosti, poboljšava organizovanost...

... Skoro ni jedan praznik se ne može zamisliti bez nastupa makar jednog od ansambala Doma.

FOLKLORNI ANSAMBL
„BUDO TOMOVIĆ“

OTVARANJE
22. MEĐUKLUPSKE
IZLOŽBE
UMJETNIČKE FOTOGRAFIJE

PREDSTAVA
„ŽIVOTINJSKA FARMA“,
KREATIVNA RADIONICA FF,
Skopje

1985

KONCERT KAMERNOG ORKESTRA
RADIO TELEVIZIJE TITOGRAĐ

„BOLERO“,
BALETSKI DIVERTISMAN,
NP SARAJEVO,
MAJSKA SMOTRA '85

TITOGRAĐSKO PROLJEĆE '85

„POVIJEST SPLITA“,
ART EPICENTAR,
Split,
multimedijalni spektakl

KONCERT
ZDRAVKA ČOLIĆA,
TITOGRAJSKO LJETO '85

IZLOŽBA GRAFIKA
DOBRIVOJA STOJANOVIĆA

NEDJELJA
INDIJE

KONCERT
IBRICE JUSIĆA

1986

FILMSKI KLUB,
premijera filma
„DOBROVOLJCI“,
autor PREDRAG GOLUBOVIĆ

razgovori na temu
„PUTEVI DRAMSKOG AMATERIZMA
U CRNOJ GORI“,
FESTIVAL EKSPERIMENTALNIH
SCENA CRNE GORE

KONCERT
RAMBA AMADEUSA

SVE USPJEŠNIJI 12. FEBRUAR 1986.

Četrdesetu godišnjicu svog rada Dom proslavlja kadrovski ojačan, u solidnim prostornim uslovima, sa oko 500 amatera –članova različitih sekcija i renomeom najatraktivnije kulturne institucije u gradu

Renome Doma omladine predstavljaju: Tribina mladih, folklorni ansambl, narodni orkestar, omladinski i pionirski hor, studio za ritmiku i balet, književni klub, studio recitatora, likovna galerija i likovna škola, dramski studio, teatar poezije, filmski klub, pozorište Dodest... Samo je prošlogodišnje „Titogradsko ljeto“ pratilo 20.000 gledalaca, što dovoljno govori kolika je kulturna uloga ove institucije... Dom svoj rad nije ograničio samo na vlastite programe. Naprotiv, značajan dio aktivnosti predstavljaju brojne jugoslovenske manifestacije – muzičke, pozorišne, poetske... Zatim, gostovanja renomiranih ansambala iz zemlje i svijeta. Sve to dovelo je, a i ubuduće će, publiku u njihove sale...

Svečani program biće održan 13. ovog mjeseca, u Velikoj sali Doma sa početkom u 20 časova. Svečanost će početi prigodnim referatom, a zatim će biti izveden bogat kulturno-umjetnički program u kome učestvuju: hor „Stanko Dragojević“, baletska grupa Doma, muzička grupa *Laser*, šansonjerka **Snežana Čagorović** i glumci **Stela Četković**, **Milutin Karadžić** i **Džoni Hodžić**.

ZA USPJEŠAN RAD – ORDEN 14. FEBRUAR 1986.

Povodom četrdeset godina rada Doma omladine „Budo Tomović“ na večerašnjoj proslavi predsjednik Skupštine opštine Titograd Borivoje Dragović uručio je **Orden zasluga za narod sa srebrnim zracima**, kojim je ovu instituciju odlikovalo Predsjedništvo SFRJ.

PRVA NAGRADA ANSAMBLU „BUDO TOMOVIĆ“

Folklorni ansambl Doma omladine je na međunarodnom takmičenju u turskom gradu Efesu osvojio prvo mjesto. Značajno priznanje, pozlaćenu statu Artemide, mladim Titograđanima uručio je turski ministar turizma

Folklorni ansambl Doma omladine bilježi sve značajnije uspjehe... Zavod za međunarodnu saradnju SR Crne Gore je organizovao odlazak ovog ansambla u starogrčko-rimski grad Efes u Turskoj, na

Dvadeseti međunarodni festival folklor. Od 29. aprila do 9. maja su četrdeset mladih entuzijasta, članovi Folklornog ansambla Doma omladine, izveli 13 polučasovnih koncerata, koji su naišli na izvanredan prijem kod publike. Gledalište Amfiteatra u Efesu je bilo popunjeno do posljednjeg mjesta. Za mlade Titograđane je bilo zaista inspirativno igrati pred oko 25.000 gledalaca.

... Mnogobrojni susreti sa našim iseljenicima, učinili su da posjeta Folklornog ansambla Turskoj ne ostane samo u okvirima kulturno-umjetničkog i takmičarskog, već da bude i „pozdrav iz domovine i domovini“.

Programi još osam folklornih ansambala iz Poljske, Španije i Turske su na zanimljiv i pravi umjetnički način predstavili obilje narodnih predanja i običaja ove tri zemlje, ali je titula najboljeg pripala Folklornom ansamblu Doma omladine...

ŠKOLA CRTANOG FILMA **21. NOVEMBAR 1986.**

Krajem decembra u Filmskom klubu počće rad škola crtanog filma. Svi zainteresovani, bez obzira na uzrast, mogu se javiti Domu omladine, gdje će se održavati nastava... Škola će trajati do tri mjeseca, uz dva do tri časa nedjeljno. Očekuje se da bi izvjestan broj polaznika bio spreman da se kasnije uključi u poslove saradnika na animiranom filmu i da bi to bila osnova za budući rad... Za to je bilo osnova nakon prvog crnogorskog filma *Pilule za...* **Nikice Raičevića**, koji je na svjetskim festivalima imao lijepih uspjeha, ali tek nakon gostovanja **Borivoja Dovnikovića** i **Joška Marušića**, odnosno retrospektive Zagrebačke škole crtanog filma, počelo se konkretnije raditi na tome... Školu će na početku voditi Nikica Raičević i **Mithad Ajanović**, animator iz Sarajeva, uz pomoć autora Zagrebačke škole...

„PEG SRCE MOJE“,
DŽ. HARTLI MANER,
ATELJE 212,
Beograd

TITOGRADSKI
LIKOVNI SALON

VEČE
DŽONIJA
HODŽIĆA

MJUZIKL „TRINIDAD“,
BITEF TEATAR,
Beograd

KONCERT
MAKEDONSKE FILHARMONIJE,
Skoplje

PREDSTAVA
„HVALISAVI VOJNIK“,
KRUŠEVAČKO POZORIŠTE,
Kruševac

„ZA NAŠ GRAD“,
povodom
Dana
oslobodjenja
Titograda

KONCERT
FOLKLORNOG ANSAMBLA

FESTIVAL ANIMIRANOG FILMA 27. OKTOBAR 1987.

Prvi Festival jugoslovenskog animiranog filma održaće se u Domu omladine „Budo Tomović“ od 28. do 30. oktobra

Rok za prijavljivanje učešća je do 10. oktobra, a selektiranje prispjelih filmova obaviće se od 15. do 20. oktobra... Filmovi mogu biti snimljeni, sinhronizovani i titlovani na jezicima naroda i narodnosti Jugoslavije.

Žiri će raditi u sastavu: **Fadil Hadžić, Dušan Petričić i Radoslav Rotković.** Žiri će donijeti odluke o nagradama: Gran-pri za najbolji film festivala, nagrada za najbolju ideju, za najbolju animaciju, crtež, muziku, nagrada za najboljeg debitanta, za najbolji ekonomsko-propagandni film; kao i tri diplome...

Organizacija ovog festivala značajna je za naš grad... Animatori će dobiti svoj festival na kome će svake druge godine biti prikazana najznačajnija ostvarenja iz ove oblasti, a Titograd priliku da ta ostvarenja vidi ali i da sam na tom planu uradi više... Mladi polaznici Škole crtanog filma u Domu omladine, prva generacija, već su osvojili značajna amaterska priznanja svojim filmovima, pa je to i doprinijelo ideji da baš Titograd bude mjesto organizovanja festivala...

SADA I „TITOGRAĐSKA ZIMA“ 23. DECEMBAR 1988.

Dom omladine je svoju djelatnost podijelio prema ciklusima. Nakon „Titogradskog ljeta“ i „Jesenjih dana kulture“, ova institucija inicijator je i organizator „Titogradske zime“, koja se pod ovim naslovom prvi put održava. Počela je 15. decembra i trajaće do 15. marta... Koncept manifestacije sastavljen je od muzičkih, likovnih, pozorišnih, filmskih i književnih programa, kao i kulturno-naučnih susreta i tribina... Koliko će uspjeti, ostaje da se vidi...

...Inače, u Domu omladine održaće se do kraja decembra dječji festival „**Naša radost**“, koji **prvi put ove godine ima jugoslovenski karakter...**

MAJSKA SMOTRA

MUZIČKO VEČE,
ALEKSANDAR SERDAR,
klavir

GOSTOVANJE
GRADA TEATRA BUDVA

MAJSKA RUKOVANJA '87

VEČE
JELISAVETE SEKE SABLJIĆ

VEČE MUZIČKOG
STVARALAŠTVA
BORISLAVA TAMINĐIĆA

PREDSTAVA
„ĐEKNA JOŠ NIJE UMRLA,
A KAD ĆE NE ZNAMO“,
DRAMSKI STUDIO
DOMA OMLADINE
BUDO TOMOVIĆ

NAGRAĐENI NA PRVOM
JUGOSLOVENSKOM FESTIVALU
ANIMIRANOG FILMA

VI FESTIVAL
EKSPERIMENTALNIH SCENA
CRNE GORE

KNJIŽEVNO VEČE
ČLANOVA KLUBA PISACA
DOMA OMLADINE

IZLOŽBA SLIKA
NADE KUZEK PUSTIĆ

MAJSKA RUKOVANJA '88

OKRUGLI STO,
KNJIŽEVNI ČASOPISI
NA YU SCENI

PREDSTAVA
„HEJ SLOVENI... MARŠ NA DRINU“
POZORIŠTE DUŠKO RADOVIĆ,
Beograd

IZLOŽBA SLIKA
BRANISLAVA MEDOJEVIĆA

1989

KONCERT
ĐORĐA BALAŠEVIĆA

TRIBINA
„RELIGIJA U JUGOSLAVIJI“

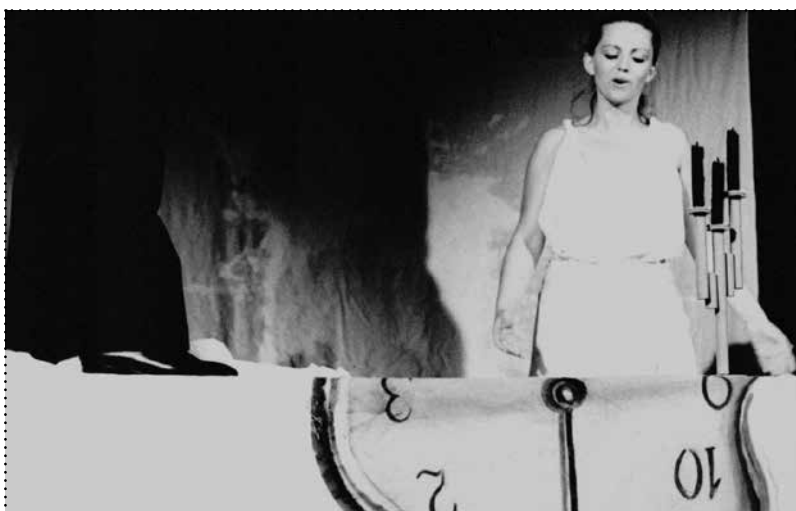
MAJSKA RUKOVANJA '89

VEČE
NARODNIH IGARA I PJESAMA
IZ EREVANA

PREDSTAVA
„GALA“,
LJETNJI MARATON

„ZA NAŠ GRAD“,
povodom
Dana
oslobođenja
Titograda

devedesete
DEVEDESETE

**— GODINE KOJE JE
POJELA POLITIKA**

DIREKTORI DOMA OMLADINE · Srđa Vukadinović (do 1993),
Ranko Vuković (1994–2001)

BROJ ZAPOSLENIH · zavisno od broja djelatnosti i mogućnosti, broj
zaposlenih se ovih godina kreće od 27 do 33

FORME · folklor, dramski studio, likovni program

***

Zbog svega što smo preživjeli, sama riječ *devedesete* izaziva nelagodu, gotovo jezu. Danas je najcrnja kritika reći za nešto da je *proizvod devedesetih* ili da *liči na devedesete*, ili, nedajbože, reći za nekog da je kulturno-sociološki *devedesetaš*! Dakle, devedesete su godine za kojima ne žalimo! Neka su pobjegle!

Kad se čuju ratne trube, ostali instrumenti ne sviraju; kad se maršira u vojničkim cokulama, ništa ne znači obuća iz narodne nošnje, a kamoli kakav suptilni baletski korak; kad ljekari zasuču rukave ratnih uniformi i kad se pjesnici uhvate politike, a sva fukara zajedno – patriotizma, onda se ni samom patriotizmu ne piše dobro!

Ipak, postoji jedna karakteristika tih devedesetih, koju treba obrazložiti. Naime, nikad prije nijesu bili u tolikoj diskrepanciji riječ i djelo. Kada se konkretno govori o kulturi – ona je imala tako divan govor, pun razumijevanja za ljude i uzvišene ciljeve, obilovala je svim najslađim ukusima iz Dionizisovog vrča, otimala se i *branila od užasavajuće politike* i onoga što je politika donijela; a sa druge strane, dio kulture je na djelu - u relanosti – bio, voljno ili nevoljno, vrlo lojalan i uporan saborac te iste politike. Rijetki su oni koji su se odbranili (i koji su i nas branili!) od te i takve uloge.

Što da radite? Da jednostavno učutite? Da ne činite ništa? Kako? Kako, kad je kultura upravo suprotnost nečinjenju i mirenju sa nehumanim, nametnutim, ponižavajućim...

Istovremeno, to su godine kada „nova postavka“ u Domu omladine, prilično nesmotreno (ne mora biti i namjerno neumjesno), a svakako neubjedljivo, kritikuje dotadašnji rad i trud Doma omladine i svojih prethodnika. Te se moglo pročitati da se institucije ovog tipa, više *ne mogu oslanjati na ideološki koncept kulture, koji je bio totalno funkcionalizovan... tu je publika bila pasivni konzument koji je do maksimuma ideološki drilovan, a autori su suzbijali svoju kreaciju da ne iskoče iz onog što se od njih očekuje i što im je, na kraju kravjeva, zadato.* (R. Vuković, direktor Doma omladine, 1993.) *Zadatog* je oko nas, pa i u kulturi, koliko hoćete, ali glavni problem nije bio u tome što je nešto zadato, nego u tome koliko je smisleno, vrijedno i umjetničko! I – koji su mu dometi? Istovremeno, u brojnim tekstovima na ovu temu, pominje se činjenica da je *publika odustala od Doma omladine*, te da je *vrlo specifična* – više voli osrednjost, nego odličnost, no i to je odlika svake sredine u svim vremenima! Prosto, nemamo svi visoke estetske kriterijume, jer, definitivno, nemamo ni iste obrazovne nivoe, ni ostale vrijednosti! Na ustanovi je da ponudi najbolje što može, a publika je publika, baš zato što može da bira i odlučuje.

Ovim se vraćamo na onu prvu tezu – riječ kultrure je bila na velikom rastojanju od sopstvenih djela. Jer, u tom istom Domu su najčešća dešavanja, tada, bili raznorazni skupovi, sjednice, okrugli stolovi raznoraznih partija, stranaka, saveza i koalicija. Dakle, ne bi se reklo da nije bilo zadatosti i ideološkog drilovanja. Dom omladine je, recimo, bio i mjesto gdje je jedna Mira Marković, u prepunoj sali, ponosno promovisala svoje polu-pismeno i polu-normalno „književno“ djelo!? (Naravno, došla je da što bolje proda knjigu, ali i da pomogne svom suprugu u vaspitavanju crnogorskih građana.) Kao što se, npr, desilo da se u Domu omladine okupi *Petorica (ili četvorica, ko bi sad znao!?) iz srpskog!* i održi vanredno posjećeno veče, koje je potom, vanredno bogato prepričano u sredstvima javnog informisanja. Toliko o *zadatosti*.

Dom omladine je, uistinu, samo dijelio sudbinu građana Podgorice. I još uvijek, opet zahvaljujući njegovim ljudima, čuvao i održavao sponu sa mladima, koji su, sada već zbunjeni i zatrpani svakakvim informacijama, i dalje bježali pod njegov krov. Pod njegov krov i među ljude koji su ih – koliko su umjeli – *prosvjetljavali*, ukazujući im na stvari drugačije od realnosti koju su mladi tada živjeli.

Recimo da su tih godina Dramski studio i njegova scena, pozorišna alternativa, Dodest, recitatorska sekcija i muzičari, najviše učinili da se sačuva identitet i gradski svjetonazor, pružajući nam mogućnost da pomislimo: „OK, nije nam dobro, ali nijesmo sami!“ U tome je jedan od najvećih doprinosa ove ustanove i njenih ljudi u tim *godinama od zaborava*.

No, u osvit samog XXI vijeka, opštinska vlast dolazi na ideju da Dom omladine, na zahtjev vremena (?) transformiše u Kulturni centar Podgorice! Još jedan oštar sudar riječi i djela! Čak i uprkos dobronamjernosti.

Pobjeda od 19. maja 1999. godine, donosi tekst „U skladu sa vremenom“ (razgovor sa Hamdom Kočanom, sekretarom za kulturu i obrazovanje u Podgorici), u kojem se obrazlaže potreba da se Dom omladine i zvanično nazove imenom koje najtačnije opisuje njegovu funkciju i svrhu u gradu:

– Ova kulturna ustanova po projektima i programima već duže vrijeme prevazilazi svoju namjenu i predstavlja multimedijalni prostor koji je neophodno više razvijati i osmišljavati. Prerastanjem i promjenom imena centar će biti gradska institucija koja će pratiti savremene tokove i događaje u kulturi... Dakle, nužno je transformisati ustanovu u moderni kulturni centar, da bi se postigao veći umjetnički nivo programa, novi autorski izrazi i intenzivnija komunikacija sa publikom. Kulturni centar će biti otvoren prema pravim vrijednostima, dostignućima i inovacijama... Na taj način bi se umanjio prodor i uticaj kiča i estetskih i etičkih kriterijuma. (!?)

Tu su, zatim, i drugi planovi:

– Dramski program će biti osmišljen sa posebnim akcentom na Dodešt i FIAT, kao dinamični pozorišni izraz, jer su već kulturni teatarski događaji grada, i svojim postojanjem i neobičnom energijom poprimaju obilježja značajna za kulturu Crne Gore... pa treba tražiti mogućnost njihove institucionalizacije i kontinuiranog rada... Kroz promocije i izložbe... unutar likovnih disciplina, ali uz češće uključivanje primjenjene umjetnosti, dizajna, scenografije, kostimografije i arhitekture, i isticanja poluplarnosti stripa i ilustracije, razvijaće se likovni program kojem će svakako puni doprinos dati mladi stvaraoci sa Likovne akademije...

– Pratila bi se i predstavljala domaća i strana kinematografija, a posebno aktuelizovali kratkometražni i animirani film, koji su kod nas nepravedno zapostavljeni...

– U okviru muzičkog programa koncerti klasične, duhovne, etno, rok, džez, eksperimentalne i druge muzike, koji bi bili organizovani uz razgovore i upotrebu audio i video ilustracija...

– Postojao bi i folklorni program, tretiran kao etnoistraživačka djelatnost...

Te, konačno:

– Po obimu programa i po savremenom načinu umjetničke profilacije, Centar će objektivno postati vodeća institucija žive kulture i žarište kulturnog

života ne samo Podgorice već i šire... ovakva ambicija nameće ozbiljan odnos prema svakoj programskoj jedinici od uređivačkog čina, preko organizacionog utemeljenja, do tehničke realizacije.

Da li se ovo moglo ljepše zamisliti i reći? Ne, naprotiv! Kakvi divni planovi, kakve lijepe riječi! Jedino, eto, što se niko nije zapitao: A čime se to, zaboga, Dom omladine do sada bavio? I što je to što ga je onemogućavalo u radu i unazađivalo u naporima?

Naravno, niko ne spori potrebu za prilagođavanjem vremenu, naprotiv! Nije li se i daleke 1965. godine upravo to uradilo? Kao i sedamdesetih, posebno osamdesetih godina?

Svejedno, na ovo preimenovanje i „prilagođavanje vremenu“, pričevalo se gotovo dvije godine.

***

No, da vidimo što se tih godina moglo vidjeti u Domu omladine? Iz sačuvanih programa Doma za 1992. godinu čitamo:

JUN

FEST – Podgorica 92: Podgorice, lijepa li si, večer igre i šale stare Podgorice; Prvi glas Crne Gore u narodnoj muzici, finalna priredba; New kids on the block, najpoznatije svjetske grupe na ekranu; monodrama Mrčo mrčeni ne protiv Srbije, igra Svetislav Bošković; pozorišna predstava Hajde da se igramo apsurdna, režija Miško Đukić; promocija antologije Bivši anđeli, autor Dragan Lakićević; CNP: Jesi li to doša da me vidiš, režija Blagota Eraković; promocija knjige Razoreni grad, autor Milutin Mićović; premijera pozorišne predstave Đetici u parlamentu, režija Slobodan Milatović; muzički festival Djeca pjevaju hitove; ciklus Najgledaniji filmovi 92; Dječje pozorište: Petar Pan, režija Ferid Karajica...

JUL

FEST – Podgorica 92: monodrama – Ivo Andrić: Bečlijka Omer paše Latasa, igra Ljiljana Đurić; pozorišna predstava Djevojački klub, autorski projekat Dragana Koprivice; književno veče Milisava Savića; klavirsko veče Vlada Domazetovića; monodrama Si je ku je u izvođenju Peđe Šušakvećića; izložba slika dobitnika 13-julske nagrade, izlažu: Đurić Dado, Đurić Slobodan Puro, Janković Filip, Lainović Cvetko, Nuhanović Hazbo, Odalović Boško, Popović Dimitrije, Radović Vuko, Slovinić Slobodan, Stanić Vojo, Tatar Vojo, Vujošević Nikola; pozorišna predstava Perpetum mobile – najbolja predstava dramskih amatera Crne Gore; veliki koncert folklornog ansambla Doma omladine itd...

***

I tako se polako razučuju programi, publika se postepeno osipa i sad već sigurnim korakom gaze devedesete. Ko je navikao da radi i da se bori, održavao je svoje djelatnosti i dalje. Već pri kraju te teške decenije, stvari se polako mijenjaju, pa je, recimo, održano nekoliko promocija zanimljivih knjiga (npr. promocija knjige *Crnogorska nacija* Dušana Ičevića, o kojoj su osim autora govorili i dr Dušan Janjić iz beogradskog Foruma za etničke odnose, prof. dr Radovan Radonjić i dr Radoje Pajović)... pa i koncert **Tanje Selhanović**, marta 1999. godine, o čemu *Pobjeda* bilježi da je „afirmisana interpretatorka izvornih i narodnih pjesama u prepunoj sali promovisala svoju kasetu i CD *Podgorički biseri*; gosti večeri su bili: Šukrija Serhatlić i orkestar *Podgorica*, Slobodan Kovačević, Bojan Bajramović, Vili Ferdinandi, Igor Perazić, ženski hor „Stanko Dragojević“ i kamerni orkestar RTV CG.“ „U publici je“, piše *Pobjeda*, „bio i predsjednik Republike Crne Gore Milo Đukanović sa suprugom Lidijom...“

Likovni program u Domu omladine (vrlo posjećene i značajne izložbe), **Dramski studio**, **Teatar poezije**, **DODEST** i, naravno, **Folklorni ansambl i muzičari**, još uvijek čuvaju nivo i predstavljaju najsadržajnije kulturnu ponudu grada. Dom omladine polako „oslobađa“ svoje prostore za neke druge „aktiviste“ i „radne grupe-organizacije“, odnosno, sâm grad „oslobađaja“ Dom omladine ingerencija koje je do tada imao...

Sve je sada drugačije. I sve je manje mladog svijeta u holovima Doma...

1990

SMOTRA RADNIČKOG
KULTURNO-UMJETNIČKOG
STVARALAŠTVA – RAKUS 90

IZLOŽBA SLIKA
VESELINA BATA ĐUROVIĆA

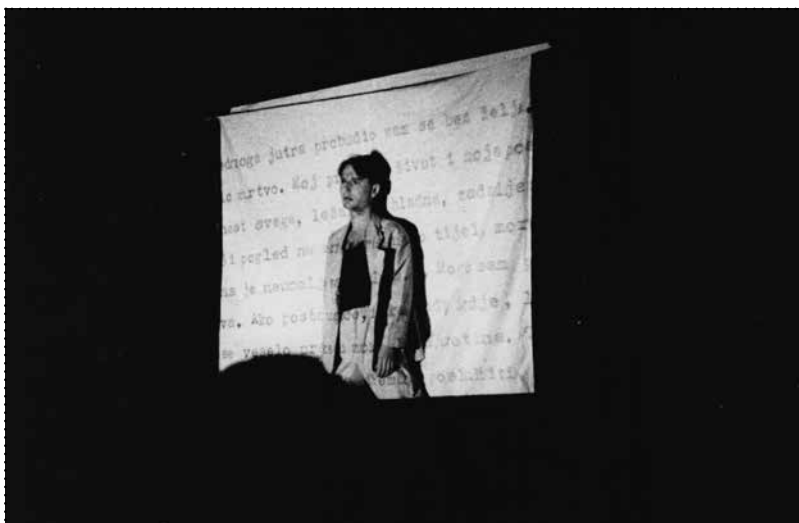

PREDSTAVA
„NIJE PUKLO NO JE NIKLO“,
režija: BRANKO KOVAČEVIĆ,
DRAMSKI STUDIO
DOMA OMLADINE
BUDO TOMOVIĆ

PREDSTAVA „VEJKA“,
režija: METO JOVANOVSKI,
CENTAR ZA KULTURU I INFORMACIJE,
Skoplje

PREDSTAVA
„FRANKENŠTAJN UČI TANGO“,
režija: SINIŠA MILETIĆ,
OKC ZAGREB I GRAD TEATAR BUDVA

KONCERT
POLAZNIKA
MUZIČKE ŠKOLE
„VASA PAVIĆ“

PROMOCIJA KNJIGE
„MATERIJAL ZA UZEMLJENJE“
AUTORA DRAGOLJUBA VUČIĆA

novi vijek

NOVI VIJEK

– NOVO IME, STARI DOM

Odlukom Skupštine grada, Dom omladine je 2001. godine preimenovan u Javnu ustanovu Kulturno-informativni centar „Budo Tomović“. Još jednom je dom stvaralaštva, mladosti, susreta i razmjene kulturnih postignuća, „provučen“ kroz sito političkih promjena, doduše – sa najboljim namjerama – i još jednom su potvrđene stare crnogorske navike:

- tradicija, makar bila i najblistavija, ne smije stati na put našoj dnevnoj politici, i
- to što ćemo mi nešto „prekrstit“ i dati mu novu formu, ne znači da ćemo mu dati i novi sadržaj!

Okrećeno je, svaka čast, ali su problemi ostali isti.

***

I, kad smo već kod *krećenja*, činjenice govore:

- Jedan od prvih televizora u našem gradu, bio je u Domu omladine – pravo čudo tehnologije! „Samo“ koju deceniju potom, 2006. godine, za KIC je nabavljen klavir! (Pijanina koja su dugi niz godina bili u Domu, vlasništvo su Muzičke škole – time je Dom pomagao radu škole, zbog njenih skućenih prostornih uslova.)
- Šest godina kasnije (2012) nabavljeni su novi instrumenti: gitare, harmonika, bubnjevi, violončelo...
- Iste te godine investirano je u sistem klimatizacije prostora u DODEST-u;
- Prvi put, ove godine, organizovan je kurs „Crnogorsko oro“.
- Hidroizolacija krovne ploče i rekonstrukcija scena u Velikoj sali i DODEST-u, urađene su tokom 2013. i 2014. godine;

– Za potrebe KIC-a kupljeno je filmsko platno sa video bimom, 2015;

– U svjetlu tradicije Kluba pisaca Doma omladine, osnovan je 2015. godine **Forum mladih pisaca** i najnovija knjiga (prva od davnog doba), čije je objavljivanje finansirao KIC, zbirka je njihove poezije i proze – *Raspoloženi za ptice. Raspoloženih* ima više od trideset.

Nijesu nabavljana nova vozila, nema konkursa za zapošljavanje umjetnika, nema sredstava za neki oblik stipendiranja mladih ljudi, niti za neke posebne umjetničke projekte. Ovo novo doba ne pamti da je KIC raspisao neki konkurs za najbolju pjesmu ili kratku priču, ili za najbolju sliku, fotografiju. Za sve to ima jedino mnogo volje!

Volje bi trebalo da imaju i drugi u ovom gradu, ne samo gradska vlast. Posebno bi trebalo KIC da zanima uspješne privatnike; jer, jednostavna i u svijetu uobičajena korporativna afilijativnost, bila bi lijep – ali i očekivan – gest od strane onih koji su svoje poslovne uspjehe ostvarili u našem gradu – zahvaljujući njegovim kapacitetima i njegovim građanima. Na kraju krajeva, to bi bilo i pristojno.

Jer, možda bi KIC mogao dostići ono što je *Pobjeda*, februara 1986. godine, pisala o Domu omladine: „... radi u adaptiranom objektu čiji solidni prostorni uslovi omogućavaju razmah u radu, tehnički je opremljen i kadrovski ojačan, što se pozitivno odražava na djelatnosti, masovnost članstva, pokretanje novih vidova rada...“

Konačno, tako se uistinu *kreči!*

prva dekada

DIREKTORI · **Predrag Mitrović** (do juna 2003), **Branko Baletić** (2003–2007),
Žana Filipović (2007–2010)

UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH · u decembru 2000. godine radilo je tačno 33, a 2003. godine bilo je 60 zaposlenih; potom se taj broj smanjivao i povećavao, ali nije prelazio 47 zaposlenih.

***

U *Pobjedi*, 24. jula 2001. godine, prenešen je razgovor sa gospodinom **Predragom Mitrovićem**, direktorom Kulturno-informativnog centra Podgorice, pod naslovom „Medijski i kulturni centar grada“

Na nedavno održanoj sjednici Skupštine opštine donešena je odluka o transformaciji i promjeni naziva bivše Društvene ustanove Dom omladine „Budo Tomović“...

– Na ovaj način formiraće se centar koji će objedinjavati kulturne i informativne sadržaje u gradu. U tom cilju postojeći programi i kapaciteti ustanove biće modernizovani, a planirano je i uvođenje novih. To su TV-centar, odnosno gradska televizija, gradski radio i centar za medijski monitoring koji bi sa radom trebao da počene tokom posljednjeg kvarta ove godine. Na taj način otvoriće se nova radna mjesta na kojima će raditi visokoobrazovani kadrovi, ističe gospodin Mitrović.

– U kulturnom dijelu svi postojeći sadržaji biće zadržani, ali će biti obogaćeni i novim. Pred nama je da obezbijedimo sopstvene izvore prihoda, uz minimalnu

novčanu pomoć Opštine, a to ćemo ostvariti kvalitetnim radom i programima koji će biti konkurentni na tržištu. Riječ je o školama i kursovima koji će biti organizovani kao škola poslovnog engleskog jezika, voditeljstva, crtanja i drugog, naglasio je Mitrović, dodajući da je rekonstrukcija samog objekta podijeljena u dvije faze.

U prvoj fazi koja će, najvjerovatnije, biti završena do kraja septembra postojeći sadržaji biće u punoj mjeri privedeni namjeni. Velika sala u potpunosti treba da posluži svojoj svrsi i u tom cilju se renovira, tako da će u njoj moći da se odigravaju predstave, održavaju seminari, kursevi i predavanja. U drugoj fazi nadgradiće se drugi sprat na objektu i u tom novom prostoru smještaj će naći Dječji savez, gradski list *Polis*, gradska televizija i radio stanica, kao i centar za medijski monitoring, istakao je Mitrović...

Dvije godine kasnije, *Publika* bilježi premijerno prikazivanje filma „Ledina“ Ljubiše Samardžića, pod naslovom „Filmska predstava u KIC-u sinoć poslije osam godina“:

Film „Ledina“ reditelja Ljubiše Samardžića prvi je film koji je prikazan poslije osam godina u sali Kulturno-informativnog centra „Budo Tomović“. Tim povodom gradonačelnik Miomir Mugoša, primio je aktere ovog filma...

... Glumac Bjelogrić izrazio je zadovoljstvo što će ova ekipa sa filmom „Ledina“ otvoriti bioskop u ovoj ustanovi...

Mugoša je istakao da će dobijanjem novih prostorija crnogorska kinematografija imati mnogo bolje uslove za rad i da će za građane Podgorice odlazak u bioskopsku salu KIC-a predstavljati pravi događaj.

– Imamo u planu da na krovu KIC-a uradimo i ljetnju pozornicu koja će biti opremljena sa najsavremenijim tehničkim uređajima, kazao je Mugoša...

A bili su to tako lijepi planovi.

Ipak, *Publika* sljedeće godine, juna mjeseca, donosi tekst „Odbornici prvi isprobavaju tehniku o savremenoj multimedijalnoj sali“, otvorenoj u KIC-u „Budo Tomović“:

Prva multimedijalna dvorana u Crnoj Gori koja omogućava uslove za rad po svim svjetskim standardima, otvorena je u Kulturno-informativnom centru Budo Tomović. Ovo inventivno arhitektonsko rješenje arhitekta Milene Nilević, čini dvorana sa 56 sjedišta za učesnike skupova, a urađeni prostor za simultane prevodioce sa vizuelnom vezom na monitorima, kao i posebna pres sala iz koje su novinari preko monitora pratili sve što se se dešava u dvorani.

– Smisao postojanja ovog prostora je njegova svakodnevna upotreba... radiće se

snimanje prezentacija i njihova projekcija što je moguće pratiti na velikom broju monitora u čitavom objektu KIC-a. Sala će se koristiti za konferencije, naučne skupove, edukaciju, marketinške i internet prezentacije, kao i zatvorene televizijske projekcije i slično... – kazao je gradonačelnik Mugoša...

... Građevinski zanatski radovi koštali su 115.963 eura, audio-vizuelna oprema 104.905 eura, a mobilijar 43.335 eura. U dvorani će se održati sjednica Skupštine opštine...

Dva dana kasnije, širi izvještaj o planovima KIC-a donosi *Pobjeda*; više se ne pominju ni televizija, ni radio stanica, niti ijedan od ranije pominjanih planova. Za četiri godine se, očigledno, shvatilo što se i koliko se može, pa je tekst „sveden“ na jednostavne činjenice i ono što se zaista može organizovati i učiniti u prostoru i sa kapacitetima Ustanove:

U SLUŽBI KULTURE

U skladu sa odlukom i Statutom, **utvrđeno je da se djelatnost ustanove obavlja pružanjem usluga** u muzičko-folklornoj, obrazovnoj, dramskoj, likovnoj i radio-difuznoj djelatnosti. Pored osnovne djelatnosti, u KIC-u će se odvijati i prateće, kao što su ugostiteljstvo, reklama, propaganda, foto usluge, organizacija sastanaka i jubileja...

U oblasti muzičko-folklornog sektora, prema Planu i programu za 2004. godinu, planirano je promovisanje novih projekata međunarodno priznatih umjetnika, različitih žanrova... dok će folklorni ansambl i narodni orkestar gostovati na međunarodnim folklornim festivalima. U okviru obrazovnog sektora planiraju se književne večeri, tribine i okrugli stolovi, a najviše će biti zastupljeni autori sa prostora bivše Jugoslavije. Kroz dramski sektor Ustanova će razvijati saradnju sa pozorišnim i sličnim organizacijama, kako dovođenjem izabranih predstava na scene KIC-a, tako i odlaskom ansambla Dodest-a u

druge sredine. Za ovu godinu su, stoga, predviđena dva premijerna projekta: predstava *Večeras ćemo za njih voljeti* i koreodrama *Priča o Tamari*, a angažovanjem talentovanih učesnika pozorišnih radionica, u okviru Dodest-a će se aktivirati i amaterska scena – dramski studio...

... Krajem 2002. godine završeni su radovi na adaptaciji i rekonstrukciji bioskopske opreme, pa se očekuje preporod filmske djelatnosti...

... Kako je u galerijskom prostoru KIC-a počeo da djeluje Američki ugao, djelatnost likovnog sektora odvijaće se u Galeriji *Art*, a kasnije i u holu Ustanove...

Ovogodišnji program rada, kako kažu u KIC-u, predstavlja nastojanje da se zadovolje potrebe građana Podgorice, a da se pri tome isprate aktuelni evropski kulturni tokovi i propagiraju prave umjetničke vrijednosti...

Ovaj Plan i program (slični su i planovi za sljedeće godine) objektivizirao je stvarno stanje KIC-a, kao i njegove osnovne djelatnosti i namjenu. Ustanova je dobila konkretnu svrhu u funkcionisanju grada.

Jazz Ambassadors
BOB ALVAREZ AND CAFÉ SIMPÁTICO

29.03. 2006.
21:00 H
VELIKA SALA KIC-A

LE FREYLEKH
MUZIKALNA AGITACIJA **TRIO**

CIGANSKA, BALKANSKA I KREZMER MUZIKA

Centre Culturel Français

Koncert
TRIOK GURU

Srijeda, 15.12. u 21:00h Velika sala KIC-a

DES

ANSAMBL KOTO JAPAN
TAKEMICHI NAKA, SHUICHI YAMADA

Centre Culturel Français

JU KULTURNO-INFORMATIVNI CER
"BUDDO TOMOVIC" PODGORICA

Subota, 15. maj 2006.
Velika sala KIC-a u 19h

Remco de Haan • Erik Westerhof
GRONINGEN
GUITAR
DUO

Velika sala KIC-a 27. 11. 2006. 20h

21h

Terry Evans
KIC. 11. 10. 2006

FAYS

21h

WORLD SAXOPHONE QUARTET
EXPERIENCE
plays Jimi Hendrix

14. maj 2006 21h
KIC

Antonio Chaiño Trio
15. 08. 2007. Tercaša KIC-a 21 h

Mladi talenti Nacionalnog konzervatorijuma u Parizu

JUNIOR BALLET DE PARIS

KIC "Bude Tomović" 19. 12. 2008
Matine program - 12:00
Večernji program - 20:00

Jason Moran and The Bandwagon
velika sala
KIC-a
27. 03. 2007.
početak u 21h

**KIC
VELIKA SALA
25.01.2007
21h**

Tommy Emmanuel

IZ KULTURNO - INFORMATIVNI CENTAR
BUDE TOMOVIĆ, FODORSKIĆ
KIC

JAM 2008

I was strange in april...

MILOŠ KARADAGLIĆ

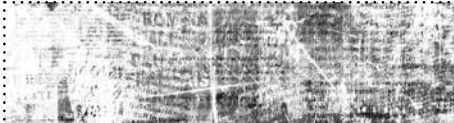
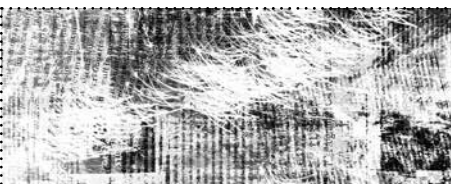
22.10. u 20:00h, GITANA, Sala DOBROŠT

JAZZ APPRECIATION MONTH '08

JAZZ ART MASTERS

30. 10. 2009
KIC velika sala 21h

DENISE JANNAH DUO

druga dekada

DIREKTORI · Snežana Burzan (2010–2011), Zoran Šoškić (2011–2014),
Snežana Burzan (od 2014)
UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH · 40

***

I danas se vrijedno, sistematično i pažljivo planiraju svi programi, usklađuju sa aktuelnim i potencijalnim potrebama građana i grada i – najvažnije – čuvaju i njeguju osnovne djelatnosti KIC-a: muzički, informativno-obrazovni, filmski, likovni i dramski program. Upravo je vrijednost ovih programa ono što je obezbijedilo kontinuitet smisla i cjelishodnosti Kulturno-informativnog centra „Budo Tomović“: biti i ostati nosilac integrisane kulturne ponude Podgorice. Drugim riječima, biti i ostati **srce kulture grada!**

Dakle, plan i odluke koje je donijela gradska vlast povodom transformacije Doma omladine u Kulturno-informativni centar, ostaju na snazi i kolektiv KIC-a će ih i dalje poštovati i izvršavati. Samo, bilo bi poželjno da se sa istim ciljem u te planove uključe i svi drugi koji mogu pomoći da se finansiraju njegove djelatnosti, materijalno osnaži ustanova i pojača kreativni kadar. Zato što bi tako, vjerovatno, mogli vratiti ovom gradu kvalitet više – ustanovu uz koju su i do sada odrastali mnogi snažni duhovi, pokretači društvenih promjena i inicijatori kulturnog i svakog drugog napretka.

Jer, godine zaista bježe. KIC je naumio zaustaviti barem ljude. Ili, kako je to napisao mladi pjesnik Đorđije Đukanović: *Vjerujem da je čovječanstvo zavještano / da izrodi generaciju koja će naučiti da voli*. Mi smo samo komadić tog čovječanstva, i dovoljno je da počnemo od ljubavi prema sopstvenom gradu.

ANSAMBLI/KLUBOVI/PROGRAMI

Sve što je organizovano, izvođeno, rađeno, učeno i uvježbavano u svakom od „sektora“ Doma omladine, činjeno je u amaterskoj ravni. Svaka profesionalizacija je, u vrijeme jake socijalističke svijesti i preporučljive komunističke moralnosti, smatrana zapadnjačkim, kapitalističkim derivatom; doživljavana je kao svojevrsna izopačenost moralnog kodeksa – jer, čovjek-stvaralac je samo čovjek-radnik u kulturi, baš kao što je, recimo, profesor – prosvjetni radnik, i sl.

No, insistiranje na amaterizmu je bilo donekle i shvatljivo: u još uvijek poslijeratnoj atmosferi (sjetimo se samo koliko je posljednji jugoslovenski rat i sada prisutan u našoj svijesti!), u netom sagrađenom gradu, sa nejakim institucijama i bez specijalističkih škola, bez univerziteta, bez infrastrukture itd, radnici, seljaci, (poštena) inteligencija... svi su bili duboko srećni što žive i rade u miru – konačno! Istovremeno, takvi uslovi i nijesu mogli dati nešto više.

Bilo je, na čudan način, i inspirativno: ako je vjera u čovjeka nadjačala vjeru u boga i pritajila vjeru u materijalne vrijednosti, nametao se zaključak da čovjek, zbilja, može postići mnogo toga! U bilo kojoj oblasti! Pa, zašto, onda, ne i u kulturi? A Dom omladine je bio savršeno mjesto za ispitati sopstvene vrijednosti, talente, sklonosti i želje. Mladi, zaneseni, sigurni u sebe i svoju zemlju – i postojeće građanstvo i pristigli radnici i obližnji seljaci i novopečeni građani i oni koji su sa strana stizali u Titograd – dobili su šansu da izađu iz ograda banalnosti, te da se – makar amaterski – bave nečim ljepšim, zanimljivijim, pa i uzvišenijim...

Brojnost i do te mjere predana aktivnost, kakvu su pokazivali svi mladi ljudi, koji su prošli kroz OKC, pa kasnije, kroz Dom omladine „Budo Tomović“, i sada u KIC-u (ne samo članovi i akteri, već i ljudi koji su stalno zaposleni), objašnjiva je i onom: *Ljubav sve prihvata i sve podnosi!*

Logično je: najbrži, najjednostavniji i najlakši put do mladih ljudi imala je muzika.

Formirano već 1946. godine, Omladinsko kulturno-umjetničko društvo „Budo Tomović“ jeste dio osnove za kasnije stvaranje Doma omladine. Ovo folklorno društvo, kao integralni dio KIC-a, vrlo postojano traje i danas.

Nepregledan je spisak onih koji su bili članovi različitih sekcija i grupa unutar folklorša i muzičara. Tu su se prvi put otkrivali muzički, pjevački i igrački talenti. Te naše stare i bliske nam igre i pjesme, uz pametno i odgovorno rukovođenje, nadahnute koreografije i posvećen rad, i uz dobre pjevače i muzičare, postale su izuzetno zanimljive i atraktivne gdje god bi se pojavio folklorni ansambl Doma omladine. Izgleda da je teže bilo osvojiti domaću publiku, nego svu na strani! O tome svjedoče mnogobrojne plakete, nagrade, medalje..., kao i mnogobrojna gostovanja diljem Jugoslavije, Evrope, pa i svijeta. U folklornom ansamblu je i zametnuta klica onoga što će karakterisati kompletan rad Doma omladine: amaterizmom do vrhunske radne profesionalnosti.

Uz takav pristup nastajali su i Narodni i Zabavni orkestar, Tamburaški orkestar, horovi, kao i sekcije za mlade talente, kojima su rukovodili provjereni i dokazani kadrovi.

Svjedočenja ljudi koji su prošli „muzičku školu“ Doma omladine su veoma slična i mogu se sublimirati u nekoliko rečenica:

– Folklorni ansambl, kao i cijeli Dom kulture, bio je, ne Titograd, nego Crna Gora u malom;

– Dom je uvijek vrvio od mladog svijeta! Kao mravinjak u kome je svako znao svoje dužnosti i obaveze; čak i srednjoškolci i ostali mladi svijet koji je dolazio ovdje druženja radi, imali su svoje značajno mjesto u životu Doma i uživali su u toj značajnoj „obavezi“;

– Svi stariji tj. obrazovani muzičari, već afirmisani i sa potvrđenim reno-meima – vrlo stručno, a roditeljski i sa jasnom perspektivom, vodili su mnogobrojne sekcije, od pionira do A ansambla – jednako ulažući svoj napor i znanje;

– Granica između folklorša, glumaca, pisaca, recitatora i drugih, nikada nije ni bila sasvim jasna – ne samo zato što je istovremeno bilo mladih u više sekcija, nego i zato što su zajedno planirali, predlagali nove ideje, tražili nove izazove, radili jedni za druge, dovijali se, snalazili; ponekad je angažo-

vanost u Domu, za sve redom – od najmlađih članova, do samih direktora – ličila na decembarski ples po zaleđenom kolovozu: klizavo, opasno, neizdrživo... ali je uspijevalo kao igra leptira nad rascvjetalom livadom;

– Grad, odnosno za to nadležne političko-društvene instance, kao i radne organizacije, imali su razumijevanja i potpomagali su rad Doma. Što je, opet, zavisilo u mnogome i od „pregovaračkih“ sposobnosti i kreativnih vizija direktora samog Doma.

– Novo članstvo se obezbjeđivalo upornim traganjem za talentovanom djecom; nije se čekalo da iko sam od sebe dođe u Dom omladine – naprotiv, *Tomoviće* (kako ih nazva jedan novinar) su obilazili sve osnovne i sve srednje škole u titogradskoj opštini, pa i u udaljenijim selima, držali u njima sekcije folkloru i muzičke sekcije (znajući da se među tom djecom krije i poneko poseban), baš kao što to danas rade npr. lovci na fudbalske i druge sportske talente.

– Zbog svega ovoga, istorija Doma omladine je bogata raznoraznim dogodovštinama, lijepim pričama o zajedništvu i prijateljstvu, o želji i naporu da se pobijedi, da se istakne i pokaže ono najljepše što imamo, ali je bogata i urnebesnim i bizarnim anegdotama, pa, čak, i neočekivanim ljubavnim zapletima; jer, sve je to bio život – neponovljiv, jedinstven, težak i očaravajući.

– Teško je danas priznati da je od svega malo preostalo, a najteže je prihvatiti pomisao da je, možda – u svijetlu današnje situacije – sve bilo uzalud... Ovaj strah dijele i svi ostali koji su djetinjstvo i mladost proveli u različitim sekcijama Doma omladine, kao i svi oni koji su radili ili trenutno rade u KIC-u.

BOGATSTVO

Folklorni ansambl uvijek nastupa u prelijepim narodnim nošnjama. Te nošnje naroda iz Crne Gore i drugih djelova nekadašnje Jugoslavije, predstavljaju pravo bogatstvo zbog svoje etno-vrijednosti, ali i zbog autentičnosti, raskoši i – očuvanosti! Ranije je o svemu brinula gospođa **Vera Pajović**, a nakon njenog odlaska u penziju, nošnje su pet godina bile prepuštene članovima folkloru i zavisile su od njihove pažljivosti i brige. Očuvati bogat fundus narodnih nošnji, kostima, odijela i drugih odjevnih predmeta, posljednjih 20 godina je glavni zadatak gospođe **Bukurije Radončić**. Formalno, ona je *krojač garderobe*, a za svoj rad je minulog ljeta od glavnog grada dobila nagradu na Festivalu folkloru. U

svom malom ateljeu, gospođa Radončić pregleda svu garderobu, popravlja oštećeno, ušiva rašiveno, veze detalje, pričvršćuje dugmad, zamjenjuje kopče, šije nove djelove kostima... U svemu tome ima i posebne draži:

– Ovo mora da se radi znalčki, zanatski precizno, ali i sa mnogo ljubavi. Ponekad ima mnogo posla, ponekad previše, pa mi pomažu kući. Ali, ja među ovim nošnjama uživam! Vidim ih kao odraz tradicije naših naroda, kao izraz njihovih umjetničkih nastojanja i želje da život učine ljepšim. Zato se iskreno trudim da ih što bolje sačuvam. Mislim da samo KIC „Budo Tomović“ ima ovako bogatu i raznovrsnu narodnu nošnju... Ponekad nam traže da im pozajmimo neki odjevni predmet (za predstave u pozorištima), ali to nerado činimo. Zato što su materijali skupi, teško se pronalaze, sašive-

ne nošnje su još skuplje, a i potrebno je veliko poznavanje svih detalja, krojeva, vezova i drugog, da bi se sašila prava, autentična narodna nošnja. Po meni, najljepša koju mi posjedujemo je nošnja za koreografiju Vrsuta, a kupili smo je prije godinu, dvije. Svi članovi folklor, čak i oni najmlađi, vrlo pažljivo se odnose prema kostimima. Pred svaku priredbu ili nastup koreograf mi kaže koje koreografije postavlja, ko učestvuje, i ja odabiram nošnje, pazim ko šta treba da odjene i kako. Kada svi izađu na scenu i igraju, pa se vidi sva ta ljepota, ja znam da je baš u toj ljepoti smisao mog truda.

Veliki odziv građana na poziv KIC-a „Budo Tomović“ za kurs o osnovama folklor

Sve generacije zaigrale crnogorski oro

Gradski različiti generacijski sastavi iz Podgorice, Nikšića, Cetinja i Dubrovnika, odlično su pokazali osnovne korake crnogorskog folklor. Nakon nekoliko dana, prvi put u Podgorici, održan je kurs o osnovama folklor. Organizator je KIC-a „Budo Tomović“ koji je organizirao ovaj kurs u suradnji sa...

Učenici nastave o osnovama folklor u Podgorici. U pozadini: učesnici iz Nikšića i Cetinja.

Afroamerikanac naučio „crnogorsko“

Učenici nastave o osnovama folklor u Podgorici. U pozadini: učesnici iz Nikšića i Cetinja.

Rečnik
Šest bogatstava čineva folklor: pjesme, narodni običaji, igre, plesovi, domaći i domaći, ali i svaki drugi koji se koristi u svakodnevnom životu. U Podgorici je održan kurs o osnovama folklor. Organizator je KIC-a „Budo Tomović“ koji je organizirao ovaj kurs u suradnji sa...

Kurs o osnovama folklor održan je u Podgorici. Učenici su se bavili osnovnim koracima i plesovima. Organizator je KIC-a „Budo Tomović“ koji je organizirao ovaj kurs u suradnji sa...

Kurs o osnovama folklor održan je u Podgorici. Učenici su se bavili osnovnim koracima i plesovima. Organizator je KIC-a „Budo Tomović“ koji je organizirao ovaj kurs u suradnji sa...

Kurs o osnovama folklor održan je u Podgorici. Učenici su se bavili osnovnim koracima i plesovima. Organizator je KIC-a „Budo Tomović“ koji je organizirao ovaj kurs u suradnji sa...

Kurs o osnovama folklor održan je u Podgorici. Učenici su se bavili osnovnim koracima i plesovima. Organizator je KIC-a „Budo Tomović“ koji je organizirao ovaj kurs u suradnji sa...

Kurs o osnovama folklor održan je u Podgorici. Učenici su se bavili osnovnim koracima i plesovima. Organizator je KIC-a „Budo Tomović“ koji je organizirao ovaj kurs u suradnji sa...

UMJETNICI KOJI SU PONIKLI I NASTUPALI (ILI PRVI PUT NASTUPILI) U DOMU OMLADINE/KIC-U

Kako ne postoji prava arhiva sa precizno navedenim imenima svih onih koji su danas u različitim profesijama ili su manje-više poznati umjetnici, oslanjamo se na dobru memoriju njihovih kolega i prijatelja, sa nadom da nikoga nismo zaboravili. To što je neko u Domu omladine sistematično učio pjevati i svirati, a neko imao šansu da se, baš u nekoj od sala ovog Doma, prvi put pojavi pred publikom, nije presudno. Jer, svi ovi ljudi su imena iz naše narodne i muzičke kulture, ali i imena iz naših intimnih istorija i zajedničkog iskustva. O njima i njihovom umijeću smo raspravljali, neko je volio ovog, neko onog... Mada, znali smo da iz njihovih grudi polijeće pjesma cijele Crne Gore, te da su sve razlike među njima, kao i one od jednog do drugog našeg kraja, od mora do planine, samo varijacije jedne te iste duše, kako to, već, pjesma davno i ljepše reče.

Neki od njih su danas već pokojni, mada nezaboravni; drugi su daleko odavde, a treći su, opet, sasvim zaboravili i gdje su prvi put zapjevali. No, i to je život, i o tome se može ispjevati pjesma.

Pjevači izvorne muzike: Ksenija Cicvarić, Božidar Ivanišević, Zoran Kalezić, Branka Šćepanović, Bato Radulović, Nikola Karović, Dri-na Kurtagić, Jolduza Redžić, Radmila Kuznjecov, Zdenka Prelević, Ksenija Senka Popović, Tanja Selhanović, Nikola Niković, Milivoje Đurišić, Ljubo Đurović, Šukrija Žuti Serhatlić, Jusuf Cule Jakupović, Milorad Perović, Mileva Beka Perković, Beki Bekić, Dragiša Sekulić, Dino Drešević, Mićo Lazarević, Savo Radusinović, Dragan Uskoković, Bajram Krnić, Zdravko Đuranović, Dragan Milačić, Tanja Šeter, Nikola Bušković, Esad Merulić...

Grupe koje su izvodile izvorne pjesme: *Meraklije, Veselice, Dokleati, Assa Voce, Alata, Orkestar Podgorica...*

Zanimljivo je da su npr. Ksenija Cicvarić, već dokazana i veoma uvažavana umjetnica, ili fascinirajući Božidar Ivanišević i još nekolicina njih, bili i najzahvalniji za saradnju: uvijek su se sa radošću i voljom odazivali na poziv Doma omladine.

Sve to ne bi bilo moguće bez dobrih muzičara. Dom omladine / KIC je imao čast da u njegovom Narodnom orkestru sviraju izuzetni muzičari i muzički pedagozi: Stracimir Mile Janković, Mujko Lončarević, Petar Fatić, Anton Ferdinandi, Đula Rac, Gradimir Randelović,

Milo Asić, Sead Redžić, Savo Radusinović, Svetozar Purko Aleksić, Mili Milatović, Imo Abdović, Gligor Đuričković, Momica Glomazić, Predrag Marinković, Hasan Ganjola, Janko Jeknić, Predrag Gatolin, Žarko Mirković, Jusuf Cule Marić, Petar Čuković, Ante Baban, Predrag Vuksanović, Borislav Aleksić, Saša Aleksić, Mirko Šuković, Boris Prljević, Mirčeta Popović, Mili Knežević, Miladin Marković, Milan Popović, Đoko Beatović, Safet Serhatlić, Vili Ferdinandi, Meša Kerović, Senad Gačević, Lela Pešić, Ivan Stanojević, Aleksandar Magovčević, Miško Simonović, Sajo Asović, Damir Merdžanić, Boban Janković, Ivan Papović, Miladin Marković, Miljan Petrović, Zlatko Boban, Šukrija Žuti Serhatlić...

***

Danas Folklorni ansambl ima tri grupe: A ansambl, omladinski i pionirski. Umjetnički rukovodilac A ansambla je **Hasan Cano Đečević**, a u radu mu pomažu asistenti – članovi sa najviše iskustva. Oni rade i sa omladinskim i pionirskim ansamblima. Svi imaju sertifikate za rad sa omladinom i djecom, dobijene od Udruženja folklornih ansambala Crne Gore. Koreografije koje se uvježbavaju su već postavljene od strane eminentnih koreografa Crne Gore i Jugoslavije. U glavnom, A ansamblu, ima od 50 do 60 članova. Zanimljivo je da i danas često na probe dolaze veterani – malo da prenesu neko od svojih iskustava, da daju koji koristan savjet, a malo više – da ih želja mine...

U folklornom ansamblu su nekada članovi bili uglavnom mladi radnici i poneki student. Danas npr, u A ansamblu, svi članovi su fakultetski obrazovani ljudi.

Narodni orkestar danas ima 12 članova, a do sada su njime rukovodili Petar Fatić, Stracimir Mile Janković, Svetozar Purko Aleksić, Žarko Mirković, Šukrija Žuti Serhatlić i, sada, Mladen Pejović.

***

Zanimljivu priču o dolasku i ostanku u Domu omladine /KIC-u, pripovijeda **Šukrija Žuti Serhatlić**, dobitnik *Decembarske nagrade* i jedan od najpopularnijih i najprepoznatljivijih ličnosti naše narodne, muzičke scene. Navodimo je i zato što je veoma slična pričama drugih, koji su kao školarci, prvi put u Domu vidjeli i doživjeli što znači organizovano ući u svijet muzike, pjesme i igre. Bez obzira što su kasnije od pjesme odustali, ili ona od njih. Serhatlićeva priča, srećom, još traje.

Kao dječaci od desetak godina, sa drugovima iz škole, Žuti je došao u Dom omladine da odgledaju za njih pripremljeni program. Nakon programa, voditelj je pozvao male gledaoce da slobodno izađu na scenu i izvedu nešto svoje. Na nagovor drugova, Žuti je uzeo mikrofon i otpjevao to što je znao i onako kako je umio. To je bilo dovoljno pažljivom uhu stručnjaka da prepoznaju „žicu“, neophodnu za bavljenje muzikom, te je dječak uključen u pionirsku folklornu sekciju. Dugo je bio njen član, a uporedo i učenik muzičke škole. Serhatlić se sa pijetatom sjeća, danas pokojnih, Petra Fatića, Mujka Lončarevića i Stacimira Mila Jankovića, kao i Peka Gatolina, od kojih su „kao od roditelja, naučili mnogo i ne samo o muzici“. U muzičkoj školi su vrlo blagonaklono gledali na to što su djeca istovremeno angažovana i u sekcijama Doma, baš kao što su pedagozi u Domu cijenili što njihovi polaznici stižu i formalno muzičko obrazovanje.

– To je bilo veoma važno i zato što su te i druge institucije bile veoma povezane, podržavale se međusobno i zbilja se bavile nama i razvojem naših talenata i naših znanja. Meni nije bilo strano da priđem nekom od učitelja i pripitam kako se svira ovo, kako ono. Zato što su nas sa velikom voljom podučavali i dijelili sa nama male tajne muzičkog majstorstva. Kasnije, kada sam bio u trećem razredu srednje muzičke škole, postao sam i član Narodnog orkestra...

Dane i godine u Domu omladine pamtim po nebrojenim priredbama i programima koje smo priređivali po školama, po svim fabrikama i preduzećima, na svim gradskim i državnim priredbama, proslavama i svečanostima. Ne znam ni sam na koliko smo Majskih smotri bili, na koliko gostovanja smo otputovali, koje smo sve nagrade osvojili... Sjećam se poetsko-muzičkih maratona, koje su organizovali Univerzitet i Dom omladine, ali i svih onih programa za djecu i festivala u kojima smo i mi imali učešća...

Postoji razlika između onoga što je predstavljao Dom omladine – i nama, njegovim članovima, i zaposlenicima i, uopšte, građanima Titograda – i onog što predstavlja današnji KIC. Razlika je nastala onog momenta kada se promijenio odnos prema kreativcima, bilo da se oni bave muzikom, bilo da su ljudi pozorišta ili pisci, slikari... To je donijelo vrijeme intenzivne politike i političarenja, koje nije brinulo urušavanje kulture jednog grada. Nekada su direktori Doma omladine, npr. Mihailo Banjević, uspijevali da nam obezbijede sve potrebno: od instrumenata, dobrog i kreativnog kadra, brojnih angažmana i gostovanja, do kostima i lične garderobe. Na naše turneje su putovali i novinari, ali i ljekari – zbog naših najmlađih članova. Dešavalo se da još u februaru ili martu mi već imamo dogovor sa Montenegro-turistom za angažmane na cijelom primorju, pa i dalje, što je dobro plaćano. Sav taj novac je išao Domu omladine, a mi smo dobijali naše uobičajene plate. I na turnejama

po Evropi i svijetu je bilo bitnih zarada. Interesantno, na te naše turneje su sa nama putovali i mladi društveno-politički aktivisti, jer su i oni bili sastavni dio Doma. Danas su mnogi od njih poznati političari, članovi različitih, jakih partija, uticajni direktori, urednici u medijima...i ni jednog se ne mogu sjetiti koji pamti ondašnje dane i koji se potrudio da se pomogne KIC-u. Danas KIC nema ni svoj račun, pa ispada da, makar i da pukne žica na gitari u orkestru, moramo od grada tražiti novac da bismo nabavili novu! Sve to demoralise i unižava vrijednost onoga što radimo ili bar pokušavamo raditi. I teško nam je. Ljubav i polet nijesu vazda dovoljni. Zbog takvog odnosa prema KIC-u, imamo sve manje zaposlenih kreativaca...

A zar nije bilo lijepo i korisno po Crnu Goru, kada je naš folklorni ansambl gostovao svuda po Jugoslaviji, Balkanu, Evropi..? Tamo smo predstavljali ovaj narod i ovu zemlju, a otuda dolazili bogatiji za nova iskustva i svjesniji svojih vrijednosti – jer smo upoređivali na licu mjesta našu kulturu sa ostalima i bili presrećni osvajajući prve nagrade i zaslužujući silne aplauze i uvažavanja u zemljama domaćinima. Muzika prelazi sve granice, pjesma preleti sve zidove, pa me nimalo nije čudilo kada smo npr. na Festivalu folkloru i narodnih orkestara u Valjevu osvojili prvo mjesto (iako smo došli iz malog Titograda), ili na Međunarodnom festivalu u Edrenu, u Bugar-

skoj... ili srebrnu medalju na festivalu u Dižonu, pa Zlatnu Artemidu u Turskoj... Sve veze i sve kontakte koje smo sticali godinama, imamo i danas. To ni rat nije pokidao...

Davno je bilo kada je **Rik Konserter**, jedan od najboljih poznavalaca izvorene narodne muzike, obilazeći Balkan, stigao i u Titograd i upoznao se sa našim muzičkim i folklornim radom. Pozvao nas je na gostovanje u Švedsku gdje smo proveli cio mjesec i održali 12 cjelovečernjih koncerata. Folklorna društva iz drugih jugoslovenskih republika istom zgodom imala su po 5 koncerata. Tom prilikom smo upoznali i Stena Sandala, Švedani-na koji je, po mom sudu, napravio najljepšu muzičku mapu Crne Gore...

Mi nemamo sačuvano na nosačima zvuka ni ono što su naši najbolji pjevači izvodili, iako su mnogi drugi baš od njih učili; pjesme pojedinih autora se i danas slušaju, a svi misle da su narodne... U Bosni su sastavili Antologiju sevdalinki, sa 1.700 pjesama, i među njima naveli i pjesme koje su baš naše, uglavnom podgoričke!? Ali, oni su se dosjetili i zaštitili te pjesme kao svoje kulturno blago!

Dom omladine je poodavno dobio Decembrasku nagradu i to je bilo jedno veliko hvala od našeg grada, za sve što je Dom učinio za njegove mlade ljude i ostale građane...

***

Šukrija Žuti Serhatlić (sa saradnicima, i u svojoj produkciji) povodom 50 godina KIC-a objaviće CD sa novokomponovanim pjesmama naših autora, koji će biti besplatan i dostupan svima. To je njegovo *hvala za hvala* i gradu i ljudima i KIC-u, bez kojih bi i svaka pjesma umukla...

Njegova najdraža pjesma kaže:

*Ima l' jada k'o kad akšam pada,
kad mahale fenjere zapale
kad tanani dršću šadrvani,
kad saz bije u pozne jacije
da bol suši, da jecaj uguši...*

Iako ljubavna, pjesma zvuči kao jecaj za nekim davnim vremenima... možda i za gradom koji je nekada znao pjevati dobre pjesme...

ENTUZIJASTI

VIS *Entuzijasti*, mladi, nadobudni i talentovani: **Predrag Gatolin Nik** (solo gitara), **Ilija Mili Knežević** (vokalni solista), **Dragan Popović Pop** (bubnjevi), **Slobodan Džaferović Bobi** (ritam gitara), **Danilo Kalezić Džile** (bas gitara) i **Dragan Kozlica Laki** (orgulje), upravo su u Domu omladine dobili prve prave uslove za rad i duge vježbe i svirke. Direktorica Lj. Bulatović je zaradila strogu „drugarsku kritiku“ i umalo je partijski kažnjena, jer je za novac kojim je trebalo da obezbijedi brojne aktivnosti Doma, vjerovatno i plate zaposlenima, kupila prve prave instrumente momcima sa brijega od Morače! To su šezdesete godine i još se dešavaju čuda: ljudi su uglavnom sablažnjeni nečim što se naziva *beat muzikom* i *rokenrolom*, a što pokušava da ih ubijedi da jeste muzika! Sa druge strane, mladi ljudi odmah shvataju važnost tog drugačijeg zvuka: osjećaju slobodoumnost u njemu i drugačiji pristup i pogled na svijet i život, i zato im biva sve privlačniji. Stariji se hvataju za glave, profesori kažnjavaju učenike koji se usude nositi dužu kosicu, majke upozoravaju kćerke na tu pošast... i tako je rođena nova muzika i kod nas. Na tom talasu (uz brojne druge širom Crne Gore), pojavili su se i *Entuzijasti*. Osim njih, za Dom omladine su vezane i grupe *Podgoričani*, *Makadam*, *Rolly*, *Laser*, kao i brojni pjevači koji će kasnije biti među poznatijim imenima rok ili pop, pa i folk muzike. U Domu omladine je, recimo, vrlo aktivan bio Milan Popović, kasnije u Zagrebu i Jugoslaviji poznat kao **Danijel**...

Kada je *Džubox* prvi put pisao o njima (1966), članovi VIS *Entuzijasti* su veselo pozvali sve sastave iz Beograda da im „izađu na crtu“ tj. scenu, na titogradskoj *Gitarijadi*, prepričavajući novinaru zanimljiv događaj:

– Čovjek iz RTB-a se iznenadio kada je vidio da se prilikom učenja kompozicija koristimo isključivo notama. Pritom nam je ispričao događaj koji može da bude i vic: prilikom organizovanja *Gitarijade* u Beogradu skupili se svi izvođači. Na pitanje – ko umije da čita note, izašao samo jedan. I slovima jedan! ... da vam ozbiljno kažemo: svakom VIS-u koji se odluči da dođe ovamo, garantujemo siguran poraz. Njihove ženske ili, kako se moderno zovu,

„bitls“ frizure nećemo dirati... Doduše, o nama nije pisala ni druga štampa koja izlazi van naše republike, ali to nije za čuđenje. Prije svega, još uvijek nismo (niti imamo namjeru) napravili nikakav skandal, ne nosimo ni dugu kosu ni periku i nemamo dobre veze s raznim menadžerima i organizatorima, a to je izgleda mnogo važnije nego i sam kvalitet muzike...

VOKALNO-INSTRUMENTALNI
SASTAV
„ENTUZIJASTI“
(1965)

Ovi navodi samo svjedoče o ozbiljnom trudu svih koji su muziku učili i stvarali u okviru Doma omladine, ali i o činjenici da je upravo muzika Crnu Goru izjednačavala sa drugim republikama. Nažalost, nijesmo uspjeli zaustaviti sve one koji su kretali odavde. Jer, ili nijesmo razumjeli koliko su važni „menadžeri i organizatori“, ili nijesmo slutili da ono što je naše ima vrijednost i „van nas“. Zato nam se i desilo da se brojni pop i rok sastavi jednostavno ugase, često bez traga tj. snimljenog materijala; da odavde ljudi trkom odlaze (poput Danijela, Z. Kalezića i drugih) ili da zaboravimo ljepotu jedne *Balerine (Makadam)*, koja je svuda u Jugoslaviji bila među najomiljenijim kompozicijama... Uvijek su nam usta bila puna ljubavi za Crnu Goru, a pobijedila nas je tipična crnogorska mana – nebriga za sve vrijedno što smo imali ili imamo...

***

Niko ne zaboravlja da su u KIC-u svoje profesionalne afirmacije počinjali kompozitori: Boro Tamindžić, Miladin Šobić, Mirsad Serhatlić, Slobodan Kovačević, Saša Lokner, Rambo Amadeus, Leo Đokaj, Dejan Krdžić... ali i pjevači: Nenad Knežević Knez, Bojan Bajramović, Sergej Četković; zatim: vilionisti Vili Ferdinandi i Roman Simović, gitarista Miloš Karadaglić, violončelista Igor Perazić...

MUZIKA, SVIJET I MI

I danas je muzički program KIC-a, zahvaljujući žanrovskoj raznovrsnosti, ali i atraktivnosti, među najprivlačnijim kulturnim događanjima na državnoj razini. Kreiran je brižljivo posljednjih petnaest godina pod uredništvom Maje Popović:

– Prvo smo imali za cilj da program postavimo na modernije osnove, što znači – ne smijemo njegovati samo folklornu tradiciju, niti samo klasiku u vidu koncerata učenika i studenata. Bilo je neophodno da – uz to – promovišemo muziku i njene različite žanrove, i to predstavljajući izuzetnih muzičara od kojih su neki i dobitnici Gremi nagrade ili su vodeće ličnosti prestižnih institucija (npr. kompozitor i saksofonista David Murray; kompozitor i pijanista Jason Moran, vođa Jazz programa u Kenedi centru, u Vašingtonu, itd.), afirmacijom crnogorske muzičke scene tj. mladih i perspektivnih domaćih muzičara, predstavljajući mladih talenata, razvojem scene za kamernu muziku... Poslije je bilo lakše uspostaviti i smjenjivati različite koncertne cikluse i manifestacije. Saradnja sa muzičarima, udruženjima, školama, Muzičkom akademijom, ali i povezivanje sa raznim evropskim muzičkim agencijama, festivalima i kulturnim centrima u regionu, kao i diplomatskim predstavništvima (koji često nijesu samo inicijatori programa, već podržavaoci naših inicijativa), stvaraju dobro tlo da se inicijative i vizije realizuju u našoj sredini i pruži bolja muzička ponuda u glavnom gradu. Nijesmo zaboravili ni onu

najmlađu publiku. Zato, mislim da možemo biti ponosni što smo uspjeli da za ovo vrijeme ugostimo toliko uglednih muzičara, razvijemo domaće potencijale i motivišemo druge da rade i stvaraju. Iza tog uspjeha stoji veliki trud, rad, vjera i entuzijizam, koji poništavaju nerazumijevanje, sumnje i letargiju... Sada smo u situaciji da sa ponosom kažemo kako smo od nekadašnje malobrojne publike stigli do punih sala i izuzetnog interesovanja.

Moja vizija je bila da osmislim programe koji će nas bar djelimično uvesti u svijet i njegove kulturne različitosti i vrijednosti, te da i našu zemlju internacionalni umjetnici prepoznaju i osjete kao dobro mjesto za muziku. Multikulturalnost je muzici potpuno imanentna. Naravno, htjeli smo i da domaći umjetnici prepoznaju KIC kao scenu gdje će moći da se izraze, razmjenjuju ideje, razvijaju i afirmišu. I, konačno, da se svi – i naši i internacionalni umjetnici – susretnu i stvaraju zajedno, bez kulturoloških predrasuda i granica. Podgoriča publika je istančana i umije da cijeni što joj se pruža...

Ne postoji bolji način za opis Muzičkog programa KIC-a „Budo Tomović“ do da navedemo bar dio najvažnijih gostiju i najboljih koncerata, koji su, zaista, uveli svjetska muzička događanja u Podgoricu, odnosno u Crnu Goru:

- Koncert: **Janoš Balint**, flauta (Budimpešta, Mađarska) i **Boris Kraljević**, klavir;
- Koncert ansambla **SINTEZIS** (Skoplje, Makedonija)
- Koncert **GEORGE CABLES INTERNATIONAL QUINTET**: **George Cables**, klavir, **Stjepko Gut**, truba, **Oliver Gatto**, kontrabas, **Aleksandar Jačimović**, kontrabas, **Dušan Novakov**, bubnjevi.
- Koncert **BOULOU** i **ELIOS FERRE**; duo jazz gitara (Pariz, Francuska)
- Koncert **MICHAEL HILL BLUES MOB**. (SAD)
- Koncert **Kvartet gitara 4G** (Norveška)
- Koncert gudačkog kvarteta **THE STREET QUARTET** (Boston, SAD)
- Majstorska radionica flaute, predavač: **JANOŠ BALINT**, Mađarska
- Koncert **BODAN ARSOVSKI** i **EZGIJA ORCESTRA** (Skoplje, Makedonija)
- Koncert **MELBA JOYCE International Jazz Quintet** (u sastavu: Melba Joyce, vokal, Stjepko Gut, truba, Oskar Zenarie, klavir, Aleksandar Milošević, kontrabas i Predrag Perić, bubnjevi (SAD, Srbija, Italija, Holandija i Austrija)
- Koncert Trio **JAZZ PISTOLS** (Njemačka)
- Koncert **DUO GITARA TERCI-KORAD** (Ankara, Turska)
- Koncert kvartet **VLADIMIRA MARIČIĆA** i **GUDAČI SV. ĐORĐA – koncertna promocija albuma *Prelo***
- Koncert **DRASHAN KUMARI** (sitar) i **SWAPAN BATACHARY** (tabla) – Indija
- Koncert **DRAGOLJUB DURIČIĆ** i ansambl bubnjara
- Koncert **Bob Albanese** i „Café Simpatiko“
- Koncert **Vasil Hadžimanov Bend**
- Koncert **Duo KontraSax** (Njemačka)
- Koncert **Project ZLUŠT** (Skoplje)
- Koncert **GUDAČKI KVARTET “GLINKA“** (Moskva)
- Koncert **Ibrice Jusića**, Hrvatska
- Koncert **Toni Kitanovski** i **bend**, Makedonija
- Koncert Klavirski trio **FIBONACCI – Dani KANADE u Podgorici**
- Koncert **DAVID MURRAY LATIN BIG BAND** (SAD/KUBA)
- Koncert **Michael Hill’s Blues Mob** (SAD)
- Koncert **GUDAČKI KVARTET “GLINKA“** (Moskva)
- Koncert **PJESME KOJE SU OSVOJILE SVIJET** – u izvođenju prvaka Beogradske opere: Suzane Šuvaković Savić (sopran), Slavko Nikolić (tenor), Petar Golubović (klavir, mandolina, buzuki, balalajka, harmonika)
- Koncert **Jura Stublić** i grupa **FILM** (Zagreb, Hrvatska)
- Koncert **BOGDAN ARSOVSKI & KOKAN DIMUŠEVSKI kvartet**
- Koncert **TRILOK GURTU** Trio (Indija/Njemačka)
- Koncert **GYPSY JAZZ Boulou & Elios FERRE**
- Rock koncert **LYCHEN** (Francuska), predgrupa **Autogeni trening** (Crna Gora)
- Koncert **JOHN LEE HOOKER JR.** (SAD)
- Koncert **BAROKNI ORKESTAR EVROPSKE UNIJE**
- Koncert **PODGORICA BLUES SUMMIT 2005: PIVA JAZZ** (Crna Gora), **NINE BELOW ZERO** (Velika Britanija), **RAW HIDE** (Srbija)
- Koncert **MAGIC MALIK ORCHESTRA** (Francuska)
- Koncert **JIMMY D.LANE & BLUE EARTH**
- Koncert **RENAUARD GARCIA FONS –ARCOLUZ TRIO**
- Koncert **BACE QUARTET** (Aleksandar Petrov, udaraljke, Vasil Hadžimanov, klavir/klavijature, Teodosi Spasov, kaval i Bašar Kalife, udaraljke/glas)
- Koncert **RAPHAEL FAYS TRIO** (Francuska)
- Koncert **Tradicionalna muzika Japana – ANSAMBL KOTO** (Japan)
- Koncert **Trio FREYLEKH** (Francuska)
- Koncert **ESMA REDŽEPOVA** – Povodom Svjetskog dana Roma
- Koncert **PETAR JANKOVIĆ**, klasična gitara (SAD)
- Koncert **DARKO RUNDEK & CARGO ORKESTAR**
- Koncert **PARIS SAXOPHONE ENSEMBLE** (Francuska)
- Koncert **CAIRO SYMPHONY ORCHESTRA Program – Nothing But Mozart**
- Koncert **VLATKO STEFANOVSKI & MIROSLAV TADIĆ**

- Koncert **TERRY EVANS (SAD)**
- Koncert **Veče evropskog džeza: ANDERSKOV ACCIDENT (Danska)**
- Koncert **Veče evropskog džeza: BOJAN Z TRIO (Francuska)**
- Koncert **CRNOGORSKI KAMERNI ORKESTAR**
- Koncert **GRONINGEN GUITAR DUO**, Remco de Haan i Erik Westerhof (Holandija)
- Koncert **VLADIMIR MARIČIĆ TRIO I PRIJATELJI (Beograd)**
- Koncert **TOMMY EMMANUEL**, gitara (Australija)
- Koncert **TEOFILOVIĆI I MIROSLAV TA-DIĆ**, gitara
- Koncert **ARSEN DEDIĆ, GABI NOVAK, MATIJA DEDIĆ TRIO**
- Koncert **JASON MORAN and the Bandwagon (SAD)**
- **Jazz Appreciation Month/Mjesec poštovanja džeza u KIC-u**
- Koncert grupe **BA CISSOKO (Gvineja)**
- **PODGORICA BLUES SUMMIT : Vlatko Stefanovski Trio (Makedonija), Texas Flood i Di Luna Blues Band (Srbija)**
- Koncert **Bilja Krstić i Bistrik Orchestra (Srbija)**
- Koncert **ANTONIO CHAINHO TRIO (Portugal)**
- Koncert **DAVID MURRAY BLACK SAINT QUARTET- koncertna promocija albuma SACRED GROUND**
- Koncert **DAMIR IMAMOVIĆ TRIO**
- Koncert **BONI & PETROV FAMILY REUNION GROUP (Francuska)**
- Koncert **NICOLA CONTE JAZZ COMBO (Italija)**
- Koncert **ZAGREBAČKI KAMERNI ORKESTAR**
- Koncert Ciklus Guitar Art Fluid: **LOS ANGELES GUITAR QUARTET (SAD)**
- Koncert **THE CHRIS BYARS QUARTET (SAD)**
- **JAZZ DUO: Mimo Mitrović, truba i Šule Jovović, el. gitara (Crna Gora)**
- **TRIBUTE TO ELLA** (sastav: Susan Giles, vokal, Stjepko Gut, truba, Nikola Mimo Mitrović, truba, Patrick O'Leary, kontrabas, Leroy Williams, bubnjevi, Roland Wesp, klavir, (SAD, Austrija)
- **JULIEN LOURAU 4TET SAIGON (Francuska)**
- **Mladi i Muzika: Koncertna opera ARTILERIJA RUSTIKANA**, u izvođenju ansambla i solista Umjetničke škole „Vasa Pavić“
- **PODGORICA BLUES SUMMIT: SHARRIE WILLIAMS & THE WISE GUYS (SAD/Njemačka) i BLUES FAMILY & HARP ATTACK (Srbija)**
- Koncert **LETU ŠTUKA (Sarajevo, BIH)**
- Koncert Guitar Art Fluid: **ROSENBERG TRIO (Holandija)**
- Koncert **YASMIN LEVY**, promocija albuma „Mano Suave“ (Izrael)
- Koncert **BROOKLYN FUNK ESSENTIALS (SAD)**
- Koncert **U ČAST OLIVIJEU MESIJANU**, učestvuju: solista Marie Vermeulin, klavir; kvartet: Boris Kraljević, klavir, Eva Vučeković Veith, violončelo, Remi Delangle, klarinet (Crna Gora, Francuska)
- Koncert **JUNIOR BALLETT DE PARIS** (Mladi francuski balet, ansambl Nacionalnog muzičkog konzervatorijuma u Parizu, Francuska)
- Koncert Ciklus Guitar Art Fluid **BADI ASSAD (Brazil)**
- Koncert **Ciklus Muzičke premijere: ULRICH von WROCHEM ,viola, i TATJANA PRELEVIĆ, klavir (Njemačka/Crna Gora)**
- Koncert **ELI YAMIN BLUES BAND (SAD)**
- Koncert **DUO LA MANIVELLE (Kantautori Liselotte Hamm i Jean-Marie Hummel) – žanr: muzički kabare**
- **Praznik muzike: Koncertna premijera: MONTENEGRO JAZZ SUITE** (autor: **Patrick O'Leary (SAD)**); Izvođači: Džez kvartet: Stjepko Gut, truba, Ehud Asherie, klavir, Patrick O'Leary, kontrabas, Tom Melito, bubnjevi, i mješoviti hor i gudački orkestar Umjetničke škole „Vasa Pavić“, dirigentice: Irena Vuković (gudački orkestar) i Zoja Đurović (horski ansambl)
- Koncert **Ciklus Jazz Art Masters: DENISE JANNAH, vokal & VOLF MARTINI**, gitara
- Koncert **ELLIOTT SHARP 's TERRAPLANE (SAD)**
- Koncert **TONY ALLEN (Nigerija/Francuska)**
- Koncert Gudački kvartet **DOMINANT (Moskva)**
- Koncert **Jazz Duo: STJEPKO GUT**, truba i **EHUD ASHERIE**, klavir (SAD/Austrija)
- Dokumentarni film **SOME MEMORIES - memorijalni koncert u čast Nikoli Mimu**

- Mitroviću** – koncert **OMAZ MIMU** (učesnici: Stjepko Gut, truba, Lazar Tošić, bubnjevi, Miša Blam, kontrabas, Miša Krstić, klavir)
- **TAKMIČENJE CRNOGORSKIH PIJANISTA – CHOPIN 2010.** Povodom 200 godina od rođenja kompozitora Frederika Šopena
  - Koncert Muzičke premijere: **KOMPOZITORKE ROMANTIZMA** – izvode: **Milica Vicković**, klavir i **Yuko Noda**, violončelo (Crna Gora, Japan)
  - **FESTIVAL MUZIČKE AKADEMIJE**, Cetinje, povodom 30 godina od osnivanja
  - Koncert **GIOVANNI MAREGGINI**, flauta (Italija), i **MILANKA NIKČEVIĆ**, klavir
  - Koncert **BOŽIČNE PJESME KARLE BLEJ Carla's Christmas Carlos**, CARLA BLEY, klavir; STEVE SWALLOW, bas, i THE PARTYKA BRASS QUINTET (SAD)
  - Koncert **KAMERNA MUZIKA TRIO ORLANDO** (Hrvatska). Sastav trija: Vladimir Krpan, klavir, Tonko Ninić, violina, Andrej Petrač, violončelo
  - Koncert džezza **ELI YAMIN JAZZ QUARTET** (SAD)
  - Mjuzikl za djecu: **NORA'S ARK**, – premijera u Crnoj Gori. Autor: **Eli Yamin** (*Ilaj Jamín*); izvode: **Eli Yamin Jazz Quartet, horovi i solisti Umjetničke škole za muziku i balet „Vasa Pavić“** (SAD/Crna Gora)
  - **Internacionalni ansambl JOY OF MUSIC:** Japanski animirani film i muzika. Sastav: kamerni orkestar, hor, i solisti (Crna Gora, Japan, SAD, Njemačka, Rusija, Češka, Hrvatska, Srbija, Ukrajna)
  - Koncert **ERIC LEGNINI TRIO** (Francuska)
  - Koncert **RALPH TOWNER**, gitara (SAD)
  - Koncert **KARNEVAL ŽIVOTINJA Kamij Sensans**. Izvode: Orkestar nastavnika i učenika Umjetničke škole za muziku i balet „Vasa Pavić“ i ansambl „Joy of music“
  - Koncert – svečano otvaranje manifestacije **RADIO STRING QUARTET VIENNA** (Austrija)
  - Koncert **DENA DEROSE**, klavir & **KRISTIN KORB DUO**, kontrabas (SAD)
  - Završni koncert pilot projekta: **Internacionalni kamp za kamernu muziku**, mentor **Aleksej Šatski** i **Nazar Kožuhar**
  - Koncert **Die kleine Zaubertflöte (Mala čarobna frula)**, izvodi: **KAMERNA OPERA DREZDEN**
  - Koncert **BOJAN ZULFIKARPAŠIĆ**, klavir; koncertna promocija albuma **SOUL SHELTER** (Francuska)
  - Koncert **Dani Frankofonije: Omaž Fransisu Pulanku** – **BOJAN MARTINOVIĆ**, klavir
  - Koncert **SHAI MAESTRO TRIO** – sastav: Shai Maestro, klavir, Jarge Roeder, kontrabas, Ziv Ravitz, bubnjevi (Izrael/SAD)
  - Jazz workshop za ansamble: **ZLATKO KAUČIČ** (Slovenija)
  - Koncert **ZLATKO KAUČIČ** – projekat: **Emigranti**, udaraljke
  - JAM 2013: Koncert **TRIO HELLMULLER-RISSE-ZANOLLI** – sastav: Franz Hellmuller, gitara, Stefano Risse, kontrabas i Mako Zanolli, bubnjevi (Švajcarska)
  - **Završni koncert II Internacionalni ljetnji kamp za kamernu muziku** – Mentor i dirigent: **Elisabeth Attl** (Austrija)
  - Koncert **FISHTANK ENSEMBLE**
  - Koncert **MAGIC MALIK ORCHESTRA** (Francuska)
  - Koncert **SVIRAČ IZ HAMELNA** (kantata za djecu - premijera) Autor muzike: Gunter Kretzschmar; izvode: Hor, orkestar i solisti Umjetničke škole za muziku i balet „Vasa Pavić“
  - Koncert **VIVA VERDI**, povodom 200 godina od rođenja Đuzepea Verdija / izvodi: Umjetnička škola za muziku i balet „Vasa Pavić“ u saradnji sa Školom za osnovno i srednje muzičko obrazovanje Tivat
  - Koncert **VASIL HADŽIMANOV BEND** – koncertna promocija albuma **Can You Dig It?**
  - UNESCO Interenational Jazz Day **TIGRAN HAMASYAN TRIO** (SAD/Jermenija)
  - **Praznik muzike – Koncert BOJAN Z – QUARTET SOLEIL feat. JULIEN LOURAU**
  - Koncert **Jean-Michel Varache**, flauta, Francuska, i **Aleksej Molčanov**, klavir
  - Koncert Ciklus **Laureati međunarodnih takmičenja: JEAN –PAUL GASPARIAN**, klavir, Francuska
  - Koncert **KOMPOZITORKE IZ SJENKE** (Klara Šuman, Alma Maler, Sesil Šeminad, Ljubica Marić, Melani Bonis, Tatjana Prelević, Nina Perović, Bobana Dabović); izvođači: Ana Živković, Ols Cinxo, Marko Simović, violina; Ana i Ida Muratagić, Vesna Đokić, Marija Vujanović,

- Tatjana Prelević, klavir; Uroš Lapčević, viola; Vladimir Drobniak, violončelo; Zorana Latković, sopran
- Koncert **OMAZH MOKRANJCU** – učestvuju: Dječji i ženski hor Muzičke škole „Vasa Pavić“ i mješoviti hor „Stanko Dragojević“
  - JAM 2015: Koncert **CHRISTIAN HOWES QUARTET & Southern Exposure (SAD)**
  - JAM 2015: Koncert **NOVOSADSKI BIG BEND – ALL THAT JAZZ** (Srbija)
  - Koncert **VLADIMIR VIARDO**, klavir, Rusija (u saradnji sa Muzičkom akademijom i I internacionalnim pijanističkim takmičenjem MANJA)
  - **I Festival savremenog klavira**, tema: *Francuska muzika s početka XX vijeka*. Izvode učenici i nastavnici Umjetničke škole za muziku i balet „Vasa Pavić“
  - **Praznik muzike Koncert: JACQUES SCHWARZ – BART JAZZ RACINE HAÏTI** (Francuska, SAD, Haiti, Mauricius)
  - **Završni koncert Ljetnji kamp za kamernu muziku**, mentori: Thomas Posth, Aleksandar Latković, Tatjana Prelević, Veljko Klenkovski, Žana Lekić i dr.
  - Koncert **PHILIPP VAN ENDERT TRIO** – koncertna promocija albuma *Presence* (Njemačka)
  - Koncert **Laureati međunarodnih takmičenja: JOHANNES MÖLLER**, gitara (Švedska)
  - Koncert **Indijska klasična muzika: Nityanand Haldipur Trio** (Indija)
  - ...

Ovome treba dodati još mnogo koncerata domaćih i muzičara iz regiona, npr. koncerte: **Bojana Bajramovića**, **Dragana Stojnića**, **Gorana Krivokapića** (gitara), **Ramba Amadeusa**, **Vilija Ferdinanda** (violina), **Vladimira Maraša**, **Tanje Jovićević**, **Folklornog ansambla i Narodnog orkestra KIC-a**, **Kneza**, **Perpera**, **Zorana Kalezića**, plesne grupe **Ballo**, **Srdana Bulatovića** (gitara), **Mirsada Serhatlića**, **Darka Nikčevića** (gitara), **Zdravka Đuranovića**, **Miloša Karadaglića** (gitara), **Orkestra mladih Amadeus**, **Assa Voce**, studenata **Muzičke akademije**, učenika **Muzičke škole „Vasa Pavić“**, **Marine Cuce** (sopran), **Nedeljka Pejovića** (gitara), **Mladena Žica**, **Škole za talente Andre Navarra**, **Crnogorskog kamernog orkestra**, **Borisa Kraljevića** (klavir), **Igora Perazića**, baleta **Allegro**, **Mirana Begića**, **Dada Topića**, **Ortodox Celtsa**, **Discipline kič-me...** Time se, naravno, ne iscrpljuje sva djelatnost Muzičkog programa KIC-a, ali se ukazuje na njegov obim i značaj koji ima i za podgoričku publiku i za same umjetnike, instrumentaliste, pjevače, plesače...

Zato se može reći da smo muzikom spojeni sa cijelim svijetom, a da to ne zvuči kao fraza.

Lijep dokaz toga je kompozicija *Montenegro Jazz Suite (Crnogorska džez svita)*, koju je komponovao američki džez muzičar **Partkir Oli-ri** (Patrick O' Leary) iz Njujorka, kompozitor, aranžer i kontrabasista, američki džez ambasador.

KONCERT
DUBIOZA KOLEKTIV
(2012)

DARKO RUNDEK
(2014)

KONCERT
DARKWOOD DUB
(2014)

EKV TRIBUTE LIVE
(2015)

Ovo muzičko djelo je imalo premijeru 21. juna 2009. godine, u Velikoj sali KIC-a, na Praznik muzike. To je, ustvari, bilo naručeno djelo (tzv. porudžbina) koju je inicirala Maja Popović, u saradnji sa proslavljenim trubačem **Stjepkom Gutom**, sa kojim je i ranije bilo vrlo uspješnih saradnji. Gut je dovodio sa sobom različite ugledne muzičare iz SAD i Evrope, razmjenjivao ideje, radio seminare i tokom narednih godina pomagao našim zainteresovanim mladim muzičarima da se pripreme za studije na džez akademijama u Gracu i Americi (od 2011. godine čak četvoro mladih muzičara iz Crne Gore studira na prestižim akademijama u Bostonu i Gracu).

Ovakvi događaji predstavljaju veliki ponos Kulturno informativnog centra „Budo Tomović“, za Muzički program i njegovu urednicu M. Popović:

– Mislim da je ovaj projekat bio neka vrsta prekretnice u radu, saradnji, pokretanju stvari... Patriku smo poslali knjigu zapisa narodnih pjesama (Narodne pjesme Crne Gore) autora Miodraga A. Vasiljevića, sa preko 500 zapisa; kompozitor je bio, po njegovim riječima, počastvovan i vrijedno je radio na muzici i aranžmanima, sve do početka 2009. Animirani su Muzička škola „Vasa Pavić“, hor i gudački orkestar i to je za sve bio složen zadatak – i za učenike i za vođe ova dva ansambla: Zoju Đurović i Irenu Vuković – zbog novog stila i obrada, koje su ujedinjavale tradicionalnu pjesmu u džez i klasične aranžmane...

Francuzi su 80-tih proglasili 21. jun Praznikom muzike, koji je ubrzo postao praznik i u mnogim evropskim državama, pa smo ga i mi u KIC-u obilježavali od 2002. Realizovali smo premijeru Montenegro Jazz Suite u prepunoj sali KIC-a i uz srdačno odobravanje publike. Završne pripreme su intenzivno trajale 5-6 dana (kompozitor je poslao svoje note ranije) i tada su školski ansambli vježbali sa džez kvartetom iz Njujorka (Patrik Oliri, kon-

*trabas; Stjepko Gut, truba, Ehud Ašeri, klavir i Tom Melito, bubnjevi). Stjepko je profesor na Univerzitetu umjetnosti u Gracu. Takva saradnja do tada bila je nezamisliva – da naši mladi muzičari (pa i nastavnici) imaju jedno vrijedno iskustvo sa svjetskim muzičarima, da uče o džezu od najboljih, a kroz svoju tradicionalnu muziku, da budu otvoreni za novine i muzička miješanja i budu dio jedne divne produkcije... Nakon ovog projekta, imali smo sličnu saradnju sa američkim džez pijanistom i kompozitorom **Ilajom Jaminom**: horski ansambli i mladi vokalni i baletski solisti, u zajednici sa Eli Yamin Jazz Quartet-om, izveli su njegov mjuzikl za djecu **Norina barka**, za kraj Mjeseca džeza 2011... Od tada smo radili više programa koji su namijenjeni djeci: **Japanski crtani film i muzika, Karneval životinja** (u izvođenju učenika i nastavnika Umjetničke škole za muziku i balet „Vasa Pavić“, zatim savremeno djelo njemačkog kompozitora Gintera Krečmara pisano po legendi **Svirač iz Hamelna**, u saradnji sa istom školom itd...*

Zato, kada vidite da su na programu DEUS ili Praznici muzike ili Svjetski dani muzike ili koncerti maturanata Srednje muzičke škole... ili baleti ili... ili... treba da znate da sve te divne događaje – u saradnji sa brojnim institucijama, ambasadama i konzulatima stranih država u našoj zemlji, nevladinim organizacijama, domaćim i stranim matičnim centrima, domaćim i stranim solistima... – za građane Podgorice i Crne Gore planira, osmišljava, organizuje i realizuje upravo Muzički program Kulturno informativnog centra „Budo Tomović“!

Sve podatake, obimnije i sadržajnije, naći ćete ubrzo na sajtu KIC-a, a do tada čujte kako naše pjesme zvuče u džez obradi, na linkovima:

Šetajući pored Ljubovića – Love Song

<https://www.youtube.com/watch?v=AcvYV1yb-is>

Još ne sviće

<https://www.youtube.com/watch?v=8HxGjauQYAQ>

Milica

<https://www.youtube.com/watch?v=TAwjyfKAI7Q>

Slavuj poje

<https://www.youtube.com/watch?v=iuXrsnOnb5o>

Pod onom gorom zelenom

<https://www.youtube.com/watch?v=rKdIeZI9i5c>

KAKO SE PIŠE USPJEH

Pravo književno čudo napravio je Klub mladih pisaca Doma omladine „Budo Tomović“. Klub je osnovan još 1962, pri Omladinskom kulturnom centru i u samom startu nije imao prevelike ambicije. Mladi pjesnici i pisci su se okupili kao što se ptice okupljaju svaka u svom gnijezdu, želeći da na jednom zajedničkom mjestu razgovaraju o svom radu, preispituju teme koje ih zanimaju, upoređuju iskustva, pomognu i budu prva publika i podrška jedni drugima.

Na prvom sastanku, kome je prisustvao i Danilo Burzan, sekretar SSO Titograda, da bi uozbiljili svoj plan i dali mu pravu formu, za predsjednika Kluba izabran je Ratko Vujošević. Članovi Kluba mladih pisaca su tada postali: Lale Brković, Slobodan Jovalekić, Žarko Mališić, Čedomir Đurković, Drago Dedić (tada pisac, a sada poznati slikar u Parizu), Zef Bato Dedivanović, Mila Jovanović, Stanko Dapčević i Zuvdija Hodžić.

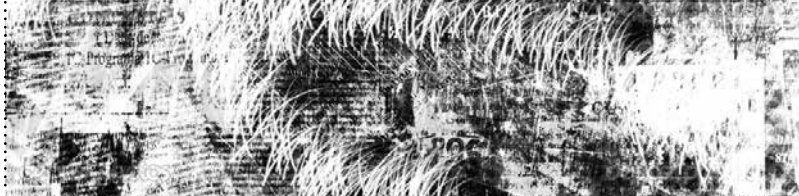
Vijest o Klubu se veoma brzo proširila, pa su već na drugi, odnosno na treći sastanak Kluba, došli i: Slobodan Kalezić, Rajko Pavićević, Radmila Đurković-Cerović, Milenko Dragović, Vasko Knežević, Miodrag Tripković, Miodrag Dubak (za koga Z. Hodžić kaže da je bio „pjesničko čudo“ i da je „nažalost, rano prestao da piše“), Vladimir Tomović, Milorad-Miško Vujisić, Nevenka Radunović-Miranović, Ranko Jovović, Slobodan Boban Boljević, Branka Bojanić-Vojvodić, Antun Zakovšek, Budimir Lacković, Momir M. Marković...

Ratko Vujošević tada objavljuje knjigu poezije *Znak na putovanju*, u kojoj je i čuvena poema „Orevuar Montenegro“. Sjećate li se:

...
Nek ljubav u krv uđe
Montenegro, lučo, istorijo
Montenegro, lučo, istorijo

Nešto kasnije Ranko Jovović objavljuje zbirku poezije *Gvozdena šuma*, a Nevenka Radunović zbirku *Vinograd na moru*. Ubrzo su stigle i prve nagrade: na jugoslovenskom konkursu *Književnih novina* nagrađen je Slobodan Jovalekić, a Zuvdija Hodžić na jugoslovenskom festivalu „Vršnjaci mladosti“ u Beogradu osvaja prvu nagradu.

Ratko Vujošević nije dugo bio predsjednik, jer je otišao u Beograd na Višu partijsku školu, ali je, prema riječima Zuvdije Hodžića: „Klubu udario najjače temelje“.

TRIBINA
„MARK TVEN I TRADICIJA KOMIČNOG
U AMERIČKOJ KNJIŽEVNOSTI“,
predavač: PITER BENSON (USA)
(1985)

PROMOCIJA KNJIGE
„BILA JEDNOM ČETA DJEVOJAKA“,
LJILJANA BULATOVIĆ
(1985)

PUBLIKA
NA PROMOCIJI
(1990)

Za novog predsjednika je izabran Zuvdija Hodžić. Uvijek prefinjeno duhovit, Hodžić o svom predsjednikovanju kaže: „Bilo mi je lako – samo sam nastavio! Iste forme rada: Veče poezije, Veče kritike, Mala antologija poezije – kad svako čita novu pjesmu i bira se najbolja, Oči u oči sa najboljim piscem, Veče savremene evropske poezije, eseja... Imali smo, naravno, i književne večeri u školama, drugim gradovima, pa i u brojnim radnim organizacijama. Organizovali smo i veliko književno veče „Dođite – pjesma vas zove“, 14. marta 1965. godine, na kojem učestvuju već poznati: Desanka Maksimović, Radonja Vešović, Petar Đuranović, Sreten Perović, Gojko Dapčević i među njima mi, mladi pjesnici: Milorad Vujisić, Nevenka Radunović, Mišo Tripković i ja.“

Članovi Kluba mladih pisaca su redovno učestvovali na susretima pjesnika širom Jugoslavije. Klub je i omasovljen – stariji polako odlaze, a mladi sve više dolaze. U Klub se učlanjuju: Slobodan Đelević, Vuko Darmanović, Mihailo Zefa Sekulović, Miodrag Milošević, Ilija Lakušić, Slavica Zeković, Anka Bečka Vojvodić, Pavle Adžić, Ljiljana Vučinić, Danilo Jokanović, Ranko Spalević, braća Tomislav i Dejan Boričić, Stanka Nikač, Veselin Rakčević, Vjera Bojanić, Sonja Vujošević, Branka Radusinović, Mirjana Perović, Miodrag Radović, Perivoje Popović i drugi.

Klub objavljuje knjigu mladih pjesnika *Vrata ostaju otvorena*.

A onda je organizovan, 1968, i prvi Festival mladih pjesnika Jugoslavije – „Majska rukovanja“, na kojem učestvuje preko četrdeset pjesnika iz cijele države. Zanimljivo je da je prvu nagradu osvojio Zuvdija Hodžić, današnjim čitaocima poznatiji kao sjajan prozni pisac. Zbog odlične organizacije pjesničkog festivala i refleksija koje je imao u kulturi, „Majska rukovanja“ odmah postaju tradicionalna manifestacija i to veoma afirmisana na jugoslovenskim prostorima. Odnosno, učešće na ovom festivalu bilo je dokaz vrijednosti i znak pravog prestiža.

Hodžić svjedoči da su se zbilja trudili oko svakog detalja: pozvane pjesnike – goste su organizovano dočekivali, obezbjeđivali im smještaj i svaki drugi ugođaj, u što ovi nijesu mogli ni vjerovati. Poseban utisak na goste ostavio je i pravi veliki plakat koji je najavljivao veliku pjesničku feštu. Taj lijepi tretman, kojim se dokazivalo koliko je važna riječ pisca-umjetnika i sa koliko ljubavi se poštuju sami umjetnici, bio je moguć upravo zato što je Klub imao sigurnu podršku od radnih organizacija; naime, mladi pisci Kluba su svojim radom zaslužili poštovanje onih koji su u tim organizacijama imali mogućnost da odlučuju kome treba pomagati i što treba finansirati.

Klub organizuje i prvi susret pjesnika Crne Gore (na kojem opet Hodžić osvaja prvu nagradu), ali i druge manifestacije. I dalje članovi Kluba mladih pisaca učestvuju na svim pjesničkim susretima u Jugoslaviji, dobijaju nagrade i priznanja. Gostuju na susretima u gradovima sa Titovim imenom – Užice, Veles, Koprivnica, Velenje; na „Omladinskim jugoslovenskim igrama“, „Mladoj Strugi“, „Poetskom zboru“ u Prilepu, na „Racinovim sredbama“ u Velesu i drugdje.

Za predsjednika Kluba 1968. godine, izabran je **Vuko Darmanović**, izuzetno agilna pregalac i rukovodilac. Pod njegovim rukovođenjem Klub postiže još bolje rezultate, pojačava aktivnost i nastavlja sa priređivanjem književnih večeri i susreta, a festival „Majska rukovanja“ besprekorno organizuje. Klub je i tada finansijski veoma dobro obezbijeđen i to zahvaljujući ustaljenoj saradnji sa raznim radnim organizacijama koje su ga rado i sa uvažavanjem pomagale. („Majska rukovanja“ su potrajala gotovo dvije decenije, a uoči devedesetih su bila, naravno, potpuno nezamisliva.)

Gosti Kluba mladih pisaca Doma omladine često su bili i poznati pisci; među njima: **Meša Selimović**, **Čedo Vuković**, **Sreten Asanović**, **Janko Đonović**, **Mirko Banjević**, **Branko Ćopić**, **Dušan Kostić**, (ranije i **Dobrica Ćosić**), **Milo Bošković**, **Milorad Stojović** i drugi. Njihova gostovanja su uvijek bila izuzetno posjećena i sa zahvalnošću prihvaćana od strane Titograđana.

Klub mladih pisaca je zbog ukupnog doprinosa kulturi našeg grada (jasno, i cijele države) nagrađen najvećim društvenim priznanjem Titograda – Nagradom Oslobođenja, 1969. godine. Nekoliko godina kasnije, istu nagradu je dobio i Zuvdija Hodžić. Mnogi članovi Kluba su dobijali Plakete i Diplome, kao priznanja za organizacioni i umjetnički rad.

Ako je neko uspio da približi pisanu riječ i poeziju ovdašnjim mladim (i ne tako mladim) ljudima svojim radom i svojim djelima, ili „donosivši“ je iz cijele Jugoslavije u Titograd, a riječi crnogorskog jezika, i nježnog i tvrdog – već prema pjesmi, „raznosivši“ širom jugoslovenskih prostora, onda su to učinili upravo ovi, tada mladi, pjesnici iz Kluba Doma omladine „Budo Tomović“.

Zahvaljujući onima koji su tokom vremena ušli u naše udžbenike, a njihova poezija i proza postale sastavni dio i opšte i rafinisanе kulture, iskra pjesništva nije ugašena. I evo, danas KIC ima **Forum mladih pisaca**, zaista mladih, od kojih očekuje mnogo. Tu su: **Jana Radičević**, **Jelena Petrović**, **Šćepan Popović**, **Jelena Malović**, **Aleksa**

Đuričković, Irina Lakić, Andrijana Harović, Đorđije Đukanović, Marija Vesković, Milan Mitrović, Ane Spahić, Nikola Ćorac, Milena Radević, Savo Miljenković, Dražen Glavatović, Sanja Vilus, Teodora Stojanović, Marko Stanojkovski, Jelena Đurović, Milica Marković, Anđela Matanović, Barbara Delač, Nataša Gudelj, Luka Boljević, Ivana Daković, Naja Muković, Anđela Simonović, Anđela Jokić, Marija Vlaović, Andrea Mićanović, Jovana Malović... Možda će oni uspjeti da godine koje bježe pretvore u budućnost...

TEATAR JE TEATRU TEATAR

Omladinski kulturni centar je osim folklorša, od starta okupljao i ljude koji su u teatru vidjeli sebi najbližu i najprivlačniju umjetnost. Dirnuti ili nasmejati, osvojiti ili zamisliti ljude oko sebe, odvajkada je izuzetno privlačna majstorija. Posebno privlačno je biti neko drugi. Neko drugi ili bilo ko – mogući ili nemogući lik, naš ili strani čovjek... biti mlad a igrati starca, biti žena a igrati muškarca...i toj *tudoj* koži podariti sadržaj, udahnuti život i dočarati ga tako da svo gledalište zajedno sa glumcem pati, smije se, pjeva, uzdiše ili zaplače, jeste vrijedno svakog sata provedenog na probama i svake druge podnešene žrtve. Otuda je i interes za dramsku sekciju uvijek bio veliki, pa je zato i bilo logično organizovati rad Dramskog studija, koji već od utemeljenja Doma omladine poprima sve ozbiljniji karakter. Dramski studio je imao svoju scenu i dramsku sekciju, kroz čiji rad su se izvajali posebno talentovani amateri, pa se vrlo brzo počelo sa pripremama i igranjem i nešto zahtjevnijih dramskih sadržaja. Naravno, amaterska glumačka družina je bila sastavni dio ukupne umjetničke ponude Doma i, opet očekivano, iziskivala je nevelika sredstva za svoje bitisanje i rad.

Brojni glumci amateri su ostali u Dramskom studiju i kasnije kada je oformljen Dom omladine, i bili su garancija za uspješan rad ove scene. Imati mladiće i djevojke u dramskoj sekciji nije bilo neobično, ali bilo je izuzetno teško animirati nešto starije građane da se priključe amaterima Doma, možda i zato što je skoro svaka brojnija radna organizacija ili fabrika imala svoje glumačke družine. Zbog nedostatka starijih, mladi članovi su teško mogli igrati širi ili ozbiljniji program. Otuda su „zlatni dječaci i djevojčice“ iz nekadašnje glumačke družine, šezdesetih godina bili i zlatni oslonci i nosioci dramskog repertoara Doma omladine.

Iz zahvalnosti za to što su utrli put Dramskom studiju, ali i drugim aktivnostima Doma, ovdje prenosimo jedan novinski zapis, objavljen na razmeđu poslijeratnog i našeg doba, davne 1986. godine. Neka od imena i sada dobro pamtimo, neke od njih poznajemo, a neke ćemo „sresti“ i u opisima ostalih domskih aktivnosti ili kulturnih događanja u našem gradu:

VREMENA DAVNA – VREMENA BLISKA: DOM NAM BIO DOM 19. FEBRUAR 1986.

Bilo je to značajno veće. Slavilo se... – ono kada se bude gotovo zaboravljene uspomene, kada iz podsvijesti iznenada bljesnu neka poznata imena, događaji... Za **Stanislava Mujka Lončarevića**, koji je bio u društvu od osnivanja, prijatelji kažu da je uvijek ostajao tu dok su drugi dolazili i prolazili.

– Najviše lijepih uspomena nosim, i iznad svega jedno izuzetno poštovanje za ovo društvo, zbog ljudi koji su njime upravljali, a i zbog onih mladića i djevojaka koje je entuzijizam i ljubav prema amaterskom radu ovamo dovodio, kaže **Mujko Lončarević**.

Jedan od „starih vukova“ koga smo sreli u holu Doma omladine bio je i **Zef Dedivanović**.

– Želio bih da ovom prilikom pomenem najaktivnije članove i predsjednike društva: **Dušan Duka Popović**, **Orle Šabović**, **Marko Stojkić**, **Branislav Novaković**, **Mirčeta Pešić**, a kasnije direktori **Ljiljana Bulatović**, **Vukale Đerković** i **Rade Popović**. Oni su aktivno učestvovali u stvaranju Doma omladine onakvog kakav jeste, ne štedeći truda. U tu vrstu ljudi spadaju i: **Cvetko Popović**, **Milo Miranović**, **Stanko Dapčević**, **Cule Marić**, **Puco** i **Sloba Marković**, **Ljubo Martinović**, **Ablah Abdović**, **Dragan Popović**, **Kaća Slijepčević**, **Vlado Šoć**, **Momo** i **Dragica Pajović**, **Ruža Ivanović**, **Temo Jevrić**, **Ratko Vujošević**, **Zuvdija Hodžić**, **Čeda Leković**, **Bato Rogošić**, i mnogi drugi – prisjeća se **Zef Dedivanović**.

Mihailo Bato Kuliš bio je jedan od članova dramske sekcije.

– U društvu sam bio od 1954. do 1957. godine... Glumi nas je učio **Petar Begović**... U dramskoj sekciji su u to vrijeme bili i **Andrija Ševaljević**, **Velimir Stojanović**, **Čedo Vukanović**... Na festivalu u Slavonskom Brodu osvojili smo prvo mjesto sa predstavom *Sumnjivo lice*... Bilo je tu i zgodnih anegdota. Jednom sam, tako, pjevao u duetu na nekoj priredbi, jer je duet bio najavljen. To što nijesam imao pojma o pjevanju izgleda da je uzбудilo jedino mene, smijući se seća se **Bato Kuliš**.

U holu smo sreli i novinara *Politike*, **Ljuba Đikanovića**, koji je još od 1955. godine bio član Doma omladine.

– Veoma rado se sjećam tog vremena... sudeći po ondašnjoj umjetničkoj kritici, imali smo i zavidna umjetnička ostvarenja. Članovi drame bili su tada i: **Tanja Đurović**, **Zorica Bulatović**, **Nikola Stojanović**, **Kica Pejović**, **Branko Kovačević** i mnogi drugi... Pokrenuli smo, na primjer, **Tribinu mladih**, koja je bila i prva tribina te vrste u Crnoj Gori. Prije Titograda, Tribina je osnovana samo u Novom Sadu. Na godišnjoj izbornoj konferenciji omladine, podnesen je koreferat o uslovima i potrebama sadržajnijeg kulturnog i zabavnog života mladih. Nije mnogo vremena prošlo od tog događaja, pa su odobrena i prva sredstva za početak izgradnje Doma omladine – rekao nam je na kraju Ljubo Đikanović...

***

Uz glumce amatere, uporedo se razvijala i recitatorska sekcija, a kako su obje povezane sa poezijom i književnošću uopšte, često su i pristupale zajedničkim programima. **Poetski teatar** je jedna od formi tog spoja glumačkog dara i lijepog govorenja, a poezija, kao vrhunska umjetnost još od antičkog doba, baš kao i sva ona raskoš koju poezija nudi čitaocu, slušaocu, publici uopšte, vrlo je podatan i zahvalan *materijal* od kojeg se može napraviti novo čudo. I najljepša pjesma (ili proza) još je ljepša kad ju neko zna lijepo kazati. I svi će vam reći – ma koliko mladih i starijih prošlo scenama KIC-a, ma koliko njih je na bazi baš tog iskustva biralo i buduće profesije – da je prva asocijacija na poeziju i teatar u našem gradu, bio i ostao dragi **Džoni Hodžić**. Pravnik po obrazovanju, a „bandit i pjesnik“ u teatru. On je, nažalost, prerano završio i na ovoj i na životnoj sceni, ali nema sumnje da je, dok je bio tu, mnoge opio i zauvijek vezao za vrijednost i ljepotu poezije upravo svojim recitatorskim darom. Džoni je bio i vrlo uspješan glumac, igrao je u predstavama Dramskog studija, DODEST-a, u radio dramama i na televiziji. Bio je i organizator, scenarista i reditelj (*Umir*)... Približio je svaku riječ srcu i umu čovjeka, te za sobom ostavio zaista upečatljiv trag. Za doprinos kulturi nagrađivan je sa preko 60 nagrada, ali i najvećim odličjem grada – Nagradom 19. decembar. Nemoguće je i pomenuti Dom omladine odnosno KIC, a ne pomisliti istog trena baš na Džonija. Dajući mašti na volju, možemo ga zamisliti kako u nekom rajskom vrtu, među ružama ili kraj vodoskoka, sjedi i čita stihove koje je najviše volio. I zavidjeti okupljenima.

PREDSTAVA
„OKOVANI PROMETEJ“
(1975)

137

PREDSTAVA
„OVAJ SMAK SVIJETA“,
DODEST
(1984)

PREDSTAVA
„IMPROVIZACIJE NA ODJELJENJU
ZA KOLEKTIVNU PSIHOTERAPIJU“,
DODEST
(1985)

PREDSTAVA
„PISAC PORODIČNE ISTORIJE“,
DODEST,
TITOGRAJSKO LJETO '85

DOM OMLADINE „BUDO TOMOVIĆ“ — TITOGRAĐ

dodest dani 84
19 - 24 novembar

BILTEN br. 1

dodest

Uz glumce i recitatore, logično su se slagali i mladi pisci koji su se okupili u Klubu Doma omladine. Zato su pojedini članovi Kluba bili aktivni i kao glumci, pa je, recimo, **Zef Bato Dedivanović** – danas svima drag kao jedan od najpoznatijih crnogorskih glumaca, a malo ko zna da je vrlo uspješno pisao pjesme...

No, pravi procvat Dramski studio doživljava sredinom sedamdesetih, kada se Domu priključila jedna grupa mladih, koji su bili spremni probati nešto novo i nešto drugačije. Shvativši da je umjetnost samo stvaranje, a ne puko ponavljanje u bezbroj primjeraka – makar bili besprekorni, odlučili su se na eksperiment unutar glumačkog potencijala pri AKUD-u „Mirko Srzentić“ i postavili temelje novom vidu teatarskog izraza. Tako je nastala eksperimentalna scena, a kako se, nakon uspjeha prve predstave priključila Domu, i on se našao u nazivu: Dom omladine Dramska eksperimentalna scena Titograd, odnosno DODEST.

O tom rađanju ili pravoj renesansnoj preobrazbi, **Slobodan Milatović** u monografiji *25 godina DODEST-a*, zapisuje:

„Rad na predstavi *Okovani Prometej*, započet novembra 1974. godine, faktički podrazumijeva i nastanak ovog pozorišta. Predstava je premijerno izvedena januara 1975, u amfiteatru Ekonomskog fakulteta i odmah je izazavala oprečna i burna reagovanja, od potpune negacije do neprijatne glorifikacije. Ovakva reakcija i očigledni uspjesi postignuti na raznim festivalima, doprinijeli su velikom inetresovanju mladih i talentovanih ljudi, koji su se kasnije priključili grupi. Predstava *Okovani Prometej* je bila u stvari Manifest ove pozorišne Grupe! Inhibicija – demistifikacija – konceptualizam – načelne su odrednice u kasnijim predstavama... Prvi put se pominje ime DODEST 1976. godine, a sa uspjehom nove predstave *Marko Kraljević – super star*, sve prerasta u pokret, predstava postaje kulturna i za nepune dvije godine DODEST već ulazi u legendu...“

„Legenda od pozorišta“ radi i nove predstave: *Vladimir Kućović, Zabava, Gorski vijenac – vijenac gorski...* a u njen su rad uključeni: **Žarko Laušević, Stela Četković, Milutin Karadžić, Marko Baćović, Mladen Nelević, Dušan Bojić, Branka Sekulović, Džoni Hodžić, Jovanka Kovačević, Momir Gazivoda, Ljubo Rajković...** To je vrijeme kada zaista zaživljava pravi *Living teatar* i ostvaruje geslo: „Mi se pozorištem ne bavimo ni amaterski, ni profesionalno, već stalno“.

Brojni, ustvari gotovo svi iz ove legendrane grupe DODEST-a, otišli su na Fakultet dramskih umjetnosti u Beogradu (kasnije i drugdje), postali izuzetno cijenjeni glumci i, uglavnom – ostali tamo (i drugdje). Nakon

kraćeg zatišja i nakon renoviranja Doma omladine, DODEST donosi novu premijeru – *Uskrsnuće*, čime počinje njegov profesionalni rad. To je značilo da u predstavama DODEST-a sada već učestvuju respektibilan niz profesionalnih glumaca, ovdašnjih iz CNP-a, ali i sa drugih strana. Glumci dolaze po pozivu, ali i zbog afiniteta prema ovom drugačijem pozorišnom naumu i zaumu, te je titogradska publika u predstavama: *Marko Kraljević – superstar*, *Audijencija*, *Hi-Fi*, *Zoološka priča*, *Pisac porodične istorije*, *Đekna*, *Dahije...* mogla uživati i u umijeću: Slobodana Aligrudića, Gorice Popović, Josifa Tatića, Petra Božovića, Predraga Lakovića, Aleksandra Berčeka, Žarka Lauševića, Stele Četković, Marka Baćovića, Ljiljane Dragutinović, Branimira Brstine...

Multimedijalni projekti, dokumentarni i ambijentalni teatar i koncept predstave su manir u kojem su rađeni projekti: *Gorski vijenac*, *Hamlet*, *Večernji akt J.B. kod Kazimira S. Maljevića*, *Lažna predstava Magbeta u Njegoševom parku*, *Modna revija*, *Ko je izdao Hristra*, *Godot (Mač u kamenu)*, a oslanjaju se na crnogorsku književnu baštinu, ali i istoriju, mitove, etiku... Ono što ih dodatno karakteriše jeste misija nacionalnog, ali i političkog teatra. Sve ovo se dešava osamdesetih, dakle, onih godina kada je i ukupan rad Doma omladine najbogatiji i najraznovrsniji.

U tim godinama dobrih plodova, DODEST obilježava desetogodišnjicu, a već iduće godine, na DODEST DANIMA počinje Festival jugoslovenskog alternativnog teatra – FJAT. Slobodan Milatović napominje da je to bila „posljednja kulturna manifestacija u SFRJ bez otkazivanja i održala se sve do 1991. godine“.

Devedesete i DODEST-u donose promjene i to baš kada je pozorište pokušavalo da organizaciono i programski postane repertoarsko pozorište. Repertoar su činile predstave: *Đetići u parlamentu*, *Udri muški*, *Žitije Mrđena Nesretnikovića*, *Prva ljubav*, *Gospođica Julija*, *Marko Kraljević – super star*, *General i njegova glumica...* Za povećanu brojnost publike i češće igranje predstava, odnosno repertoar, neophodni su bolji tehnički uslovi, ali i još mnogo toga... A to su devedesete!

Debalkanizacija Balkana je, kasnije, osnovna ideja za pokretanje novog festivala – FIAT-a, kada u Podgoricu stužu značajne evropske i svjetske alternativne grupe, a DODEST gostuje na mnogim međunarodnim festivalima. Tako se na izuzetan način zaokružuje priča o jednom pozorištu koje je samo sebe rodilo i samom sebi stalno udahnuje novi život u širokim i vremenskim i prostornim razmjerama.

***

DODEST je od početka svog djelovanja poštovao poseban princip, naslijeđen od onih prvih glumaca-amatera, i pretvorio ga u kvalitet više kroz sopstveno iskustvo – valja pozorištu da prihvati sve zainteresovane ljude i sve ideje! „Stalno bavljenje pozorištem“ je za DODEST, neminovno, to i značilo. Međutim, ni nakon sticanja profesionalnog statusa, DODEST nije odustao od stručne pomoći i saradnje sa ostalim dramskim formama i grupama u okviru Doma omladine, odnosno KIC-a, niti od angažovanja u brojnim predstavama i projektima, upravo članove Dramskog studija...

Profesionalni reditelji i glumci su često bili članovi žirija na dobro upamćenim „Majskim smotrama“ (škola, radnih organizacija, fabrika, seoskih KUD-ava), baš kao što su to činili i njihovi stariji ili savremenici „saborci“ sa dramske scene. Smotre i nijesu bile ni zamišljene, ni organizovane, samo radi revijalnosti i pukog „pokazivanja“ – one su uistinu nametale iz godine u godinu sve više standarde i mnogima su poslužile kao pokazatelj kuda sve umjetnost može da ih odvede. (Pa, i da su zamišljenje kao obične narodne zabave, nijesu to mogle ostati, jer su imale takmičarski karakter, a to je, neminovno, učesnicima omogućavalo prestiž u društvu, za što su se morali potruditi.) Na „Majskim smotrama“ su se takmičili svi: od glumaca, recitatora, muzičara, do folklorša i pje-

vača, i tada je grad zaista, sa proljećem doživljavao i svoju preobrazbu. Djeca, mladi, starci, umorni, prezaposleni, dokoni, tužni, nasmijani... svi su se zbijali u sale Doma omladine da bi gledali organizovana kulturno-umjetnička takmičenja. Nagrade, koje je obezbjeđivala opština i sam Dom omladine, čak i ako se radilo o plaketama i sl, imale su poseban značaj i predstavljale dokaz znanja, umijeća, kreativnosti i truda...

Uz sve to, u tim dobrim „Budovim“ godinama, bilo je prostora da i druga pozorišta igraju svoje predstave (npr. CNP), da gostuju i teatri sa strane, ali i da naši mladi kadrovi ostvare svoje prve ambicije. Tako je npr. **Radmila Vojvodić** baš na ovoj sceni postavila svoju prvu pozorišnu predstavu (1986, DODEST: *Pisac porodične istorije*), po tekstu mladog dramskog pisca – **Ljubomira Đurkovića**, još jedne DODEST-ove legende.

***

Recimo da je 2015. godina podgoričkih jubileja u kulturi. Osim što je KIC slavio **50-ti** rođendan, obilježeno je **40 godina DODEST-** a kao i **30 godina FIAT-**a.

U ovoj, Međunarodnoj godini svjetlosti, umjesto „Okovanog Prometeja“ (1975) Slobodan Milatović je za jubilej pripremio *Prometej – pokušaj svjetlosti*. Formu i elemente ovog pozorišnog spektakla čine procesija (tj. aktivacija publike tokom cijelog scenskog događanja), tehno-opera (upotreba pirotehničkih i scenskih efekata, video projekcija, muzika i koreodrama), instalacija/performans, kao i dramski segment projekta. Originalnu muziku uradili su Vjera Nikolić i Šukrija Žuti Serhatlić, a korišćena je i muzika grupe *Laibach*. Dizajn potpisuje Suzana Pajović, produkciju Ljubo Kaličanin, saradnik je bio Goran Ćetković, dok je direktorica projekta bila Snežana Burzan. U predstavi igraju: Aleksandar Gavranić (kao Prometej), Vjera Nikolić, Žuti Serhatlić, Eden Sekulović, Cirkusfera teatarska grupa iz Beograda, Sejfo Seferović, Beli Lopičić, Ivana Milošević, članovi Dodestove škole glume i Dramskog studija KIC-a „Budo Tomović“.

Uz napomenu da FIAT više nije „pod“ KIC-om već je privatna, samostalna produkcija, dodajmo da smo se i mi ove jeseni radovali jubileju **30. FIAT-u** na kojem je realizovano 50 programa, u kojima je učestvovalo 200 umjetnika: 12 predstava, pet izvođenja uličnih predstava, pet filmskih projekcija, pet književnih programa, devet muzičkih nastupa, pet likovnih programa, pet prezentacija u okviru kreativnih industrija i četiri razgovora sa rediteljima.

DOEST 1975-2015

POKUŠAJ SVJETLOSTI **PROMETEJ**

Oni koji nijesu bili dio DODEST-a, ni bilo kojeg drugog pozorišta, a imali su ideje i projekte, kao i oni koji su tek ulazili u Talijin svijet, imali su u Domu omladine Dramski studio, odnosno amatersku scenu i konkretnu ili savjetodavnu pomoć od iskusnijih članova i članova DODEST-a. Ali, i da nije bilo te pomoći, DODEST je već osvjetlio jedan specifičan put teatrima uopšte, a konkretne članove Dramskog studija, ohrabrio u njihovim nastojanjima, u radu i u uvjerenju da teatar jeste najobuhvatnija umjetnost sa najraznovrsnijim izrazima i mogućnostima. Ustvari, da je tada teatar najbolji.

Dom omladine je, shodno tom duhu, otvorio svoju scenu i za neke samostalne grupe, npr. teatar „Kako nam drago“, **Jagoša Markovića**, bez obzira na to što je Marković tada tek šesnaestogodišnjak; projektima **Miška Đukića** (*Oko bez zjenice, Godo je doša, Hajde da se igramo apsurd*) ili za „Šok teatar“ **Mihaila Radoičića**.

Svoje dramske tekstove (rediteljsko i glumačko umijeće) iskušavali su i drugi, poput prof. **Dragana Koprivice**...

Inače, najveći broj predstava u Dramskom studiju uradio je **Branko Kovačević**, a najzapaženije su bile *Dani poslije* i *Čekajući Godoa*.

Nemoguće je pobrojati sve te mlade (i malo starije) ljude, koji su udahnjivali život ovoj sceni, a na njoj učili sopstvene živote i istraživali granice svojih mogućnosti.

Prethodno smo naveli starije generacije, pa evo još nekih imena: Mirsad Rastoder, Vesna Dedić, Violeta Ljuljđuraj, Katarina Brajović, Mijat Radonjić, Nataša Kostić, Zumreta Babačić, Branka Milikić, Dragan Blagojević, Željko Radunović, Žana Stijepović, Dubravka Đerković, Ljubo Kaličanin, Biljana Marković, Mileva Đukić, Marina Bošković, Milica Šaranović, Dejan Raičević, Veljko Vlahović, Zoran Matijević, Dženad Ganjola, Žaro Mugoša, Vladan Bojanović, Svetlana Vujošević, Varja Đukić, Sejfo Seferović, Safet Šaćiri, Duško Ivanovski, Ljudmila Brajović, Goran Četković, Vjera Mujović, Blaženka Golubović, Aleksandar Krstajić, Davor Dragojević, Vesna Krivčević, Goran Nikčević, Željko Jovanović Glatki, Goga Lutovac, Blaženka Golubović, Miladin Perović, Svetlana Jovanović, Srđa Pavičević, Dragi Vujačić, Maja Četković, Suzana Raičević, Slavko Maras, Snežana Obradović, Aleksandar Tabaš, Samir Rastoder, Srećko Tadić, Mirko Dragović, Ljiljana Burzan, Branka Zejak, Olga Zejak, Ana Mihalović, Kaća Tomašević, Caca Pavić, Nikola Vukčević, Ivan Đurović, Predrag Kralj, Boban Sekulović, Dejan Dragičević, Sejdo Alijaj, Dejan Đonović, ... i mnogi drugi.

Kompletnost programima Doma omladine/KIC-a davale su i staropodgoričke šale i doskočice, koje je upečatljivo donosio dragi čika **Gojko Martinović**. Staropodgoričanin sa najvršnjim iskustvom duhovite Stare Varoši, ali i one Mirkove, nije htio samo da nas nasmije. On nas je preko tih šala učio i u kakvom duhu i multietničkom i multikonfesionalnom skladu su živjeli naši stariji. Iz tog duha su i mlađe generacije razvijale originalni pogled na svijet, pojave i ljude, a sa istim nasljeđem humora, jednakosti i međusobnog poštovanja.

***

Tako je Dom omladine/KIC uistinu najraskošnija titogradska/podgorička teatarska maštarija: u uslovima uobičajenim za amaterizam, postizani su natprosječni, a katkad i najviši umjetnički dometi; ali, ta *maštarija*, zato što je ovo Podgorica, odnosno Crna Gora, i sama može biti, ne samo scena ili lokacija, već pravi pravcati junak jedne nove, urbane i, svakako, nadrealne, teatarske igre.

Navikli smo na irealno i nadrealno, i možda nam se baš zato i desilo da Dom omladine/KIC – od malih satiričnih igrokaza, preko prvih poetskih teataru i prigodnih pozorišnih uradaka, pa sve do profesionalnih predstava i projekata – za brojne građane Podgorice bude, ustvari, i **jedino mjesto gdje su odgledali pravu pozorišnu predstavu i vidjeli glumce (i ostale umjetnike) i čar njihove igre na sceni.**

KIC može da se pohvali sa **dvije glumačke radionice** za mlade, DO-DEST-ovom i Dramskim studiom u kojima su blistali i blistaju: Adriana Žolja Bošković, Ivana Milašević, Ksenija Stanković, Sreten Radulović, Rajko Brajović, Lenka Mirković, Rastko Sekulović, Jovana Nikčević, Ivana Đurđić, Milena Brajović, Andrea Lekić, Valentina Striković, Milica Šarac, Dimitrije Drobnjak, Dule Nikolski, Marija Brnović, Tijana Radulović, Jelena Malović, Maša Kalezić, Marija Boljević, Filip Jokić, Marko Koković i drugi.

Za sada, u salama KIC-a svoje predstave igra Gradsko pozorište, jer nema svoje scene. Istovremeno, u Podgorici i Crnoj Gori, zahvaljujući Fakultetu dramskih umjetnosti, postoji preko 40 mladih glumaca, koji nakon diplomiranja nikada nijesu stali na pozorišnu scenu! Ko zna još koliko je diplomiranih dramaturga, reditelja, producenata... Ovi problemi su veliki zadatak za gradsku vlast i Ministarstvo kulture Crne Gore. KIC bi, možda, mogao biti dio rješenja. U svakom slučaju, rado bi se, kao i Gradsko pozorište i druge institucije kulture, odazvao svakom kvalitetno osmišljenom i finansijski potkrijepljenom planu razvoja kulture grada i države.

ARS LONGA, VITA BREVIS!

Da je Njegoš bio slikar, svi bi se ovdje bavili slikarstvom! Ali, nije. Ipak, svi će vam reći da je Crna Gora zemlja slikara! Za to, nedvojbeno, postoje nepobitni dokazi.

Slikanje, crtanje, oblikovanje raznih formi – sve to je blisko i najmlađoj djeci. Čovjekova pažnja je prirodno usmjerena na ono što gleda, što okom vidi. Gledanjem sakupljamo najranija iskustva. Otuda nam se i čini da je likovna umjetnost najbliža čovjeku, da je sasvim prisna i, zato, jednostavno, zamjena za stvarnost.

No, čini se da nije sve tako jednostavno: baš u slikarstvu su ogromne razlike između amaterskog i umjetničkog djela, između onog osrednjeg ili dobrog i remek-djela. Toličke razlike da ih i najveći laik može shvatiti.

Pa, ipak, isuviše je izazova u tom svijetu boje, oblika, svjetla, perspetive, kontrasta... da bi onaj ko je naumio, lako odustao od svoje želje i potrebe za slikanjem. Zato je očekivano i Dom omladine otvorio svoja vrata i ovoj vrsti umjetnosti. Pred kraj šezdesetih, srednjoškolci i još mlađi, počeli su se okupljati u Domu omladine da bi učili slikanje! Dom je nabavio prave boje, adekvatan papir, nešto platna, kistova i drugih potrepština, i kako nije u početku imao koga angažovati da podučava mlade, prosto dao sve to „djeci u ruke“ i pustio ih da samostalno, ovog puta u pravim uslovima, otkrivaju i razvijaju svoju vještinu.

Iz tih prvih dana i mjeseci rada Likovne sekcije u Domu omladine, akademski slikar **Nikica Raičević** se prisjeća ko je sve sa njim bio u grupi: **Miodrag Latković** (sudija), **Brano Popović** (pravnik), **Vanja Marković** (profesor likovnog), **Baro Mahmutović** (firmopisac), **Branislav Sekulić** (profesor na Fakultetu likovnih umjetnosti na Cetinju), **Ivica Gvozdenović** (akademski slikar), **Vesko Gagović** (slikar, konzervator)...

– Na kraju su nam u Domu, kaže Raičević, organizovali i prvu izložbu! U lijepom, osvjetljenom prostoru na spratu, stajali su naši najbolji radovi, i to je, čini mi se, bio momenat kada smo svi mi i svako za

sebe, odlučivali što ćemo sa tom ljubavlju i sa tim talentom... Po završetku srednjih škola, svako je otišao na svoju stranu, ali su pojedini od nas ipak upisivali ili prvo Pedagošku ili odmah Likovnu akademiju.

U te koji su odmah uspjeli da se upišu na Likovnu akademiju u Beogradu, spada i prof. Branislav Sekulić. Po povratku u Titograd, Sekulić se zapošljava u Domu omladine i radi kao urednik Likovnog programa početkom osamdesetih. Na tom mjestu ga zamjenjuje upravo Nikica Raičević, 1985.

– U istom onom prostoru gdje je otvorena naša prva izložba, sada već postoji prava Galerija sa preciziranim načinom rada i sa visoko postavljenim kriterijumima. Tu nije mogao izlagati bilo ko. Tada je direktor Doma omladine bio Mihailo Banjević, i kako je Sekulić otišao, ponudio mi je da rad Galerije i Likovnog programa ja preuzmem. Tako je počeo moj profesionalni rad u Domu, odnosno – nastavio sam rad tamo gdje sam prvi put vidio i osjetio što znače prave boje i pravi uslovi za slikanje...

Galerija Doma omladine, a nekoliko godina i KIC-a, bilo je mjesto gdje su otvarane reprezentativne izložbe poznatih i još poznatijih slikara i – neke će to začuditi – uvijek su bile izuzetno posjećene i praćene. Dosljedno poštovanje pravila da u Galeriju ne može ući osrednjost, obezbjeđivalo je tu posjećenost, ali i blagovremeno i efektno najavljuvanje izložbi i slikara, prisutnost u štampanim medijima i sistematično praćenje od strane televizije. Naravno, nije smetalo ni to što ovo jeste zemlja slikara, pa tako i poštovalaca slikarstva.

Istovremeno, Galerija Doma omladine uspijeva, intenzivnim i predanim radom, da postane i najfrekventnija slikarska galerija u Crnoj Gori, jer se dešavalo da u toku mjeseca ima obavezno dvije, pa čak i tri izložbe zaredom. Umjetnici su se rado odazivali na pozive Galerije, čak su i sami tražili da baš u toj Galeriji i nigdje drugo u gradu budu izložena njihova djela, zato što su u Domu omladine uvijek imali odličan tretman i izložbe vazda praćene primjerenim i bogato opremljenim katalogima. Zato je, prema riječima Raičevića, Galerija imala više od trista velikih i značajnih izložbi najpoznatijih slikara iz Crne Gore i Jugoslavije.

U Galeriji Doma omladine su izlagali: **Petar Omčikus** (Pariz), **Željko Đurović** (akademski profesor), **Stojan Ćelić** (akademik SANU), **Dragan Lubarda** (profesor na beogradskoj Akademiji), **Zoran Vuković** (takođe profesor na akademiji), grafičari **Branko Miljuš** i **Halil Tikveša**... a u saradnji Doma sa Muzejom iz Sremske Mitrovice, ovdašnja publika je vidjela i slike jednog **Save Šumanovića**, i to na vrlo obimnoj izložbi. Čudesna je bila i grupna izložba crnogorskih slikara koji su dobitnici Trinaestojulske nagrade: **Đurić Dado**, **Đurić Slobodan-Puro**, **Janković Filip**, **Lainović Cvetko**, **Nuhanović Hazbo**, **Odalović Boško**, **Popović Dimitrije**, **Radović Vuko**, **Slovinić Slobodan**, **Stanić Vojo**, **Tatar Vojo**, **Vujošević Nikola**. Naravno, gotovo svi oni su ovdje imali i svoje samostalne izložbe u raznim prilikama... Izlagao je i **Miodrag Šćepanović**, vajar iz Kolašina, koji je nagrađen na Jesenjem salonu u Parizu, pa onda i grafičarka **Anka Burić**, vajar **Pavle Pejović**, ali i **Risto Radmilović**, **Srđan Vukčević**, **Filip Janković**, **Dragan Karadžić**, **Miško Babović**, **Bato Brajović**... predug je spisak i teško da možemo tačno navesti sva imena.

SA OTVARANJA
PODGORIČKOG
LIKOVNOG SALONA
(1986)

IZLOŽBA CRTEŽA
NADE HEGEDUŠIĆ JANKOVIĆ
(1985)

DODJELA NAGRADE SALONA
SRĐANU VUKČEVIĆU
(1986)

IZLOŽBA GRAFIKA
PETRA MARTINOVIĆA
(1990)

I mladi slikari su dobijali šansu da svoje prve samostalne izložbe otvore baš u Galeriji Doma omladine.

Fascinantan je podatak da je ovaj cjelokupni posao obavljao jedan jedini čovjek – Nikica Raičević. (Uz to je često radio i scenografije za predstave Dramskog studija i DODEST-a.) Međutim, on skromno objašnjava da je *to bilo takvo vrijeme* i da je ta *velika odgovornost istovremeno pružala i veliku radost i zadovoljstvo*.

– *Kada smo radili kataloge za izložbe, mnogo mi je pomagao Zoran Krivokapić – firmopisac, danas bi rekli dizajner, koji je radio i kompletni reklamni materijal Doma/KIC-a za sve druge događaje i programe. U njega sam se potpuno pouzdao,* pa je čak neke kataloge radio sasvim samostalno. A tada nije bilo kao danas da se sve završi na kompjuteru, pa umjetnik reče da li mu se sviđa ili ne i gotovo, nego je tu bilo posla i posla..., kaže Raičević.

Katalozi su, inače, veoma važni svakom umjetniku, ne samo zato što predstavljaju zanimljiv način upoznavanja publike sa umjetnikovim djelom, već prije zato što su svojevrsne biografije samih umjetnika. Otuda je uloga Krivokapića bila izuzetno značajna za uspješan rad Likovnog programa.

Za visoko kotiran ili čak prestižan nivo izložbi u Galeriji Doma omladine „Budo Tomović“, važan je i jedan, samo na prvi pogled sitan detalj: name, lijepo iskorišćen izložbeni prostor, vješto postavljanje slika i osvjetljenje, upotpunjavala su često i skladno ukopljena muzička intermeća. Zato je ukupnom umjetničkom dojmu na jednoj likovnoj izložbi doprinosio i taj mini-koncert vrsnih pijanista, violinista i drugih.

I sama usklađenost ostalih kulturnih sadržaja u Domu je bila važna: publika je dolazila, recimo, da odgleda predstavu ili film, ali je već u holu dočekivao pano sa informacijama o tome koji slikar izlaže u Galeriji i bilo je za očekivati da će posjetiti i izložbu.

Sa smijehom Raičević kazuje kako je bilo i onih koji bi „zalutali“ u Galeriju, pa kada bi vidjeli da su se našli među slikama, samo bi se lupili po čelu i bježali natrag:

– *To se dešavalo kad su izlagane apstraktne ili nadrealističke slike, pa makar da se radilo i o najvećim umjetnicima. Sa druge strane, bilo je i onih koji su uporno dolazili, bez obzira o kojim slikarima se radilo, jer su htjeli da nekako sami shvate u čemu je ljepota i važnost slika... Ipak, mene je posebno radovalo kada bih na izložbi vidio djecu koja su slike posmatrala sa najiskrenijim zanimanjem..*

No, uporedo sa radom Galerije, Likovni program Doma je podrazumijevao i rad likovnih sekcija, odnosno organizovanje likovnih škola, najčešće zbog pripreme mladih srednjoškolaca za upis na likovne akademije i slične stručne škole.

Škole su podrazumijevale rad i uslove najbližnije što se može pravim likovnim akademijama. To, prije svega, znači da su sa mladima radili kompetentni akademski slikari i grafičari, po ozbiljno napravljenom planu, metodološki i sa adekvatnim materijalima. U ovim školama su mnogi prvi put zaista vidjeli i iskusili različite vrste materijala, papira, boja... kao i brojne tehnike rada. Sve to je, naravno, iziskivalo troškove: trebalo je platiti materijal, honorare za pojedine profesore i saradnike, honorare za modele itd. Zato su mladi te časove plaćali, ali oni koji nijesu bili u toj mogućnosti, a bilo je očito da su talentovani, mogli su nekim angažmanom ili poslovima u samom Domu, da zarade otprilike toliko koliko bi trebalo da plate školu. Tako su se prevazilazili problemi na obostrano zadovoljstvo, jer je bilo važno pomoći mladim, talentovanim ljudima.

Koliko je ova škola bila korisna i uspješna može se izmjeriti na jednostavan način: na likovne akademije i na slične škole, upisivalo se uvijek između 40 i 60% mladih koji su je pohađali. Naša Akademija je već bila otvorena i mnogi su iz ove škole otišli baš na Cetinje, ali ima i mnogo onih koji su studirali na strani – sasvim ravnopravni sa onima koji su došli iz velikih centara, što samo potvrđuje vrijednost znanja i vještine koju su stekli u Likovnoj školi Doma omladine. Danas, nažalost, više ne postoji taj oblik aktivnosti.

Podsjećamo da su ovu školu pohađali i danas uvaženi akademski slikari: **Filip Vlahović, Igor Bogojević, Ratko Odalović, Marko Lukovac, Nikola Kovačević** (danas je slikar u Njujorku), **Miki Popović** i drugi.

Još zanimljivosti o ovoj temi: naime – **prvi crtani film u Crnoj Gori**, djelo je upravo Nikice Raičevića, urednika Likovnog programa Doma omladine/KIC-a. KIC se danas i zbog toga ponosi činjenicom da je Raičević bio član njegovog kolektiva dugi niz godina.

Međutim, film *Pilule za...* nije rađen u produkciji Doma omladine. To je samostalni rad gospodina Raičevića, u kojem mu je pomogao Momir Matović. Matović je vidio stotine i stotine Raičevićevih crteža, urađene za prvi amaterski crtani film (*Pilula za glavobolju*) i shvatio da se od svega toga može napraviti i pravi, profesionalni crtani film! Tako je, na nagovor Mato-

vića, Raičević uradio preko 1.150 crteža i napravljen je film od 3 minuta, a premijerno je prikazan 1985. godine u Beogradu, na 32. Festivalu jugoslovenskog dokumentarnog i kratkometražnog filma. Potom se *Zeta film* iz Budve uključio u produkciju i promociju filma, pa je film *Pilule za...* dospio i na vrlo važne festivale crtanog i propagandnog filma i pobirao lijepe kritike. U Njemačkoj, u Štuttgartu, dobija posebnu Povelju za debitantski film, 1986. godine. Uvršten je i u red najboljih debitantskih crtanih filmova na festivalu u Francuskoj...

Ovaj izuzetni crnogorski kulturni događaj inspirisao je ideju da se i u samom Domu omladine organizuje škola crtanog filma – radi obuke i podučavanja mladih, koji bi mogli, u dogledno vrijeme, postati kadar koji će ubuduće stvarati crtane filmove i u Crnoj Gori. Bila je zapanjujuća ova zamisao, ali – bila je i neodoljiva!

Raičević opisuje tu odluku ovako:

– Imali smo posebnu sreću što je u to vrijeme u vojsci, baš u Titogradu, bio čuveni animator Mithad Ajanović iz Sarajeva, koji, ne samo da nam je pomogao u tom naumu, nego je bio pravi stub škole cijele godine...

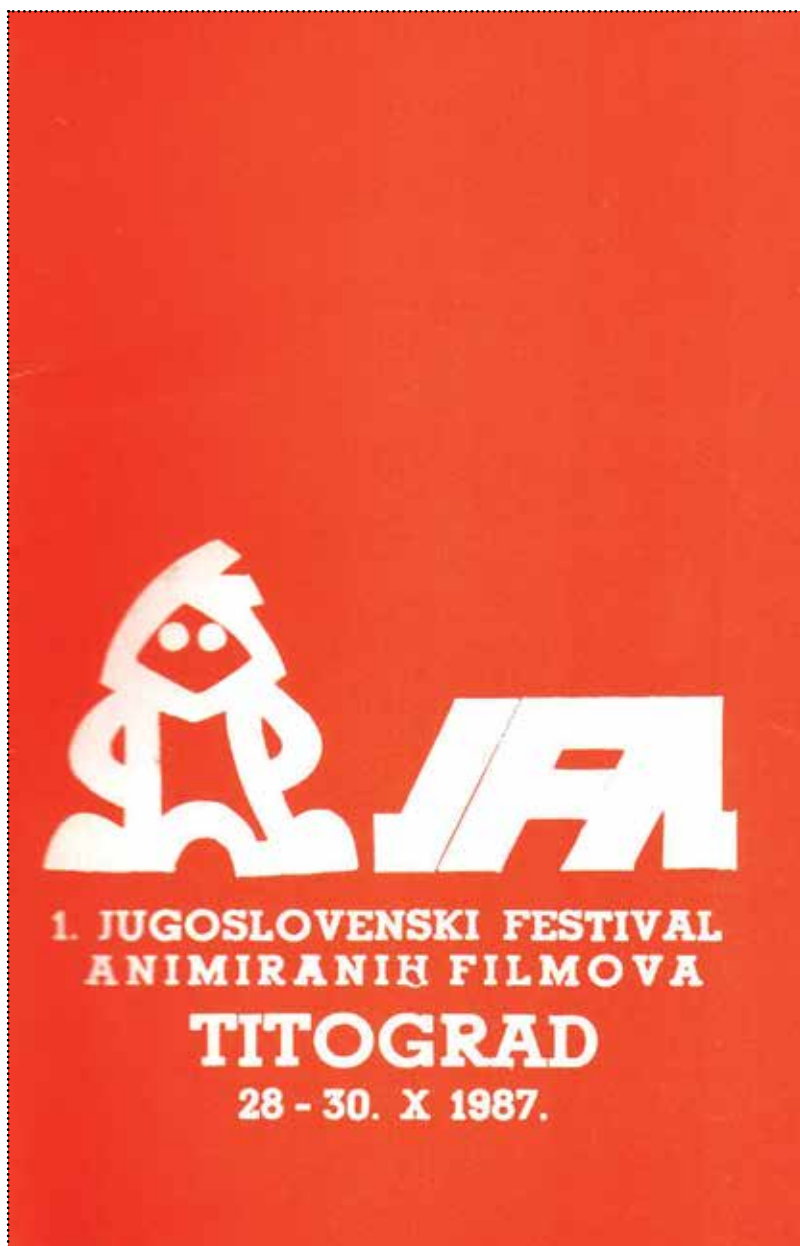
Školu je pohađalo oko stotinjak polaznika različitih uzrasta. Iz te škole su izašli: **Ranko Radovanović** (autor nekoliko izuzetnih crtanih filmova, nagrađivanih na važnim festivalima), **Savo Perišić**, **Saša Petrović**, braća **Brajović**, **Mirko Zulić**, **Darko Drljević**, **Igor Bogojević**... Zanimljivo je da je Drljević putovao iz Kolašina samo da bi pratio časove u ovoj školi, i svoju prvu izložbu u Crnoj Gori, imao je devedesetih godina baš u Galeriji Doma omladine. Drago nam je i čini nam čast što je izlagao i prošle godine u KIC-u, posebno zbog toga što je, objavljujući svoje karikature i izlažući širom planete, Drljević do sada dobio čak 142 međunarodne nagrade.

Uspjehu škole je dodatno doprinijelo i savjetodavno učešće oskarovca **Dušana Vukotića**, koji je donio u Dom omladine nekoliko tzv. celoidne folije koje se koriste u izradi crteža za film) kao primjere iz rada čuvene Zagrebačke škole crtanja, a potom i **Borivoja Domnikovića** i **Joška Marušića**, koji, sigurno, ne bi zalud gubili vrijeme da nijesu uočili vrlo živu i vitalnu snagu izraza i talenata mladih u školi. Lijepi stvari ponekad idu u nizu, pa se Dom omladine već iduće godine (1987) odvažio da organizuje *Festival jugoslovenskog animiranog filma!* To je bio jedini festival te vrste u cijeloj zemlji! Plan je bio da se festival održava svake druge godine, a prema odlukama Umjetničkog savjeta, biraju članovi žirija i dodjeljuju nagrade u više kategorija.

Članovi Savjeta festivala su bili: **Dušan Vukotić** (predsjednik), **Mithad Ajanović**, **Predrag Golubović**, **Fait Dizdarević**, **Gojko Kastratović**, **Joško Ma-**

rušić, Darko Marković, Nikola Majdak, Branko Milošević, Dušan Petričić, dr Radoslav Rotković, Fadil Hadžić, Koni Štajnbaher, Azim Škrelja.

Ovaj festival se održao svega dva puta, jer su stigle devedesete i sve je potonulo. Ali, nije zaboravljeno.

***

Uspjeh Likovnog programa u Domu omladine može se procjenjivati i na druge načine: brojnim gostovanjima naših slikara diljem Jugoslavije; odličnim kritikama koje su naše postavke dobijale; raznovrsnošću tema i tehnika u crnogorskom slikarstvu, što je uvijek oduševljavalo publiku na strani; prisutnost crnogorskih autora, posredstvom Doma omladine, na važnim izložbama i retrospektivama najvećih slikara Jugoslavije... ali i brojem slika, grafika i crteža izuzetne vrijednosti, koji su ostajali u Domu omladine kao pokloni umjetnika, izlagača u njegovoj Galeriji ili Salonu. Dio tih poklonjenih umjetničkih radova je sačuvan, ali većina je ili prodavana (da bi Dom obezbijedio sredstva za neke hitne i važne aktivnosti) ili poklanjana pobjednicima u raznim prigodama, takmičenjima i sl, ili, jednostavno i nažalost, otuđivana bez traga i bez evidencije! Cinik bi rekao da u „zemlji slikara“, pojedinci – ako i ne znaju pravu vrijednost nekog umjetničkog djela – znaju njegovu cijenu!

***

Galerija Doma omladine/KIC-a i ukupan Likovni program, potrajali su i tokom devedesetih godina, a kada je 2004. godine, otvorena *Galerija Art*, ta djelatnost je tamo preseljena, a u galerijski prostor smješten je **Američki ugao**.

Raičević kaže:

– Sjećanja na rad Galerije, na Podgorički likovni salon, Bijenale akvarela, tematske izložbe, samostalne izložbe mladih akademskih slikara, susrete sa likovnim umjetnicima širom Jugoslavije, saradnja sa centrima kulture iz svih republika, razmjena iskustava sa najvećim umjetnicima našeg vremena, pa čak i sjećanja na izložbe talentovanih srednjoškolaca i na činjenicu da smo nekog uputili, naučili i osposobili da izabere svoj put, daje mi za pravo da vjerujem da smo znatno uticali, ne samo na umjetnički ukus i estetsku senzibilnost, već na ukupnu kulturu građana Podgorice.

Danas u KIC-u iznova funkcioniše Likovni program, ali je nešto drugačije organizovan. Obuhvata uglavnom prezentacije kolektivnih i samostalnih izložbi umjetničkih radova i fotografija mladih i afirmisanih umjetnika. Izložbe prati izdavanje kataloga i publikacija. Zbog činjenice da je galerijski prostor ustupljen za potrebe realizacije projekta *Američki ugao*, izložbe likovnog programa organizuju se u holu Ustanove. U planiranju programa značajna je saradnja sa srodnim institucijama iz zemlje i regiona, stranim kulturnim centrima i nevladinim sektorom.

U posljednje vrijeme, u holu KIC-a održan je niz vrlo uspješnih izložbi: izložba fotografija – *Cetinje nekad* (Vesko Pejović); izložba slika Ivana Toskića; izložba *Zdrav život = 100% vitamina + 0 % nikotina*, povodom Svjetskog dana borbe protiv pušenja; prva samostalna izložba mladog Lazara Leposavića; izložba crteža mr Danijele Marković; izložba *Okamenjeni svet Poseljane* autora Miodraga Mika Uzelca; izložba *Nestali u holokaustu – Zemun, svaka slika priča priču*, uz saradnju Jevrejske zajednice Crne Gore; izložba akademskog slikara Irvina Masličića – *Podvodni svijet*; izložba akademske slikarke Ane Grujičić – *Odluka...*

Zanimljiva je bila i izložba *Željeznica u Crnoj Gori kroz vrijeme* autora Josipa Vebera, a u organizaciji Željezničkog prevoza Crne Gore AD Podgorica i Kluba ljubitelja željeznice Pančevo...

Ovaj, do nedavno pomalo zapostavljen program, prema riječima novog urednika, Damira Hodžića, ipak ima potencijal za budućnost – zajedno sa jačanjem ingerencija KIC-a, biće moguće proširiti i opseg Likovnog programa. Naime, ne smijemo zaboraviti da je Crna Gora zemlja slikara...

SVE ZA ROĐENDAN

KIC je pred ljetno počeo pripremati raznovrsne programe za važni jubilej – 50 godina rada! Najprije je oslikan mural na zgradi KIC-a, kao svojevrsna najava svečarskih programa. NVO AUT – **Alternativni centar za potrebe mladih**, oslikao je mural od glavnog ulaza do ulaza u salu Dodest. Od tada se kroz različite programe i događanja obilježavala važna godišnjica KIC-a. Početkom decembra se zaokružila i mural – priča: francuski umjetnik **Etijen** je na bočnom zidu zgrade oslikao pticu i njenu sjenku (*puzgavac*, zaštićena vrsta). Raširena krila i gracioznost ptice treba da nas upozore na to koliko je važno kontrolisati čovjekov uticaj na biodiverzitet i klimu. Ovaj mural, visok četiri metra, urađen je u okviru manifestacije *Decembar-ska umjetnička scena 2015* i Konferencije o klimatskim promjenama, a u saradnji sa Sekretarijatom za kulturu i sport i Francuskim institutom Crne Gore.

INFORMIŠEMO, EDUKUJEMO, OČARAVAMO FILMOM...

Već smo opisali dobar dio aktivnosti u okviru našeg KIC-a. No, ima još mnogo toga. Osim Muzičkog, Dramskog i Likovnog programa, svi naši posjetioci znaju da posebno mjesto u našem radu imaju Filmski i Informativno-edukativni program.

FILMSKI PROGRAM: *OVO JE NASTAVAK JEDNOG DIVNOG PRIJATELJSTVA...*

Svi znamo da je važan dio kulture savremenog čovjeka – film. Film uzbuđuje, zavodi, očarava, vaspitava, upozorava, inspiriše...

Odavno je Dom omladine bio i gradska bioskopska sala – mnogi filmovi koji su prikazivani u nekadašnjem Kinu *Kultura*, prikazivani su i u „Budu“, ili su, pak, „Tomovićevci“ kreirali svoje filmske programe, saradujući sa bioskopima, filmskim produkcijama, sa Jugoslovenskom kinotekom (Beograd) i drugima. Oni koji su rođeni šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog vijeka, sjećaju se da su i svi atraktivni filmovi sa beogradskog FEST-a (nekada izuzetno popularne filmske manifestacije), igrali u Domu omladine, vrlo brzo nakon premijernih prikazivanja u Beogradu, Zagrebu, Sarajevu... Prikazivani su i filmovi koji nijesu bili od onih popularnih (komecijalnih) i opšte poznatih, ali su u sjećanjima odanih filmskih sladokusaca ostavili duboke tragove, podigli estetki rezon i natjerali nas da naučimo razlikovati film i „film“...

Zbog brojne publike koja je željela gledati filmove baš u Domu omladine, moglo se govoriti o ozbiljnom i organizovanom filmskom programu. Sale su bile sasvim ugodna mjesta za odgledati određene filmove na jedan poseban način – u ovim se prilikama gledalac osjećao kao da je film snimljen samo zbog njega i tu prisutnog mu društva, jer je bilo mnogo prisnosti u cijelom tom čudesnom *performansu* sa filmom u glavnoj ulozi. Trebalo je čuti da neki film *dolazi*, nabaviti ulaznice na vrijeme, a posebno nabaviti adekvatno društvo za gledanje baš tog filma... potom je trebalo izdržati propagandne *Filmske novosti* (koje su nas do osamdesetih podsjećale gdje živimo), pažljivo odgledati uvodnu

špicu filma i, konačno, uploviti u novi svijet – život, ljubav, uspjeh ili nevolju... ljudi na platnu pred nama. Od velikog značaja je bilo da vas tada neko nježno drži za ruku. Ponekad se morala čuvati koncentracija, recimo kada padne ton i kada zaigra slika, ili kada nestanu titlovi... Gledate film i slušate kako ujednačeno sa vama dišu ljudi u sali - to je prava magija bioskopa...

Filmove u „Budu“ su *puštali* kino-operateri iz Kina *Kultura* – tako da su, ustvari, radili u obje kuće. Jedan od njih, **Vero Begović**, spada u red najčuvenijih KIC-ovih legendi. Begović je u početku radio u Kinu *Kultura*, ali je ubrzo dobio stalni angažman u Domu omladine i potpuno se posvetio njegovom Filmskom programu. Upornost, srčanost, odlučnost, neodustajanje, naporan rad i uvjerenje da se *bez filmova nikako ne može*, učinili su Begovića pravim „zastupnikom“ filmske umjetnosti u našem gradu, pa i Republici. Maštoviti načini da se dođe do najaktuelnijih filmskih ostvarenja dok su još sasvim „svjež“a, snalaženje i povezivanje sa onima od kojih zavisi pristup određenoj produkciji i sistematično kreiranje filmskog repertoara, uskoro su ga preporučili za uredničko mjesto. Zahvaljujući Begoviću, odnosno Domu omladine, titogradska publika je gledala, maltene uporedo sa publikom u velikim jugoslovenskim centrima, najvažnije, najgledanije i najbolje filmove. To je bilo ostvarenje Begovićeve planova i napora da nas održi na prilično visokom nivou poznavanja domaćeg, evropskog i svjetskog filma.

Naravno, vrijeme je učinilo svoje, pa su i uslovi u samom Domu/KIC-u postajali sve gori – rashodovane sale, namještaj, oprema i tehnika, pad kulturnih potreba, pojava nekih novih „zabava“, osiromašenje, politika... – i više nije bilo onog romantičnog mraka, niti one tišine pred sam početak filma... Čak je i držanje za ruke postalo samo patetični trag jedne prošlosti.

Film više nije stanovao ovdje, bar ne onako odomaćen, a uskoro je i Vero Begović otišao u penziju.

Novo doba je, srećom, donijelo nove šanse.

Kultura gledanja filmskih sadržaja, uz izbor kvalitetnih filmova i povratak gledalaca u sale KIC-a, i danas je zadatak Filmskog programa.

– *Prateći takvo razmišljanje, prva dva cilja koja smo postavili u KIC-u "Budo Tomović" bila su – da sale ponovo budu pune kao ranije (jer je u jednom periodu, moram priznati, bila slaba posjećenost filmskih projekcija) i da većina gledalaca budu mladi ljudi, koje treba upoznati sa pravim filmskim vrijednostima, kaže gospodin Miško Popović, već deceniju urednik Filmskog programa.*

Već nakon par godina Popović uspijeva u ovom naumu. Presudno je bilo to što je KIC mladim gledaocima ponudio, prije svega, kvalitetne filmske revije, na kojima mogu da se vide **pravi filmovi**, a koje je nemoguće vidjeti na nekom drugom mjestu. Bar ne u takvoj atmosferi. O tome Popović kaže:

– *Naravno, strogo se vodi računa da to bude izbalansiran odnos starih i relativno novijih filmova, tako da se gledaocima pruža mogućnost komparacije – kako se nekad radilo na filmu, što je bilo važno tada, a što je sad (scenario, režija, glumci – bogata produkcija, specijalni efekti). Takođe, u saradnji sa ambasadama i konzulatima stranih država u našoj zemlji, pružamo publici mogućnost da pogleda i neke egzotičnije i za njih skoro pa nepoznate kinematografije (Izrael, Kina, Ukrajina, Mađarska...). Drugi faktor uspješnog povratka publike je prelijep, intiman, skoro kućni ambijent sale „Dodest“, koji kompletira taj posebni ugođaj. Dakle, u posljednjih nekoliko godina došli smo do situacije da imamo punu salu praktično na svakoj filmskoj projekciji! Najvažnije: naši su gledaoci pretežno mladi ljudi!*

Međutim, pojavio se jedan neobičan „problem“ – ima večeri kada po 50 do 100 ljudi ostane van! Prosto – nema dovoljno mjesta! Nije baš jednostavno ljudima objasniti zašto se to dešava, zašto se filmovi ne prikazuju u velikoj sali (zauzeta je usljed velikog broja programa) i sl. Po pravilu, tu ulogu preuzima Popović:

– *Ja sam taj koji daje objašnjenja. Neko bi pomislio da je tu sijaset neprijatnih situacija, ali evo samo dvije kojih se sjećam, a dobro ilustruju naš uspjeh:*

– *Revija KVENTIN vs. TARANTINO, sala puna, a napolju preko 100 ljudi čeka da uđe... neizvodljivo, fizički neizvodljivo... Pažljivo, sa puno strpljenja objašnjavam jednoj drskoj gospođici razlog zbog kojeg ne može te večeri prisustvovati predviđenoj projekciji. Nakon desetak minuta, ona odlazi prilično ljutita i razočarana. Meni je žao, ali to je to. Ali, evo nje, vraća se i kaže mi: „Gospodine, moram da vam kažem nešto. I dalje sam bijesna, ali vi ste bili toliko ljubazni i strpljivi da sam morala da vam kupim čokoladu!“ Daje mi čokoladu i kaže da će sutra doći ranije kako bi zauzela mjesto...*

–Revija SVJETSKA KNJIŽEVNOST NA FILMU. To več je planiran film LOLITA. Tehnička proba je zakazana u 18.30h, a projekcija filma je u 20h. U 18.45h ulazi dama sa knjigom u ruci. Kažem joj da je u toku tehnička proba, a da će film kasnije. Ona odgovara: „Nema nikakvih problema, ja samo da na vrijeme zauzmem mjesto, jer sam čula da su velike gužve kad su filmske revije kod vas. Čitaću knjigu dok ne počne film...“ Gospođa je inače profesora iz Hrvatske...

Dakle, usvajajući i njegujući dobar odnos prema publici (kakav su imali i naši prethodnici ranije), i nudeći mladima kvalitetne programe u prijatnom ambijentu (sa svim pretpostavljenim tehničkim zahtjevima), vjerujem da možemo uspješno obnoviti i čuvati bioskopski ugled, koji je nekada imao Dom omladine. To je, uostalom, bitno da bi Srce kulture grada radilo u pravilnom ritmu...

***

U kom ritmu radi Srce kulture grada, biće preglednije ako navedemo samo dio filmskih revija upriličenih u posljednje vrijeme:

NEZAVISNI FILM,
DŽEZ NA FILMU,
MAJKL KEJN,
BRED PIT,
SVJETSKA KNJIŽEVNOST NA FILMU,
ZLATNE KOMEDIJE 80-ih, 90-ih...

BRAD PITT
16 - 19. 03. 2015.

16.03.
Borilački klub
17.03.
7 godina na Tibetu
18.03.
Vavilon
19.03.
Drvo života

Sala DODEST 20:00h
ULAZ SLOBODAN

ZLATNE KOMEDIJE
14-17.09.2015.

MASH
14. 09.

PRLJAVI POKVARENI
PREVARANTI
15. 09.

MR. BEAN
16. 09.

KAD VODENJAK PUKNE
17. 09.

Sala DODEST u 20 h
Ulaz slobodan

**SVJETSKA
KNJIŽEVNOST
NA FILMU**
20-23.04.2015.

20.04. *Lolita*
21.04. *Doručak kod Tifani*
22.04. *Orkanski visovi*
23.04. *Smrt trgovačkog
putnika*

KIC "Budo Tomović"
Sala Dodest u 20h
Ulaz slobodan

GLAVNI GRAD PODGORICA
KIC
JU KULTURNO-INFORMATIVNI CENTAR
'BUDO TOMOVIĆ' PODGORICA

F & F - Felini i film
12-14.10.2015.

12. 10. **AMARKORD**
13. 10. **SLATKI ŽIVOT**
14. 10. **ULICA**

Sala DODEST
20 h
Ulaz slobodan

Možda još interesantnije:

MJUZIKL – FILMSKA RAPSODIJA

VELIKI GLUMAC, VELIKI REDITELJ – KLINT ISTVUD (ovom revijom je počelo predstavljanje glumaca-reditelja)

ROBERT vs REDFORD

KVENTIN vs TARANTINO

F & F – FELINI I FILM

PUTOVANJE SA VUDI ALENOM (*Ljubav u Barseloni, Ponoć u Parizu, Rimu s ljubavlju, Menhetn*)

U SUSRET VENECIJI (pobjednici festivala u posljednjih petnaestak godina)

U SUSRET KANU (pobjednici festivala)

MALI VELIKI GLUMAC – TIM ROTH

DANI GRČKE FILMSKE DIVE – MELINA MERKURI...

Osim toga, ostvarena je saradnja sa velikim brojem ambasada, pa je to rezultiralo revijama pod nazivom SAVREMENI FILM, a prikazivani su filmovi iz Austrije, Rusije, Italije, Hrvatske, Izraela, Mađarske, Češke, Ukrajine, Indije, Španije, Slovenije, Kine, Grčke, Njemačke, Holandije, Francuske...

Filmski program, takođe, priređuje i premijere dokumentarnih filmova (Momir Matović, Radoslav T. Stanišić, Mitar Miranović, Relja Eraković, Vanja Vešović-Vuković...), kao i razne festivale: **Ekološki film**, **Ubrzaj me**, **Avantura Montenegro film festival**... I saradnja sa NVO sektorom dopri-

nosi vrijednosti i osobnosti filmskog programu KIC-a; zato je podgorička publika imala priliku da vidi filmove, kod nas manje poznate južnoameričke kinematografije, zahvaljujući projektu **Arhitektura i film...**

***

Osamdesetih je već bilo uobičajeno da se svi programi Doma, od folklornih priredbi, smotri, takmičenja itd, amaterskih predstava i predstava Doda, zabilježe tj. ovjekovječe fotografijama. Taj ozbiljni zadatak (na kome je posebno insistirao direktor M. Banjević), pripao je gospodinu **Momiru Matoviću**, zbog njegove profesionalnosti, ali, prije svega, zbog dokazanog kreativnog pristupa. Snimiti scene iz neke predstave, naime, ne znači doći i *škljocnuti* aparatom ili samo uključiti kameru da zujeći *po hvata* ponešto. Treba tu više majstorstva. Matović, tada već afirmisan filmski snimatelj i autor nekoliko vrijednih dokumentarnih filmova, napravio je za dugi niz godina izuzetnu foto arhivu Doma i KIC-a Budo Tomović. Mnoge od fotografija koje ćete vidjeti u ovoj knjizi, njegova su djela. (Nažalost, nijesu sačuvani svi foto-albumi.)

Kako rekosmo, vrijeme bježi i pobjeglo je, ali su ostali ljudi i u njihovim rukama vrijedni djelovi tog vremena: naime, Matović je premijerno prikazao svoj novi dokumentarni film *Sa osmijehom već 50 godina*, u okviru ovogodišnjeg DEUS-a. Film tretira uglavnom stariji period – rad Doma omladine, jer Matović vjeruje da rad KIC-a treba da (p)ostane tema za nekog novog, mlađeg autora. *Sa osmijehom već 50 godina*, zbog činjenice da je sam Matović svjedok brojnih događaja i manifestacija, predstavlja značajan filmski dokument o jednoj važnoj ustanovi i validno svjedočanstvo o ljudima koji su, svako na svoj način, doprinosili njenom ugledu u gradu, ali i u državi...

VEĆE PREMIJERE
DOKUMENTARNOG FILMA
MOMIRA MATOVIĆA

INFORMATIVNO-EDUKATIVNI PROGRAM: NAVIKLI SMO LJUDE...

Informativno-edukativni program je skup različitih oblika stvaralaštva i djelovanja u ovoj ustanovi, koji su se odvijali od njenog osnivanja – Klub mladih pisaca; Recitatorski studio (takmičenja recitatora); izdavačka djelatnost; autorske večeri pisaca, publicista, esejista i drugih; brojne škole i edukativni kursevi; predavanja u okviru Tribine mladih itd. – sublimirani su i, u posljednjih desetak godina u nešto drugačijim programskim okvirima, predstavljaju važan segment rada KIC-a. Prema riječima urednice ovog programa, **Valentine Knežević**, dva su osnovna programska opredjeljenja: *afirmacija dijaloškog i interdisciplinarnog pristupa društvenim, kulturnim i umjetničkim fenomenima i institucionalana podrška mladim književnim stvaraocima*. Već smo pomenuli Forum mladih pisaca, koji je baš u okviru ovog programa dobio svoju afirmaciju, a publika priliku da upozna mlade autore (*Raspoloženi za ptice*, 2015). Osnovan je u februaru (2015) nakon javnog poziva srednjoškolicima i studentima da se okupe i da u prostoru KIC-a, u dogovorenim terminima čitaju svoju prozu i poeziju, razgovaraju otvoreno, razmjenjuju kritike i sučeljavaju mišljenja. Sve to vodi ka usavršavanju i umijeća i izraza mladih stvaraoca, ali, istovremeno, jača identitet KIC-a kao kuće kulture. To praktično znači da je uspio naum da se stvore uslovi za – nazovimo to – *kulturu na licu mjesta*, dakle – rad koji je evidentan, konkretan, osoben i od posebne važnosti mladim stvaraocima. U našem gradu ne postoji neki drugi oblik okupljanja mladih koje na ovaj način zanima pisana riječ. Zato je kvalitetna edukacija i uključenost mladih u što većem broju, prioritetan cilj.

Međutim, i drugi autori savremene crnogorske književnosti, afirmisali su svoja djela baš u okviru Informativno-edukativnog programa. Organizacija kreativnih radionica, konferencija i panel diskusija povodom različitih događanja, odabir aktualnih tema ili tema koje nameću vrijeme i aktuelnosti savremenog društva, takođe spadaju u obaveze ovog programa. Koncept rada je u suštini isti, samo se povremeno i u različitim razdobljima, neki sadržaji nameću kao važniji.

Valentina Knežević ističe:

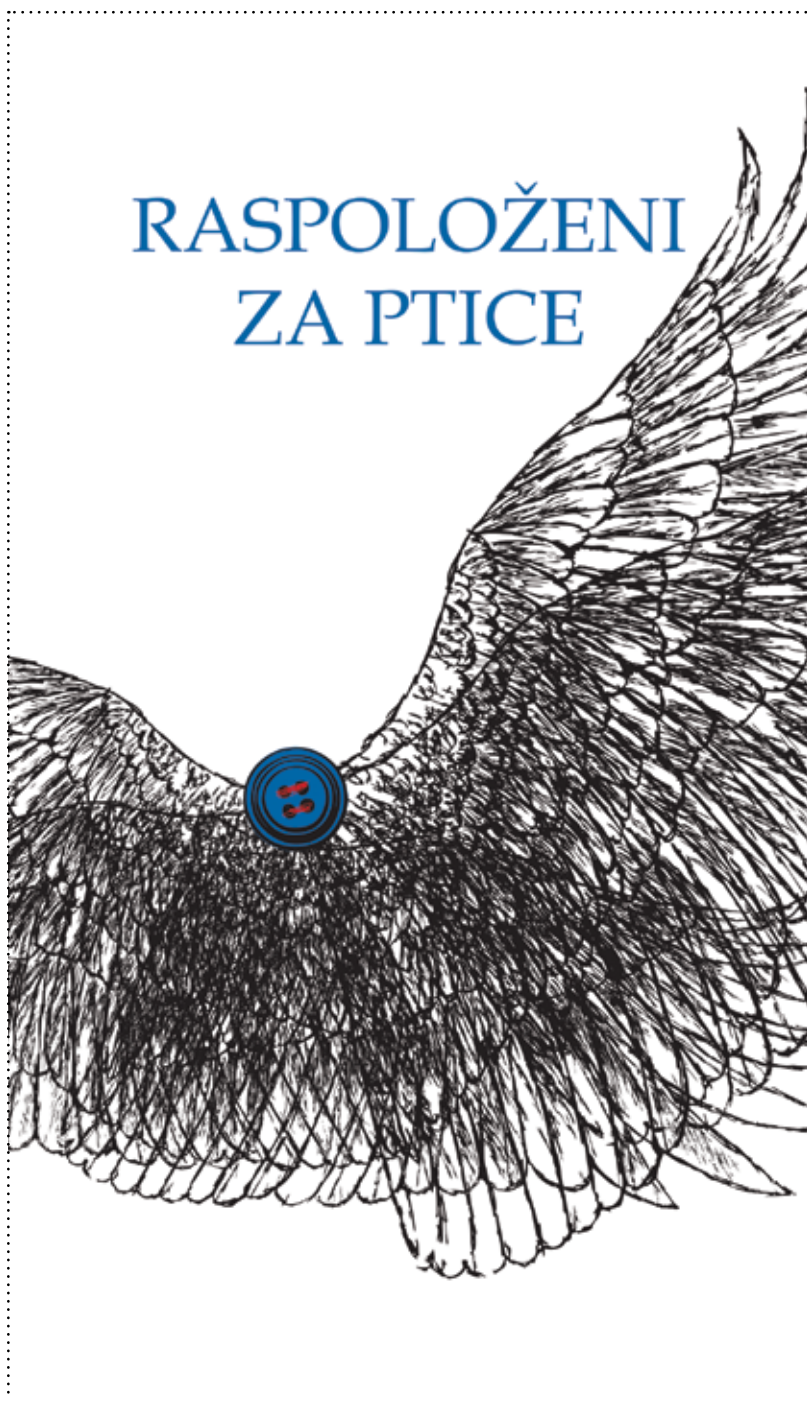
– Trudimo se da naša kuća redovno prati sva važnija događanja u svijetu kulture, pa zato osmišljavamo i adekvatne programe usklađene sa tom idejom. Na primjer, Svjetski dan poezije (21. mart) obilježili smo programom koji je realizovan u sa-

radnji sa pozorištem Dodešt, nevladinom organizacijom Vive l'Art i književnim klubom Poenta poetika iz Nikšića. U okviru tog programa predstavili su se mladi pjesnici iz našeg Foruma. A Svjetski dan knjige, 23. april, bio je u znaku Artura

Milera – zajedno sa Filmskim programom upriličili smo spoj predavanja o njegovom dramskom stvaralaštvu i o ekranizaciji njegovih djela sa prikazivanjem filma

„Smrt trgovačkog putnika“... Po zainteresovanosti publike mi uistinu možemo procijeniti koliko je dobro osmišljen naš plan i kakvi su efekti našeg rada...

165

Značajan segment Informativno-edukativnog programa su radionice kreativnog pisanja, jer ih uvijek vode priznati autori. U posljednje vrijeme organizovane su radionice koje je pohađalo sedamdesetak učenika iz šest srednjih škola, a vodile su ih ovog puta američke spisateljice M. Smith, Meg Volicer i Linda Hogan, kao i dramski pisac Obrad Nenezić. U saradnji sa Humboltovim društvom za njemačko-crnogorsku saradnju i studentima germanistike Univerziteta Crne Gore, kreirano je i multimedijalno književno veče *NJEMAČKA LITERA-TURA*: preko jedne virtualne ture kroz njemačku romantičarsku književnost, publika je vođena – ne samo na mjesta na kojima je ova literatura nastajala i među velika imena koja su je stvarala – nego i kroz stihove Getea, Šilera... i odlomke iz proze Novalisa, Brentana i Hofmana, a sve uz zvuke romantičarske muzike...

Ovakvu i slične interdisciplinarnu kulturnu ponudu, Informativno-edukativni program realizuje sa drugim institucijama kulture, nevladinim sektorom i pojedincima, upravo da bi omogućio geografsko i kulturalno prevazilaženje granica naše države, ponudio kvalitet više i raznovrsnost, a sve zarad građana, posebno mladih:

– Sa *Inicijativnom grupom mladih Alpbah Podgorica* i međunarodnom organizacijom *NVO Citizens of Europe* organizovali smo *dvodnevni međunarodni Festival kratkometražnog filma* i panel diskusiju „*Moja Evropa*“. *Ideja festivala, koji je već deceniju vrlo cijenjen širom Evrope, jeste prikazivanje različita vide-nja Evrope, jer Evropa daleko prevazilazi svoje geografske konotacije. Međutim,*

istovremeno smo željeli promovisati kratkometražnu filmsku produkciju. Deset kratkometražnih filmova (teme: problemi migranata, siromaštvo, terorizam, prava žena i seksualna orijentacija), koji su do sada prikazivani u evropskim državama, naša publika je prvi put vidjela, a nakon projekcija je učestvovala u panel diskusijama na teme iz prikazanih ostvarenja...

U saradnji sa ambasadama stranih država u Crnoj Gori, realizuju se i druge manifestacije sa sličnim ciljevima, pa je u KIC-u bilo moguće propratiti i dane brojnih evropskih kultura. Primjer za to su Austrijski dani u Crnoj Gori, o čemu Knežević kaže:

– Uz podršku Austrijske ambasade organizovano je *multimedijalno književno veče posvećeno djelu Petera Handkea i njegovim literarnim uzorima. Na temu „Djelo Petera Handkea u svjetlu austrijske književne istorije“* govorio je prof. dr Harald Hasl-

majer, germanista i estetičar muzike sa Univerzitet u Gracu. Značajan dio večeri bio je posvećen čitanju tekstova Handkea, Grilparcera, Štifera, Hofmanstala i drugih austrijskih autora, a čitali su ih studenti germanistike Univerziteta Crne Gore...

Osim Forum mladih pisaca i Škole kreativnog pisanja, u okviru ovog programa radi i **Škola retorike** koju vodi **prof. dr Radovan Radonjić**. Škola je vrlo zanimljiva i privlačana, pa je i broj polaznika veliki. Projekat je namijenjen svima koji žele da ovladaju govorničkom vještinom. (Ona podrazumijeva vještinu debatovanja, pregovaranja i učestvovanja u donošenju odluka). Osobe koje ovladaju teorijskim znanjima i intelektualnim vještinama obuhvaćenim programom ove Škole, nesumnjivo će biti u prednosti prilikom izražavanja svojih ideja i uvjerenja. Imaće znatno veći uticaj, ne samo na formiranje javnog mnjenja, već i na sve društvene procese i odnose koji zavise od stanja svijesti i raspoloženja građana. Nakon obuke u Školi polaznici pripremaju i drže svoje govore i na taj način demonstriraju stečene vještine i znanja.

Književni programi u KIC- su prilično redovni, taj segment rada je uvijek *živ*, pa su i publika i sami autori, prosto naviknuti na promocije djela i razgovore o njima, baš u ovom ambijentu. Među književnim programima održanim u protekloj godini vredi istaći veće posvećeno stvaralaštvu dramskog pisca Stevana Koprivice (ciklus „Savremena crnogorska književnost“), kao i predstavljanje knjige *Sevdalinka, alhemija duše* prof. dr Esada Bajtala, koja je organizovana u saradnji sa Centrom za očuvanje i razvoj kulturnih manjina.

Dakle, ovako široka lepeza radionica, škola, kurseva, saradnje, promocija, multimedijalnih večeri i interdisciplinarnih događaja – a sve na jednom mjestu: u našem dragom KIC-u – uz potpunu posvećenost publici, i jeste ralog što se ta ista publika navikla (današnja djeca bi rekla: *navukla*) na redovno i brojno okupljanje gotovo svake večeri. **Navići ljude na dobre stvari** jeste veliki zadatak. Ali, treba ga tumačiti i kao geslo Informativno-edukativnog programa KIC-a.

SESTRINA LJUBAV

Ove godine je obilježena 101. godišnjica od rođenja narodnog heroja **Buda Tomovića**. Predstavnici Kulturno-informativnog centra su, sa delegacijom Saveza udruženja boraca NOR-a i anti-fašista, položili vijenac pored njegove biste. Datum rođenja – 21. sptembar 1914. godine – nikad i nije zaboravljan i uvijek je obilježavan sa mnogo poštovanja. Međutim, posebno dirljivo je bilo ranije, kada je ovim povodom dolazila i Budova sestra **Zagorka Tomović**. Sveto Lazarević kazuje kako su je, od strane Doma omladine, redovno pozivali i kako je ona uvijek došla – puna zahvalnosti prema njima i puna nesmanjene ljubavi prema davno izgubljenom bratu. Više nema ni Zage, ali se pored Budove biste uvijek spusti cvijet više – umjesto nje i u ime sestrinske ljubavi.

KAKO SMO PROSLAVILI 50. ROĐENDAN

Sve što KIC postiže u današnjem vremenu, nalazi se između oštice skromnog budžeta, sa jedne strane, i visine zacrtanog i planiranog programskog kvaliteta, sa druge. Ipak, direktorica KIC-a, **mr Snežana Burzan**, vrlo entuzijastično procjenjuje i ovu situaciju balansiranja, sigurna u kreativno-organizacioni tim kojim rukovodi i oslanjajući se na dobru tradiciju ustanove. Ustvari, ta dobra tradicija i ugled koji KIC ima u našem gradu i državi, i motiviše dalji rad.

U proteklih pola godine Kulturno-informativni centar je organizovao preko dvjesto kvalitetnih i raznovrsnih programa, koje je pratilo oko 20.000 posjetilaca.

– Naša programska-poslovna politika, kako ističe direktorica Burzan, i dalje će biti usmjerena na predstavljanje domaćih umjetničkih potencijala, intenzivnu saradnju sa drugim ustanovama u Crnoj Gori i regionu, i uvijek otvorena za zajedničke projekte i širenje podgoričke i crnogorske kulturne mreže. Cilj nam je da KIC ostane simbol Podgorice i

omiljeno mjesto okupljanja Podgoričana i dragih gostiju. Vjerujem da ćemo to postići „proizvodnjom“ i prezentacijom programa koji će svojim kvalitetom opravdati i odbraniti status ove institucije. Silno želimo da KIC, nas i naš rad, pamte i cijene generacije koje će stasavati u sljedećih pedeset godina...

JAZZ ART 1-30. april 2015		APRIL program KIC-a	
1. Christian Rivers - Southern Exposure	20. Solita	21. Promocija Bilihna JAM 2014	21. Foklorni ansambl i Koroški orkestar KIC-a "Budo Tomović"
2. SHEŽARA I DESAN PATULJAKA	21. Meštrovićevi dan glazbe Zemlje	22. Lauer Segurović	22. Kufuring Margits - HUNGARI VISUM
3. KOŽUO POKO	22. Death of a Salesman - UMIJ TRAGIČARSKI PUNJAK	23. Nač kajige	23. LUDEROLJA ILO BEND
4. In The Mood For Love	23. Put samuraja	24. KRP Klavirski	24. DEŠANINI DEŠA IMAJZ
4. Ems Tabirović Trio	24. KRP Klavirski	25. Filip Gavranović i Anil Bilgen	25. Promocija knjige Emily Dickinson
5. IGAR S ISTINAMI	25. DEŠANINI DEŠA IMAJZ	26. Nacionalni ansambl Mekoševljević BANSKI	26. All Star Jazz Meštrović Big Band
5. Džozo Terzić i Trio	26. BALADA O VLAKOVIMA	27. Festival pjevača Palabra on of Monte	27. Festival pjevača Palabra on of Monte
6. Renna Wala Social Club	27. ZERALOVY LETI	28. MAČOR U ČEZMAMA	28. MAČOR U ČEZMAMA
7. Prestava Scouting čine Rome	28. ZERALOVY LETI	29. Hrvatski Orkestar	29. Hrvatski Orkestar
7. Kako izgleda svijetle u SAD? - Gostujući izvođači	29. Hrvatski Orkestar	30. JAZZ MEŠTROVIĆI 2015	30. JAZZ MEŠTROVIĆI 2015
7. Mamba Kingi	30. JAZZ MEŠTROVIĆI 2015		
8. DOBRO DRVO			
8. KZ - Dječiji i vaspitači Slove Istre			
8. For Love or Country Arturo Sandoval Story			
8. Američka kultura i brava			
15. MAČOR U ČEZMAMA			
15. Promocija Muzičarima			
16. NOBILIVODI			
16. Istraživanje književnosti i kulturne baštine Dubrovnika od 1918. do 2018.			
17. MAČOR U ČEZMAMA			
18. MAČOR U ČEZMAMA			
18. MAČOR U ČEZMAMA			
19. MAČOR U ČEZMAMA			
19. MAČOR U ČEZMAMA			

Jazz Duo Filip Gavranović & Anil Bilgen

KIC Budo Tomović Podgorica | medijska: 26.04. | 20h

JU KULTURNO-INFORMATIVNI CENTAR "BUDO TOMOVIĆ" PODGORICA

KIC - love culture grade

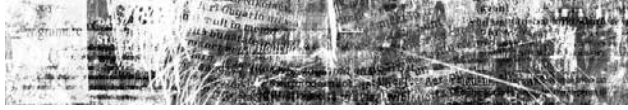
MAJ KIC program

JAZZ ART 1-30. april 2015 appreciation Montenegro APRIL program KIC-a

INFO / REZERVACIJE 020 664-237 E-mail: kicbudotomovic@gmail.com
Radno vrijeme BILETARNICE 9 - 20h Vikendom dva sata prije programa

4. NA KOTORSKOM DIVOZU	14. Festival pjevača Palabra on of Monte
5. Strelac u SAD - NYU Ana Štani	14. ANP DUBROVAČANSKO KOLE
5. VEĆE NA PROMJENAMA	14. Mančallan.com
5-7. Pro međunarodno pijanističko takmičenje MAJLI	15. Festival pjevača Palabra on of Monte
6. IMAJZ	15. Festival pjevača Palabra on of Monte
7. Japansko-američki veče	15. Festival pjevača Palabra on of Monte
7. SLAVI SLAVE	16. Festival pjevača Palabra on of Monte
8. CRVENKAPA I POKOZI	16. Festival pjevača Palabra on of Monte
8. Veče savremenih slovenskih pjesaka	16. Festival pjevača Palabra on of Monte
8. SLAVI SLAVE	16. Festival pjevača Palabra on of Monte
9. Takmičenje vokalista	16. Festival pjevača Palabra on of Monte
9. Vladim Vlado	16. Festival pjevača Palabra on of Monte
11. Njemački pjesnik zahtjeva Jura Drača Kralj	16. Festival pjevača Palabra on of Monte
11-12. My Europe Film Festival	16. Festival pjevača Palabra on of Monte
12. Strelac u SAD - NYU Ana Štani	16. Festival pjevača Palabra on of Monte
12. Midnight in Paris	16. Festival pjevača Palabra on of Monte
13. PRAZI ZEMRA SAZI	16. Festival pjevača Palabra on of Monte
13. Maska Sokrat - savjetnik	16. Festival pjevača Palabra on of Monte
13. In Rama With Love	16. Festival pjevača Palabra on of Monte

KIC program

OKTOBAR 2015.

1. SLASTI SLAVE	1.12.	19. Žene u iskušenju 2015	19.
2. MOJA BOGNA	2.12.	20. Godinji odmor 2015	16.
3. Philipp van Endert Trio	3.12.	21. Kaminizam i filozofski za glasa	17.
4. Festivali svake Kalerice	4.12.	22. BUBNO PAČE (1-2)	17.
5. Oplodni program poredom društvene igre za najmlađe	5.12.	23. ČUVENKAPA (1-2)	18.
6. Dajte je čovjek vaama bitan	6.12.	24. HORMONI	18.
7. Okomnolaj svijet - Poveljane	7.12.	25. Trio Triangelum	21.
8. Jedan dan života	8.12.	26. Pedagogija kroz vjekarne - Dječji kreativni radovi za 1000 do 1500	22.
9. LISTA ZA LJUBAV	9.12.	27. PULJANISTA	22.
10. Dajte Petru Handkeu u najtija austrijske književne istorije	10.12.	28. ČARIBAJAK IZ OZA (1-2)	24.
11. KINEZ (1-2)	11.12.	29. Iva Brada Korich	24.
12. PINKOČI (1-2)	12.12.	30. BOBRI ŽLONDŽI (1-2)	25.
13. Sretna sva Sretna Kuglarica	13.12.	31. Ivača Nastala u bitkama u Žemni vasko vika priča	26.
14. ČAROBNI KAMEN (1-2)	14.12.	1. Adresa Isogr	26.
15. FEDERICO FELLINI (POVEDNO FILMOV Amarcoro 2015)	15.12.	2. Presentacija programa Šumari MarkaĐaveti OZA - MarkoĐaveti	27.
16. Dajte Petru Handkeu u najtija austrijske književne istorije	16.12.	3. SEDAM DANA	27.
17. La dolce vita / Štastak život 2015	17.12.	4. GOSPODAR ZA MARJUJ HVALILOVIĆ	28.
18. La vjebra / Žilka 2015	18.12.	5. Nije vjebra navedeni odmoru u dana	29.
19. VEŠE NA PSILARITELJI	19.12.	6. LUKRECIJA IVI ŽERGO	29.
20. PAZI, ZEBRA GAZI (1-2)	20.12.	7. Folk Art	30.
21. Američki univerziteti u Evropi	21.12.	8. BAJKA O RIBARI I RIBICI (1-2)	31.
22. 1914. I OKTOBAR 2015 - 100. godišnjica Prvog svjetskog rata	22.12.	9. Studiranje u SAD - ujednaženja	31.12.
23. 1914. I OKTOBAR 2015 - 100. godišnjica Prvog svjetskog rata	23.12.	10. Studiranje u SAD - ujednaženja	31.12.

Program KIC-a

OŽUDA FILM FEST

1. Casablanca 2015	1.12.	12. Almaty 2015	12.12.
2. The Way We Were / Čovjeku koje sam volio 2015	2.12.	13. Anamoražinski život na glasu - Sretno i vjebra 2015	13.12.
3. Rinde Banner 2015	3.12.	14. Love Struck 2015	14.12.
4. Some Like It Hot / Neki to vole vruće 2015	4.12.	15. Glimpses of the US / Privrati iz SAD	15.12.
5. Roman Holiday / Pripada u vjebra 2015	5.12.	16. Wjebra Čajković i prijatelji	16.12.
6. Rear Window / Prozor u dvorište 2015	6.12.	17. PRESVAĐENJE	17.12.
7. Manhattan Candidate / Manhattanki kandidat 2015	7.12.	18. Pjani BILJEŽI - 100. godišnjica koncert Korak po korak	18.12.
8. Napitke savršene grješne - ujednaženja sa Miroslav Šušteršič	8.12.	19. Jacques Schwarz-Bart & Jazz Racine Haiti	19.12.
9. PIVE ANO ARHITEKTURE I FILMA	9.12.	20. Michael Caine	20.12.
10. Mednarodni DODUŠKI KOPI IMA OUBLE	10.12.	21. The Great American 2015	21.12.
11. The Belly of an Architect / STOMAK ARHITEKTE	11.12.	22. The Great American 2015	22.12.
12. Emma Lest & Found - LOBNI Philadelphite: The Holy Experiment	12.12.	23. Educating Rita 2015	23.12.
13. BAJKA O RIBARI I RIBICI	13.12.	24. The Color House Rules 2015	24.12.
14. Studiranje u SAD - ujednaženja	14.12.	25. The Ipsos File 2015	25.12.
15. Studiranje u SAD - ujednaženja	15.12.	26. Studiranje u SAD - ujednaženja	26.12.
16. Studiranje u SAD - ujednaženja	16.12.	27. Studiranje u SAD - ujednaženja	27.12.
17. Studiranje u SAD - ujednaženja	17.12.	28. Studiranje u SAD - ujednaženja	28.12.
18. Studiranje u SAD - ujednaženja	18.12.	29. Studiranje u SAD - ujednaženja	29.12.
19. Studiranje u SAD - ujednaženja	19.12.	30. Studiranje u SAD - ujednaženja	30.12.
20. Studiranje u SAD - ujednaženja	20.12.	31. Studiranje u SAD - ujednaženja	31.12.

INFO I REZERVACIJE 020 684-257 Radno vrijeme BILETARICE 9 - 20h Vilander dva sata prije programa

Džez trio Filipa van Enderta već deset godina nastupa sa koncertnim Ansambrom Andrievom. Album "Prisustvo" je još jedna prekrasna na putu ka svjetskim gitaralim interkontinentalna vokalna trija.

Album "Prisustvo" je još jedna prekrasna na putu ka svjetskim gitaralim interkontinentalna vokalna trija.

KONCERT DŽEZ TRIJA FILIPA VAN ENDERTA U KIC-U
Prepuštanje delikatnim melodijskim linijama

Podgoričkoj muzičkoj publici džez trio Filipa van Enderta predstavio album "Prisustvo", snimljen nakon turneje 2013.

PREMIJERA
 dugometražnog dokumentarnog filma
 autora
MOMIRA MATOVIĆA

sa OSMJEHOM ...
već 50 GODINA

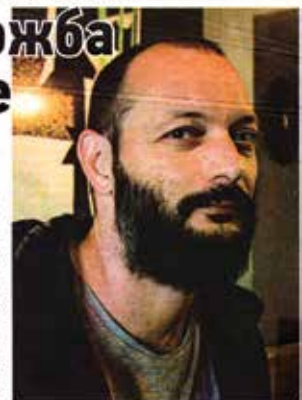
VELIKA SALA KIC BUDO TOMOVIĆ
 PONEDJELJAK 7. decembar 2015. u 20 sati
 ULAZ SLOBODAN

UREDNIK LIKOVNOG PROGRAMA NIČIĆ „BUDO TOMOVIĆ“
DAMIROVIĆ HOĆE U GOTOVI ZA „DAN“

Svaka izložba promoviše umjetnost

Damir Hoćević

Kritičar i informacioni ekspert „Dnevnik“ i „Križevci“ promovira izložbu u galeriji „Dnevnik“ u Zagrebu. Izložba će biti otvorena u petak, 17. listopada, u 19 sati u galeriji „Dnevnik“ u Zagrebu. Izložba će biti otvorena u petak, 17. listopada, u 19 sati u galeriji „Dnevnik“ u Zagrebu. Izložba će biti otvorena u petak, 17. listopada, u 19 sati u galeriji „Dnevnik“ u Zagrebu.

... i na kraju stvari. Kao glavni izložitelj i glavni donator izložbe su imali sreću, što je u domeni likovnog umjetništva u Zagrebu - izložba svjetske umjetnosti. Naravno, izložba je otvorena u petak, 17. listopada, u 19 sati u galeriji „Dnevnik“ u Zagrebu. Izložba će biti otvorena u petak, 17. listopada, u 19 sati u galeriji „Dnevnik“ u Zagrebu.

Izložbeni nad osjetim trenutak
... i da ste likovni umjetnik, kada bismo vidjeli Vašu samostalnu izložbu?
... Dnevnikovi sam organizirali i izložbu nad naslovom „i u svijetu likovnog umjetništva u inozemstvu. Međutim, postoji razlika između, ali u dijelu, prevažavajući radu kreativnosti. Svega toga ima domaću izložbu, a ja mislim posebno zainteresirani za promociju svoj rad. Izložbeni nad organizirani svaki mjesto u našem obilježavanju manifestacije, što, na primjer, kada ne zamisliti da izložbeni prostor za namenu da vidimo našu misao i ideju u svijetu umjetnosti. Ne mogu se sigurno reći da i da bi bilo koja samostalno izložba, ali da je najmanje polovica, a ostalo za namenu da se promocije.

73

KIC program

NOVEMBAR

2015

DŽORDŽ vs. KLUNI (GEORGE vs. CLOONEY)

16. **Sirijana / Syrjana (2008)**
Miguel Serrador / Miguel Serrador

17. **Martovske ide / The Ides of March (2011)**
George Clooney / George Clooney

18. **Michael Clayton (2007)**
Michael Clayton / Michael Clayton

19. **Ispovijesti opasnog uma / Confessions of a dangerous mind (2002)**
Michael Clayton / Michael Clayton

20. **RASPOLOŽENI ZA PTICE**

21. **KINEZ (14+)**

SNEŽANA BURZAN

Simbol cmogorske kulture

...

...

...

Navešćemo na kraju svojevrsan popis „podstanara“ pod krovom današnjeg Kulturno-informativnog centra „Budo Tomović“:

- U zgradi KIC-a u kontinuitetu predstave priprema i izvodi **Gradsko pozorište** iz Podgorice;
- Radi **Fakultet za državne i evropske studije**;
- Radi kancelarija **Crnogorskog društva za borbu protiv raka**;
- Održavaju se probe hora *Zvezdice* Dječijeg saveza;
- Na prvom spratu nalaze se prostorije **Američkog ugla...**

... prisjetiti se nekih koji su odavde odselili:

- *Titogradska tribina*
- Crnogorsko narodno pozorište (administracija)
- Muzička akademija
- Auto škola *Bolid*
- pa čak i jedan frizerski salon!

... pobrojati najvažnije djelatnosti koje KIC iz godine u godinu organizuje, podržava, potpomaže:

- Kao izvršni producent, KIC pruža organizaciono-tehničku podršku manifestacijama *Podgoričko kulturno ljeto* i *Decembarska umjetnička scena* – DEUS, koje se održavaju pod pokroviteljstvom Glavnog grada i Sekretarijata za kulturu i sport;
- KIC pruža podršku organizovanju muzičkog festivala **City Groove** na kome nastupaju pop i rok grupe iz zemlje i regione;
- KIC pruža organizaciono-tehničku podršku manifestacijama: **FIAT**, **Međunarodni festival lutkarstva**, **Festival folklor djece i mladih** *Skoči kolo da skočimo*, **Festival Dječije pjesme** *Naša radost*, a uz to i **Festival kratkometražnog filma** *My Europe Film Festival*, **Plesni festival** *Korak po korak*, **Festival savremenog filma** *Fortepiano*, **Međunarodni Festival dječijeg stvaralaštva** *Kinotavrik*, **Koncert laureata Muzičkog festivala mladih Crne Gore**, **Pozorišni frankofoni školski festival**, **Festival italijanskog filma** *Sudestival 2015* i dr.;
- U saradnji sa udruženjem **Jazz art**, kao koordinatorom projekta i brojnim drugim partnerima, a u okviru Muzičkog programa, KIC organizuje manifestaciju *Mjesec poštovanja džez* kojom se od 2010. godine svestrano afirmiše džez muzika u Crnoj Gori.
- U saradnji sa Ministarstvom kulture Crne Gore i sponzorima Ambasadom Njemačke i **Fondacijom Petrović Njegoš**, KIC organizuje *Ljetnji kamp za kamernu muziku*, koji je ove godine organizovan po četvrti put; Prvi put ove godine organizovana je trodnevna manifestacija pod nazivom **CAS – Crnogorska amaterska scena**, na kojoj su učestvovala tri amaterska pozorišta iz Crne Gore.

- Daje tehničku podršku i značajnim događajima koje organizuje Glavni grad – Podgorica kao što su javne rasprave, press konferencije, panel diskusije, proslave i sl.

... i poželjeti nam:

- Detaljnu rekonstrukciju Velike sale, Dodest sale, pozornice...
- Bolju i sigurniju krovnu ploču i ljetnju scenu...
- Klima uređaje, ozvučenje, rasvjetu, pristojniji namještaj u kancelarijama...
- Rekonstrukciju cijele zgrade...
- Novu sistematizaciju radnih mjesta, više profesionalaca i novih profesija u skladu sa 21. vijekom...
- Još više članova
- Još više posjetilaca
- Još više twitteraša i više lajkova na stranici na facebooku...
- Više samostalnosti u radu i donošenju odluka i
- **Bolje dane za kulturu uopšte.**

A vama želimo:

- Ljepši KIC
- Još raznovrsnije programe
- Više gostiju sa strane
- Više uticaja na događanja u gradu i
- **Bolje dane za kulturu uopšte!**

***

Jednostavno je: Srce kulture grada je najpouzdaniji savremenik, svjedok, saradnik, savjetnik i saputnik u razvoju i sazrijevanju čitavih naraštaja našeg Grada!

srce *kulture grada*

KIC BUDO TOMOVIĆ

NAŠI SMO...

SVE ZEF BATO DEDIVANOVIĆ, glumac

Davne 1965, ode naša trupa na Hvar, na Prvi festival amatera u Jugoslaviji. Igramo predstavu *Ljudi i majmuni*, Fadila Hadžića; uloge: **Dragica Drekalović, Miško Vujisić, Stanko Dapčević, Peđa Babović, Janko Stamatović** i ja. Publici se dopadnemo. Al' žiri „strašan“: **Hugo Klajn** (bio nekada Frojdov đak), **Drago Ivanišević** (prvi teatrolog u Jugoslaviji), **Bata Amar, Isak Beljina**... Međutim, dobih ja nagradu za najboljeg glumca festivala! Ohrabren još nekim nagradama, odlučim da idem u Biograd (tako smo mi nekad nazivali Beograd), povjerim to mojem ocu Ujki, a on kaže: *Nećeš valjda, ka' Musa Curica, da brukaš našu kuću!*? (Musa je bio član neke putujuće trupe zabavljača.) Nijesu me primili (bio sam prerastao, godina, a ne stasom!), a ni ja se nijesam za to šekirao. Amateri su bili i jedan Milivoje Živanović (bačvar, koji je u Moskvi dobio *Orden Stanislavskog*) i Viktor Starčić (obučar, pa profesor na Akademiji). Vjerujte mi, bez talenta – nema ništa!

Život me vodio na razna mjesta, zbog posla (bio sam „medicinska sestra“), ali sam uvijek bio i član Dramske scene Doma omladine „Budo Tomović“. Ima i predstava koje sam režirao, npr. *I plovi bijeli oblak*. I hvalili su me. Radio sam sa: **Milom Miranovićem, Stankom Dapčevićem, Slavicom i Batom Kulišem, Nevenkom Bajkovićem**... sa **Čedom Boljevićem, Ratkom Mugoša, Vukmanom Čadenovićem, Tanjom Đurović, Verom Boljevićem**... Od kolega iz Doma omladine sam dobio *Diplomu „Budo Tomović“*, kao priznanje za doprinos ukupnom radu Doma omladine. Dobio sam i Nagradu 19. decembar, od grada. Možda je to bilo nekom greškom...

Ja sam vazda vjerovao da je bolje stajat' đe ti ljudi kažu, no šedet' đe misliš da treba... Poslije sam dobio angažman u Crnogorskom narodnom, a kasnije postao i prvak pozorišta. Uloge na televiziji i filmu ne treba ni da pominjem – svi znaju da sam u *Dekni*... igrao Joksima. (To je bilo zahvaljujući Živku Nikoliću – tvrdio je da me je „procijenio“ kad sam igrao *nešto* u *Jovani Lukinoj*, a to *nešto* nije ni ušlo u film! Živko je bio gromada. Gromada i u umjetničkom i u ljudskom značenju.) Zbog Joksima sam dobro naučio onaj „dronjački jezik“...

Zato, kada me pitaju što mi znači Dom omladine i KIC, odgovorim: SVE!

I još preko toga. Tamo sam bio, čak, i nekakav pjesnik. Možda i to greškom. Ne znam.

Znam što me boli:

*Od kako su nastali narodi,
počele su vojske i ratovi
Stoga zebem, a i živ nijesam,
hoće l' igda đeca dočekati:
da ne vide vojske i ratove,
ne strecaju u utrobi majke...*

Rekli su mi – ništa drugo da nijesam napisao, dosta je što ovo jesam. Eto.

A ja sam ponosan što sam bio član Doma i prijatelj sa velikim pregaocima i mojim prvim prešednikom društva **Markom Stajkićem**, sa **Mirčetom Pešić**, **Vukalem Đerkovićem** i svim drugim ljudima. I moram vam reći da svi imamo, a posebno mladi ljudi, velike obaveze prema **Budu Tomoviću** i svim ljudima koji su prošli kroz Dom omladine.

Dom omladine je bio velika škola i odskočna daska za sve stvaraoce. I za one koji su otišli. Otići u svijet ne znači otići i sve ostaviti iza sebe. Jer, *đe je zrno klicu zametnulo, onđe neka i plodom počine*. Mislite na to.

Uvijek se nadajte boljem. I kad ga ne vidite. Vrijeme je i danas taman onakvo kakvo su ljudi zaslužili. Sam čovjek sebi *pravi* vrijeme. Mi smo imali naše, vi imate svoje. Ne zebite, ne strecajte. Stvorite takvo vrijeme koje će se pamtit.

**ČESTITKA
ZA ROĐENDAN****MIHAILO BANJEVIĆ, nekadašnji direktor Doma omladine**

Prevashodna aktivnost Doma omladine „Budo Tomović“, u periodu kada sam ja bio direktor, bila je sopstvena *proizvodnja*. Funkcionisali su vrlo kvalitetno: folklorni ansambl, narodni orkestar, DODEST, amaterske dramske predstave, pjesnički festivali, recitatori, horovi, tamburaši, muzički festivali, klub pjesnika, filmski studio (proizvodnja crtanih filmova), premijere filmova...

Brojna su bila gostovanja uglednih pozorišnih i muzičkih ansambala.

Dom je bio svestrana i vodeća kulturna institucija u Crnoj Gori.

Imali smo podršku grada i Republike, ali i privrede. Sve ovo je organizovano sa manje od 30 zaposlenih i stotinama volontera – mladih ljudi, koji su bili udarna snaga ove institucije.

Želim sve najbolje KIC-u „Budo Tomović“, koji, u izmijenjenim okolnostima i sa novim konceptom rada, postiže zavidne rezultate.

Srdačan pozdrav,

Mihailo Banjević

Veliki jubilej za kulturu i za grad je prilika da oživimo uspomene i ponosno izrazimo poštovanje prema pozornici života i mašte koja govori svakom izgovorenom riječju i živi baš svakim danom svojeg bitisanja. U Vaka Đurovića 12, ljepota klasičnih formi i istraživanja na polju umjetničke alternative. Talenti. Kreatori crnogorskih kulturnih prilika. Jedinstvena publika.

U magičnoj igri vremena, KIC „Budo Tomović“ – stari dobri Dom omladine nas duhovno pronalazi. Razvija. Zbližava. Intimistički. Bez-malo već pola vijeka. Nezaboravne stranice posebnog doživljaja svijeta i urbanog koncepta.

Naše živote stalno obilježavaju odlasci, tako ne znam ni kud će ova pjesma otići. I dok ovo pišem, a slikama ne mogu zabraniti da se smjenjuju, ponovo znam koliko književnika može da usreći kada njegovi pjesnički motivi žive i pozorišnom zbiljom. *Pjesme za orgulje Santa Cecilie* iz moje bilježnice otišle su u svijet stvaranja Džonija Hodžića. I ovom prilikom mu odajem prijateljsku zahvalnost.

Neka Kulturno-informativni centar „Budo Tomović“ zrači neograničenom energijom sadašnjeg trenutka i neka u maniru dosadašnjeg posvećeničkog odnosa iščekuje nove generacije, kojima će i monografija pričati o tome koliko nam ovo mjesto znači.

S posebnom emocijom i uvažavanjem,

Pavle Goranović

BLAGOTA ERAKOVIĆ, pozorišni reditelj

O Domu omladine (danas KIC) „Budo Tomović“ u Podgorici, može se pisati sa više aspekata: društveno-političkog, vaspitno-pedagoškog, organizacionog... i naposljetku stvaralačkog, posebno u djelatnostima kulture i umjetnosti. Ne samo zbog toga što i sam spadam u tu „sveru“, već ponajviše zbog toga što je umjetnička djelatnost Doma omladine, po meni, u tome najznačajnija i što je, može se slobodno reći, ona „ostavila najviše zaloga za budućnost“.

Moja prva saradnja sa Domom omladine počinje davne 1969. godine, najviše u smislu edukovanja mladih u Dramskoj umjetnosti, predsjedavanjima raznim žirijima na festivalima i smotrama, kojih je tada u cijelom Titogradu bilo tokom čitave godine. Finala su se dešavala na „Majskim smotrama“ u Domu omladine ili u nekom od prigradskih, odnosno seoskih centara („Selo veselo“). To su bili festivali /smotre/ u koje se ulagala velika energija, kako učesnika, tako i organizatora, sredstava javnog informisanja, a i nas koji smo, svako sa svoje stručne strane, ulagali svoje znanje i autoritet prilikom rangiranja i ocjenjivanja. Pobjednici ovih festivala (smotri su se zaista ponosili i isticali svoj uspjeh – kako se kaže – krupnim slovima!) Članovi žirija su bili najugledniji i najuspješniji stvaraoci iz domena dramske umjetnosti, muzike, folklora, likovne umjetnosti, književnosti... Uz rizik da sam neke zaboravio, pomenuću: Manju Radulović, dr Vlada Šoća, Ablaha Abdovića, Bora Tamindžića, Velibora-Bucka Radonjića...

Negdje sedamdesetih, predložili smo Domu omladine da se osnuje stalna scena pod imenom TEATOR, što je riječ koja se u crnogorskom jeziku upotrebljava za čovjeka koji u društvu „zna da na sebe zadrži pažnju“. Ideja je bila da se scena uglavnom bavi malim dramskim formama kabaretsko-satiričnog tipa, a učestvovali bi profesionalci i amateri, koji su već bili afirmisani u pomenutim smotrama. Zašto ideja nije prihvaćena ni danas mi nije jasno, pogotovu što nikakvo objašnjenje nikad nije dato. Ubrzo poslije toga osniva se DODEST, koji je posebna, da ne kažem **najuspješnija** priča ove ustanove, bilo da se zvala Dom omladine ili KIC „Budo Tomović“.

O tome šta je sve DODEST uradio i koliko je doprinio ukupnoj slici, ne samo Titograda/Podgorice, već i cijele crnogorske kulture (posebno dramske scene), trebalo bi pisati opširne studije, organizovati simpozijume... Kao nerazdvojni dio DODEST-a podrazumijevam i festivale FJAT i FIAT, koji na ukupnoj mapi ovih prostora – ne samo kad je kultura u pitanju – zauzimaju visoko, zasluženo mjesto.

Poseban uspjeh DODEST-a je što se iz njega „izlegao“ jedan broj – može se slobodno reći – danas najznačajnijih dramskih umjetnika ovih i širih prostora. Zbog rizika da ću nekog bitnog preskočiti, da ću zaboraviti, pored profesionalaca i izvrsne amatere, koji su postali pravnici, inženjeri, ljekari, zanatlije... istaći ću samo neizbježnog Slobodana Milatovića i neponovljivog Džonija Hodžića. Za svoj rad, prije svega u DODEST-u, nagrađeni su i najvećim priznanjima države i grada: Milatović je dobio Trinaestojulsku, a Hodžić Decembarsku nagradu.

Uvijek sam podržavao njihove ideje, radio predstave (*Kraše dok imaše, kad nemaše pretaše* Milenka Vučetića i *General i njegova glumica* Dragane Kršenković-Brković), učestvovao na njihovim seminarima kao predavač, učestvovao ili predsjedavao žirijima njihovih različitih festivala, među kojima su i međunarodni FJAT i FIAT.

Devedesete godine su, najblaže rečeno, poremetile ukupnu društvenu stvarnost i djelatnost na svim poljima, pa tako i djelatnost Doma omladine. Poslije katastrofalnog požara, koji je uništio zgradu Crnogorskog narodnog pozorišta, predstave su se u dva do tri termina izvodile na scenama Doma omladine, a i dio administracije je preseljen u tu zgradu. Cilj nam je bio, osim izgradnje nove zgrade CNP-a, sačuvati i održati pozorišni život u Podgorici i Dom omladine nam je u tome mnogo pomogao.

Međutim, devedesetih Dom omladine postaje više otvorena politička tribina nego institucija kulture i obrazovanja: bio je jedino mjesto gdje se u pristojnim uslovima moglo okupiti nekoliko stotina ljudi, dok je npr. Marskistički centar „Milun Božović“ bio isuviše skučen. Ne zna se kome je u to doba bilo teže: Crnogorskom narodnom pozorištu ili Domu omladine? Takvo je vrijeme bilo.

Po završetku zgrade CNP-a, Dom omladine oživljava svoju djelatnost, ali daleko manje nego što je to bilo prije devedesetih godina.

Promjenom društvenih okolnosti, prelaskom sa Doma omladine na Kulturno-informativni centar, a osobito dovođenjem na čelo kuće ljudi „koji znaju svoj posao“, KIC ponovo postaje otvorena scena, „vraća staru slavu“, razvijaju se nove ideje... Ukratko – **biva kulturni centar grada**: koncerti, pozorišne i filmske predstave, književne večeri, promocije različitih kulturnih sardžaja... Prije svega, obnovljen je FIAT, koji je i u najširim geografskim pojmovima bio afirmisan kao nešto posebno i izuzetno značajno za pozorište i kulturu uopšte.

SIZIF

Uporno kamen uz pjesmu gura
Sramno padajući pod teretom
Kao da riječ nosi. Dok jezdi bura
Kiti se očajem kao cvijetom.

Tad kamen osta na vrhu da leži
I Sizif ne zna što bi više
Sam je a sloboda ko zvijer reži
Zlo se piše ako zvijer kidiše.

Rođena glava mu o glavi radi
Misao što se gradi – pjesmu iznenadi
Kao vojskovođa ubijeden u odluku bitku

Da je najbolje izgubiti bitku
Sam gurnu kamen niz strmište tvrdo
Kotrljajući ga uz pjesmu teže no uz brdo.

(1966)

Moj otac, Dragiša Kalezić, bio je urednik na Radio Titogradu i dobro je poznao i ljude i ono što rade u Domu omladine. Zato me je upisao na folklor, vjerujući da će mi to omogućiti bržu socijalizaciju, tim prije što sam bio vrlo mlad – u osnovnu sam krenuo sa pet godina! U Domu omladine, odnosno u folklornoj sekciji (tada je vodio divni čovjek Ablah Abdović), odmah sam naišao na tako topao prijem, da i sad pamtim, čini mi se doslovno, sve što sam čuo i naučio od sjajnih pedagoga koji su sa nama tada radili. Uskoro je moj dobri Svetozar Purko Aleksić otkrio da imam dara za pjesmu, pa sam sad i to učio sa njima u orkestru. Prvi planirani nastup – nijesam doživio! Naime, gostovali smo u Plavu, u decembru, gdje smo stigli po najvišem snijegu koji sam do tada ikad vidio. Baš kad su me najavili i baš kad sam izašao na scenu – nestala je struja! Prvo mi je laknulo, rekoh – proći će me u međuvremenu trema. Međutim, kada sam čuo kako jedan lokalac objašnjava Abdoviću da tamo struja kad nestane, ne dolazi danima, pretrnuo sam i poražen otišao, a onda drhtao i plakao iza scene... Imao sam samo petnaest godina, a snijeg je padao i oko mene i u mojoj duši... Uskoro sam, uz folklor, postao i član VIS-a *Podgoričani*, pjevali smo italijanske pjesme, pune romantike i sjete... a kada sam 1971. godine pobijedio na „Titogradskom proljeću“, postalo mi je jasno da je muzika i moja karijera, ali i moj život. I otišao sam za njom u svijet.

Dom omladine pamtim, prije svega, po dobrim ljudima, po umjetnicima i njihovoj sposobnosti da jednako i sa djetetom i sa odraslima podijele svoja znanja, vještine, toplinu i srdačnost. Pamtim ih po tome što su znali uliti hrabrost i dati podršku... I danas kad šetam gradom, sam put me vodi ka KIC-u, a same noge nose uz one stepenice. Uđem i osjetim isto uzbuđenje i istu radost zbog pripadnosti ovoj značajnoj ustanovi. I kada bih stihovima opisivao to osjećanje, citirao bih V. Nikolića: *... sjetim te se, a nešto toplo zasija u duši, kao od dobre stare pjesme, što se slučajno zapjevuši...*

Uskoro ću i ja proslaviti 50 godina karijere. Volio bih da, kada zapjevam *Pivljanku*, svi znaju i osjete da je pjevam sa ljubavlju i sa dubokom zahvalnošću prema onima od kojih sam i naučio ovu prekrasnu pjesmu...

ČESTITAM NIKICA RAIČEVIĆ, akademski slikar
CRTEŽOM

**VOLIM
KIC** **JOVANKA KOVAČEVIĆ-ĐURANOVIĆ, novinarka**

185

Rasla sam uz Dom omladine.

Bila je to za nas, pionire, zgrada u kojoj se odvija čarolija – za ruke, dvoje po dvoje, u koloni sa učiteljem na čelu da se gleda film ili dječja pozorišna predstava!

Onda sam krenula u Gimnaziju. Svaki dan od kuće do škole pored Doma omladine. Prva bježanja sa časova vodila su na istu adresu. A tamo – bife kod Šuba i kafa, naravno, da bi se gatalo. Disko klub i čuveni „stiskavac“ uz Santanu, bioskop i prvi „slobodniji“ film „Grčke smokvice“ zbog koga je cio razred dobio ukor!

Dom omladine je bio zona slobode, zona kreacije, stjecište duha...

Studije. Želja da se bavim još nečim, da više nisam samo posmatrač već i učesnik. Će drugo nego u Domu omladine?

Osnivamo DODEST (Dom Omladine Dramska Eksperimentalna Scena Titograd). Ostalo je, kako se to popularno kaže, legenda.

Dom omladine je dugo bio moja druga kuća.

Onda je on postao KIC, a ja novinarka. Ali, čini mi se da smo ostali isti – on je i dalje zona slobode, zona kreacije, stjecište duha... a ja ga još uvijek doživljam kao svoju drugu kuću.

Za mene je to Budo Tomović. Kafene, a ne braon, plišane izlizane stolice. I zvuk prilikom sijedanja ili ustajanja, koji je jedinstven, isti godinama, hm... decenijama. Toliko dosežu moja sjećanja.

Naše druženje je počelo 1982. godine. Audicija za hor. A to je značilo da Radovan Papović provjerava sluh i vodi probu. Stres. Ali, ipak ostah... zanesena muzikom *Makadama*, koji je uživo svirao na festivalu dječije pjesme, dok smo u crvenim rolkama i teget suknjama pjevali hit Milene Cece Lainović „Ide voz na dalek put“. Nije pobijedila... nepravda. Osjetila sam je.

A onda 1986. „Majska smotra“, takmičenje škola, dramska sekcija i „Zlatna prašina konja bijelca“, igrala sam Babu. Da, babu, sa štapom mog pokojnog đeda. Tu noć sam izgubila tatinu uspomenu na oca. Dobili smo nagrade, dobili smo besplatno ljetovanje u Sutomoru, u pionirskom odmaralištu „Bratstvo-jedinstvo“... ali, štap... nepravda. Znam da je bila.

Osamdesete i maj redovno na Velikoj sceni, devedesete i kafa kod Dragana u Bifeu (nama gimnazijalkama je to bio pravi provod), devedesete, takmičenja recitatora u Dodestu i opet nagrade i besplatna ljetovanja u Sutomoru... je l' nepravda? Ne znam.

A 1996. prva profesionalna premijera „Novela od ljubavi“, Steva Koprivice, režirao Milan Karadžić, pozorište Pionirsko.

Od tada do danas upoznah svaku dasku na sceni, Velikoj i maloj u podrumu – Dodestu. Svaku utičnicu oko scene. I lavaboe po garderobama. I ventilatore za grijanje-hlađenje i kad rade, posebno kad ne rade.

I čujem zvuk. Ko god dođe da gleda, preklopi stolicu (plavu). I radujem se kad se završi predstava, a „zašklapću“ stolice, jer je „Budo“ pun. Onih koji vole da dolaze.

A ja, uporno tragam za istinom. Za istinom na sceni. Za pravdom. Forever. Valjda tako treba... Ne znam.

MIRSAD SERHATLIĆ, kompozitor

Dom omladine / KIC „Budo Tomović“ treba posmatrati kao instituciju od izuzetnog značaja za kulturu, ne samo Podgorice, već i države Crne Gore.

Ne preostaje mi ništa drugo nego da sa poštovanjem govorim o KIC-u i zapisujem ove riječi, sjećajući se početaka moje karijere. U toj ustanovi sam rastao i sazrijevao i kao ličnost i kao muzičar. Dom omladine mi je kao mladom čovjeku podario vrijednosti dobrog vaspitanja, ali i sve ljepote drugarstva, koje ću uvijek nositi u svom srcu.

Najljepše što može da doživi mlad čovjek jeste da mu neko od srca pruži šansu. Zato se treba sjećati svih divnih ljudi koji su u „Budu“ odlučivali i omogućavali da svako od nas dobije svoju šansu i da kroz svoju kreativnost afirmiše duh našeg grada:

- kroz folklor i narodni orkestar njegovala se naša tradicija;
- kroz zabavnu muziku i festivale afirmisana je pop kultura;
- uz dječje festivale i horove odrastale su generacije mladih, a dječje pjesme postajale i ostajale dio muzičke kulture i dio naših života;
- u likovnim, glumačkim i književnim radionicama ove Kuće, afirmisali su se umjetnici koje poštuje čitav region, pa i širi prostori;
- i još mnogo toga se začelo i razvijalo u Domu omladine, što je kasnije obilježavalo kulturnu scenu Crne Gore.

Vjerujem da je i KIC zadržao takvu ulogu i u ovom vremenu.

Sjećam se šanse koju sam ja dobio vrlo mlad: odabrali su me u Domu da kao solista predstavljam naš grad na susretima gradova koji su nosili Titovo ime! Možete zamisliti kakva je to čast i kakva obaveza bila za mene! Te godine smo se okupljali u Titovom Velesu. Danas se i ne sjećam koju pjesmu sam pjevao, ali zato odlično pamtim i kako smo tamo dočekani, i gdje sam bio smješten i kako se prezivala familija mog domaćina... Lijepa vremena.

Kasnije, kada sam već bio dio *Makadama*, sjećam se odlične saradnje i sa Domom omladine i sa gradskom upravom, povodom brojnih projekata od značaja za grad i za Crnu Goru. Za mene i moje drugove iz grupe, nagrada je to što smo prepoznati, ne samo u Crnoj Gori, već i na Ex-yu prostorima, kao brend koji je dao značajan doprinos pop kulturi.

Makadam je formiran 1978. godine u sastavu: **Miodrag Radonjić, Josip Kestner, Savino Batanov, Zlatko Zakrajšek** i ja (kasnije nam se pridružila Gordana Ivandić iz Sarajeva), i za sve nas je veoma važan status koji smo svojim radom stekli. Kao kompozitor, veoma sam srećan i ponosan na sve što smo do sada uradili na afirmaciji muzičke kulture, i zato ne mogu da zaboravim da sam prvu šansu i najvažniji polet dobio baš u Domu omladi-

ne „Budo Tomović“. Da bi priča i o meni i o grupi *Makadam* bila potpuna, ima još dosta toga preda mnom što treba uraditi, završiti, postići...

Pridružujem se čestitkama za 50-godišnjicu KIC-a. I njemu i mladim građanima Podgorice, želim da uzajamno pružaju neophodnu podršku i da KIC ostane mjesto na kojem će mladost i dalje dobijati svoje prve i prave šanse.

VOICE

1 2 3 4

BA-LE-PI - NA A HA PA-LEP - NA NO-ĆI SU DU - GE A JA SAM SAM

AKORDI

5 6 7 8 9 10

BA-LE-RI - NA SA-NO SI KA JA I NOĆI SA-NO SA-NO BA-LE-RI-NA

ANECDOTE

*

Folklorni ansambl Doma omladine je bio mjesec dana na turneji u Francuskoj. Jednog dana, u Dižonu, članovi orkestra su se zadržali u šenji gradom, a onda su shvatili da će opasno zakasniti na koncert. Požurili su natrag, ma – ne požurili – trčali su koliko ih noge nose! Bilo im je jasno da je koncert već počeo; već su na sceni igrači i poneki muzičar. Tada su, kako je ko stizao, grabili instrumente i izlazili na scenu trudeći se da se ne vidi koliko su zadihani i umorni. Prisutna publika je bila oduševljena, vjerujući da je ovakvo uključivanje u program samo lijepo osmišljen plan...

*

Na gostovanju Kluba mladih pisaca u Danilovgradu, u policijskoj školi, davne šezdeset i neke učestvovao je i mlađahni Zuvdija Hodžić. Čitao je i on svoju pjesmu, a publici se veoma dopala i kasnije su svi prilazili da mu čestitaju. Prišao mu je i stameni milicioner koji je poznavao Zuvdijinog starijeg brata. Čestitao mu, zagrlio ga, a onda mu tiho šapnuo: „Priznaj da ti je ovo Sako napisao!“ Milicioner prosto nije vjerovao da je „taj mali“ mogao napisati pjesmu, a ne ona ljudina od njegovog brata!

*

Povodom deset godina od osnivanja DODEST-a, Jovanka Kovačević (bila glumica i kostimografkinja u DODEST-u) u tekstu „Rani dani“ bilježi:

„... Glumci i reditelji Ateljea 212, Narodnog, Jugoslovenskog dramskog i ostalih pozorišta bili su jednostavno Stela, Mima, Bačko, Žarko, Marko, Nane, Mladen... maturanti ili brucoši titogradskih škola i fakulteta... A imali smo bivšu prostoriju disko kluba – mračnu, hladnu, ali našu i nama dragu... Mladenu se ukočio vrat jer je sam okrečio plafon, Stela i Marko su farbali stepenište, ostali zidove, prali smo i krečili i napravili svoju pozorišnu salu! „Ars gratia artis“ napisao je Duško i svi su vjerovali u to... Dijelili smo posljednje cigarete i pare. Džoni je žrtvovao kupovinu farmerica kada smo na gostovanju u Beogradu ostali bez novca. Svi su pozorišnu rekvizitu i garderobu (za kostime) donosili od kuće. Na premijerama su roditelji prepoznavali svoje stvari... Postali smo „popularni“. Osnovan je čak i Klub prijatelja DODEST-a. Za nas se znalo i u Beogradu, Zagrebu, Splitu, Dubrovniku, Nikšiću... Kod većine ljubav

prema sceni i pozorištu uticala je na izbor budućeg zanimanja. Otišli su na Fakultete dramskih umjetnosti... i uspjeli su. Sada su na filmu, TV i u pozorištu, Šobić snima treći album...“

*

U tek organizovanoj Likovnoj školi u Domu omladine, bili su neophodni i živi modeli. Za tu ulogu se prijavio i jedan mladi konobar iz domskog bifea. Htio je da pomogne, a i dobijao je skroman honorar, pa je strpljivo pozirao dok su mladići i djevojke, svako iz svog ugla, „hvatali“ njegov izgled, položaj tijela itd. Na njega je to imalo neobičan uticaj. Nakon gotovo tri mjeseca, kada su ga pitali kako mu je sve izgledalo, ozbiljno je odgovorio: „Ja se prijavih za model više iz šale, a sad razmišljam da se sljedeći put i sam upišem u školu! Čini mi se – ništa ljepše i lakše na svijet' nema!“

*

Dom omladine je imao dugi niz godina i vozača Radomira Mitrovića, kojeg su svi jednostavno zvali – Ramo. Rama i sad pominju svi, bez obzira na koji način su bili angažovani i koliko godina su proveli u Domu omladine. Ovaj topao i, na svoj način, duhovit čovjek, imao je u sklopu posla i zadatak da na stanicama ili na aerodromu dočekuje goste. Tako se desilo da je na aerodromu jednom prilikom čekao vrlo poznatog jugoslovenskog glumca, koji je trebalo da igra u nekoj od gostujućih predstava. Ali, kako je glumac najčešće igrao u pozorištima, a manje na filmu, Ramo uopšte nije znao kako izgleda! Zato je, lijepo, sam procjenjivao ko bi od pristiglih putnika mogao biti glumac, pa je onim „viđenijim“ prilazio i diskretno pitao: „Jesi li ti taj i taj?“ Grdno se razočarao kad je na kraju otkrio da je glumac kojeg čeka i o kojem se toliko govori, sasvim običan čovjek. Promijenio je mišljenje tek kad ga je vidio na sceni...

*

Dramski studio je igrao novu predstavu. U ulozi lovočuvara Bato Dedić. U jednoj sceni vodi pravog psa između žbunja – traži ustrijeljenog zeca. Lovočuvar gleda na jednu stranu, pa na drugu... A pas k'o pas, ne glumi, nego pravac ka zecu. Nađe ga odmah! Tada neko iz publike doviknu Batu: „Eto ti je taj ker pametniji od tebe!“

Bato se, mrtav hladan, okrene ka gledalištu i kaže: „I od tebe, bogami! Bar zna đe je!“

I nastavi scenu kao da ništa nije bilo...

*

U Galeriji Doma omladine/KIC-a otvarala se nova izložba. Slike su postavljene, podešena su svjetla, umjetnik je bio zadovoljan... sat pred samo otvaranje, stigao je i tadašnji direktor Doma, da „provjeri stanje na licu mjesta“. Pažljivom direktorskom oku nije promaklo da je jedna povelika slika ostavljena i oslonjena uz zid i to ga je mnogo uzrujalo. Odmah je u svoju kancelariju pozvao urednika Likovnog programa, Nikicu Raičevića, i strogo mu objasnio da će zbog tog propusta biti kažnjen 20% od plate! Raičević je pokušao da mu objasni o čemu se radi, ali – direktor je vrlo dosljedno shvatao svoju važnost, pa nije prihvatao nikakva objašnjenja. Ubrzo je izložba otvorena – ona ista slika ni sada nije bila postavljena na zid, nego je „visila“ sa plafona, skoro dodirujući pod. Naime, slikar je oslikao platno sa obje strane, pa ju je trebalo zakačiti tako da se obje strane i vide! Direktor je ušao u izložbeni prostor i nakon prvog zaprepašćenja i ljutnje što nije poslušan – nije rekao ni riječ...

*

Na jednoj od proslava koje je priređivao Dom omladine, ko zna više kojim povodom, gost je bio i ugledni profesor. Profesor, sav važan zbog značaja koji mu je dat, izađe na binu da pozdravi ostale viđene goste i publiku i, između ostalog, reče: „...ili, kao što kaže stara, grčka poslovica: *Vene, vidi, vici!* – što znači: *U zdravom tijelu, zdrav duh!*“

***

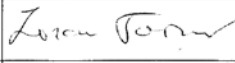
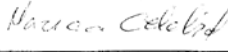
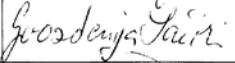
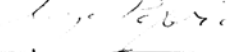
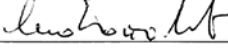
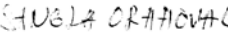
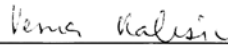
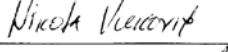
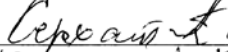
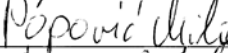

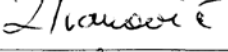

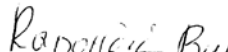
Bilo je u Domu omladine/KIC-u još mnogo zanimljivih događaja:

- od onih dirljivih, koji se uvijek dožive sa nesmanjenom emocijom, poput dolazaka Zage, sestre Buda Tomovića;
- preko onih nevjerovatnih, koje pamтите zauvijek: devedesetih godina, dugogodišnji biletar KIC-a Mirko Popović Pop je rukom ispisivao karte i to bez greške! Sve je znao: i redove i brojeve sjedišta, i što je prodato i što nije, i kad će i u koliko sati... A umio ih je prodavati i ispod drveta u dvorištu;
- do onih lijepih prepleta sudbine: kako to u mladosti i biva, baš u našem Domu/KIC-u, rođene su brojne velike ljubavi – velike, zato što ljubav nikada nije mala stvar! Ovdje su se upoznali i zavoljeli: Pucio i Sloba, Žarko i Maja, Peko i Vesna, Mile i Senka, Late i Danka, Daro i Caca, Mili i Vukica, Draško i Sonja, Sajo i Gaga, Mikeli i Sonja, Rasim i Bilja...

I ko bi sad znao koliko je još ljubavnih priča počelo baš ovdje, u našim salama, hodnicima, na sekcijama, u vrijeme predstava ili smotri... Zato, vjerujemo i u magičnu moć naše ustanove: **Ko te jednom poljubi pod krovom KIC-a, zauvijek će te voljeti!**

**KOLEKTIV
KULTURNO-INFORMATIVNOG CENTRA
„BUDO TOMOVIĆ“
DECEMBAR 2015.**

<i>Red. br.</i>	<i>Ime i prezime</i>	<i>Naziv radnog mjesta</i>	<i>Potpis</i>
1.	Snežana Burzan	Direktorica	
2.	Zoran Šoškić	Pomoćnik direktora	
3.	Marica Čelebić	Savjetnik za opšte i pravne poslove	
4.	Gvozdjenja Šaćiri	Glavni organizator - planer	
5.	Maja Popović	Urednik muzičkog programa	
6.	Miodrag Popović	Urednik filmskog programa	
7.	Sanela Orahovac	Organizator marketinga	
8.	Vesna Kalezić	Izvršni organizator aktivnosti	
9.	Nikola Vuković	Referent u računovodstvu	
10.	Šukrija Serhatlić	Muzičar	
11.	Milan Popović	Muzičar	
12.	Miladin Marković	Muzičar	
13.	Radislav Jovanović	Kinooperater	
14.	Zdenka Ivanović	Administrativno-tehnički sekretar	
15.	Radmila Bijelić	Kinooperater	
16.	Bukrija Radončić	Garderober-krojač	

17.	Slavica Morankić	Spremačica	Slavica Morankić
18.	Dragomir Joković	Orgnizator ugostiteljskih usluga	Dragomir Joković
19.	Zorka Mišković	Spremačica	Zorka Mišković
20.	Milena Ristov	Spremačica	Milena Ristov
21.	Dražen Milić	Tehničar svijetla	Dražen Milić
22.	Ana Volarić	Domaćica objekta	Ana Volarić
23.	Ljubinko Kaličanin	Izvršni organizator aktivnosti	Ljubinko Kaličanin
24.	Miroslav Stanišić	Audio tehničar	Miroslav Stanišić
25.	Slavoljub Jovanović	Portir	Slavoljub Jovanović
26.	Orhan Lucević	Portir	Orhan Lucević
27.	Goran Vujošević	Portir	Goran Vujošević
28.	Dejan Popović	Portir	Dejan Popović
29.	Marijana Paljević	Izvršni organizator aktivnosti	Marijana Paljević
30.	Radomir Šćepović	Vozač-kurir	Radomir Šćepović
31.	Slavica Stojanović	Spremačica	Slavica Stojanović
32.	Jelena Mugoša	Rukovodilac sektora	Jelena Mugoša
33.	Radojka Radulović	Biletar	R. Radulović
34.	Nemanja Klikovac	Audio tehničar	Nemanja Klikovac
35.	Nataša Mugoša Perunović	Izvršni organizator aktivnosti	Nataša Mugoša Perunović
36.	Valentina Knežević	Urednik informativno-edukativnog programa	Valentina Knežević
37.	Damir Hodžić	Urednik likovnog programa	Damir Hodžić
38.	Milena Vučelić	Organizator aktivnosti po projektu "Američki ugao"	Milena Vučelić
39.	Anica Vujnović	Organizator aktivnosti po projektu "Američki ugao"	Anica Vujnović
40.	Lenka Džankić	Arhivar-daktilograf	Lenka Džankić
41.	Elida Korać	Asistent u PR službi	Elida Korać

ŽELKO JOVANOVIĆ - GLAVNI TEHNIČAR EKIPJE - Željko Jovanović

Povodom rođendana..... 7

Umjesto uvoda: Zašto volimo KIC? 9

BUDO TOMOVIĆ 13

O RUKOVOĐENJU I LJUDIMA 22

KAKO ČITATI MONOGRAFIJU? 25

5 decenija Doma omladine / KIC-a

ŠEZDESETE – godine nade i poleta 28

SEDAMDESETE – godine samouvjerenosti i optimizma 36

OSAMDESETE – godine dobrih plodova 54

DEVEDESETE – godine koje je pojela politika 92

NOVI VIJEK – novo ime, stari dom 100

prva dekada 102

druga dekada 107

Ansambli/Klubovi/Programi 108

NJENO VELIČANSTVO MUZIKA 109

KAKO SE PIŠE USPJEH 130

TEATAR JE TEATRU TEATAR 134

ARS LONGA, VITA BREVIS! 146

Informišemo, edukujemo, očaravamo filmom 158

**FILMSKI PROGRAM:
OVO JE NASTAVAK JEDNOG DIVNOG PRIJATELJSTVA 158**

**INFORMATIVNO-EDUKATIVNI PROGRAM:
NAVIKLI SMO LJUDE 164**

Kako smo proslavili 50. rođendan 168

Naši smo... 176

Anegdote 190

